Yurt Dışındaki

TÜRK OKULLARI

Sulh Adacıkları

AYSAL AYTAÇ

2. BASKI

Yurt Dışındaki

TÜRK OKULLARI

Sulh Adacıkları

Aysal AYTAÇ

AYSAL AYTAÇ: 14 Eylül 1937 yılında o tarihte Kütahya'ya bağlı olan Uşak ilçesinin Ulubey kasabasında dünyaya geldi. İlkokul öğrenimini Ulubey'de, orta öğrenimini Eskişehir'de, yüksek öğrenimini Balıkesir'de tamamladı. Öğretmenlik mesleğine 29 Ağustos 1958 yılında Hakkâri Lisesi'nde başladı. Milli Eğitim Bakanlığında 43 yıl görev yaptı. Bu 43 yılın 38 yılında yurdun değişik yerlerinde ortaokul, lise, Milli Eğitim Müdürlüğü, Bakanlık Merkez Teşkilatı'nda, uzmanlık, daire başkanlığı, bakanlık müşavirliği, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Meslek hayatının son on yılında da Milli Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürü olarak çalıştı. 2002 yılında yaş haddinden emekli oldu. Halen Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfi ile Güven Dershane Sahipleri Derneği Yönetim Kurulları Başkanlıkları görevini yürütmektedir. Evli olup üç çocuk babasıdır. Yazarın daha önce "Orta okul veli-öğrenci kılavuzu" ve "Eğitime adanmış bir ömür" adında iki kitabı yayınlanmıştır.

Yurt Dışındaki

TÜRK OKULLARI

Sulh Adacıkları

Aysal AYTAÇ

Yurt Dışındaki
TÜRK OKULLARI
Sulh Adacıkları

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
Ali ÖZER

Mizanpaj
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-9944-125-93-2

Yayın Numarası
256

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Ocak 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Kaynak Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Bir asra yakındır süren bir Cumhuriyet tecrübemiz var. Bu süre içinde Türkiye'de pek çok alanda büyük değişimler yaşandı, toplumun her kademesinde çok önemli işlere başarıyla imza atıldı. İmparatorluk kültürü sonrası yaşanan dağılma yeniden toparlanma sürecine girdi.

Eğitim bu süreçte daima birincil derecede öneme haizdi. Fakat bu köklü problemin çözümü elbette kolay olmadı, sektörel bazda önemli adımlar atılmış olmasına rağmen hâlâ da sürüyor. Ülkemizde bir taraftan devlet eliyle, bir taraftan da özel teşebbüsün açmış olduğu okullar marifetiyle eğitim ve öğretim alanında faydalı çalışmalar yapılmış ve yapılagelmektedir.

Türkiye sınırları içindeki bu eğitim ve öğretim faaliyetleri sürerken, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra 1990'lı yıllarla birlikte hem devletin hem de işadamlarının gayretleriyle "Türk tarzı eğitim modeli" önce bağımsızlığını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetlerine, ardından da yavaş yavaş bütün dünyaya açılma sürecine girildi.

Bu okulların açıldığı ülkelerde görev alan "eğitim gönüllülerinin" başarılı çalışmaları hem eğitim hem de öğretim yönleriyle kısa sürede o ülke insanlarının takdirine de muhatap olmuş ve bu okulların öğrencileri dünya çapında yapılan olimpiyatlarda ülkelerini başarıyla temsil etmişlerdir.

Bu kitapta ülkemiz insanlarının yurt dışında eğitim ve öğretim adına yaptıkları güzel ve hayırlı çalışmalar, yapılan eğitim

faaliyetleri ve bu okullarla ilgili yurt içindeki ve yurt dışındaki devlet adamı ve aydınların duygu ve düşüncelerinden kesitler bulacaksınız.

43 yıllık meslek hayatım, kimi zaman bu çalışmaların içinde kimi zaman da ona tanıklıkla geçti. Son on yılım da Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü mevkiinde geçtiğinden dolayı pek çok şeye vakıf oldum. Şimdi bu alanda çalışma yapmak isteyenlere yardımcı olmak ve tarihe not düşmek sorumluluğu ile "YURT DIŞINDAKİ TÜRK OKULLARI-SULH ADACIKLARI" çalışması meydana geldi.

Aysal Aytaç
21 Şubat 2009
Ümitköy-Ankara

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Eğitim, ülkelerin önem verdiği konuların başında gelmektedir. Bilgi çağı olarak tanımlanan yeni asırda, millet olarak varlığını korumanın ve sürdürmenin, çağı yakalamanın da ötesinde, bir adım önünde olmanın yolu da hiç şüphesiz eğitimden geçmektedir.

Eğitime önem veren ve sahip oldukları kaynakların büyük bölümünü eğitime ayıran ülkeler, sürekli değişen ve gelişen bilimsel ve teknolojik alanlardaki yeniliklere rahatlıkla ayak uydurabilmenin yanında gelişmekte ve ilerlemektedirler.

Eğitim deyince öncelikle akla gelecek eğitimin ana unsurlarından birisi de öğretmendir. Bir ülkenin en önemli zenginlik kaynaklarından yetişmiş insan gücü potansiyelini yarınlara hazırlayacak olanlar da öğretmenlerdir.

Bu cümleden olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ulu önder Atatürk de Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini kültürün oluşturduğunu ifade ederek eğitim ve öğretime büyük önem verdiğini dile getirmiştir.

Kurtuluş Savaşı devam ederken eğitim ve öğretimin konusu sürekli gündemde tutulmuştur.

Dünyamız baş döndürücü bir değişim ve dönüşümün akışı içindedir. Teknolojik, ekonomik, ekolojik, siyasî, sosyal, kültürel, hukukî alanda büyük değişmeler olmakta, ilim sürekli gelişim göstermektedir.

20. asır bu değişimin çağı olmuştur. Asrın son çeyreğinde değişmeyen hiçbir şey kalmamıştır.

Benim gibi ilerlemiş yaşta olanların bu büyük değişime ayak uydurmakta zorluk çektikleri bir vakıadır. Çok sıkıntılı

günlerden bu günlere geldik. (Çocukluğum Ege bölgesinde 5000 nüfuslu bir kasabada geçti. Kasabada PTT'nin tek telefonu, belediyenin tek radyosu, kasabanın tek kamyonu vardı. Kasabanın sağlık problemleri ise uzun yılları askerlikte sıhhiye onbaşılığı yapmış bir amcaya emanetti.)

Bu süreçte en anlamlı ve önemli değişim insan unsurunu ele alışta yaşandı. Asrın son çeyreğinde "Bilgi Çağı"nı yaşayan toplumlar açısından "Önce insan" kavramı öne çıkarıldı.

Asrın ilk yarısında ortaya çıkan savaşlar sebebiyle insanlığın kayıp yılları ve tahribatlar, asrın ikinci yarısında meydana gelen değişmeler sayesinde telafi edilmiş gibi görünmektedir. Sanayileşmiş batı toplumları başta olmak üzere, dünya topluluklarının belirgin bir bölümünde ekonomik refah düzeyi gözle görülür bir şekilde yükselmiştir.

Yeni girdiğimiz asırda ise istihdam edilen insanların beden gücünden ziyade zihin gücünden yararlanmayı ilk plana çıkaran bir döneme başlamış bulunuyoruz. İnsan unsurunun önemi yalnızca emek gücü ile sınırlı kalmayıp onun gönül ve ruh gücü de üretilen ürünlerin katma değerine ilave edilmeye başlamıştır.

Asrın başındaki ekonomik ve endüstriyel faaliyetlerde, diğer üretim faktörleri gibi yalnızca üretimin bir gidişi sayılan insan "bilgi toplumu" aşamasına ulaşmış ülkelerde her etkinliğin "odak noktasına" yerleşmiştir.

Geçtiğimiz asrın son çeyreğinde, bütün toplumlarda hissedilmeye başlayan "küreselleşme" gerçeği, insanların, grupların, teşkilatların, devletlerin ve toplumların yaratılışında zaten var olan rekabeti, aşırı şekilde harekete geçirmiştir.

Bu asrın temel felsefesi "insanlara" hizmet etmek ve insanların memnuniyetini kazanmaktır.

Hızla değişen ve küreselleşen dünyaya entegre olma yarışı, diğer taraftan Türk Dünyasının çağı yakalama ve hatta onu aşıp gelecek dünya içinde seçkin bir yer alma arzusu ve bizlerin bu arzunun gerçekleşmesine katkıda bulunma çabası nedeniyle bu gün bu hayalleri hep birlikte gerçeğe dönüştürüyor.

TÜRKİYE ORTAASYA İLİŞKİLERİ

Ortaasya ile Türkiye arasındaki ilişkiler oldukça derin ve karmaşık bir seyir izlemiştir. Ortaasya'daki büyük kuraklıktan sonra bir kısmı orada kalan, bir kısmı ise dünyanın değişik yörelerine dağılan Türklerin, 11. asırda büyük göçle başlayan Anadolu ile ilişkileri asırlar boyu devam edegelmiştir.

Yunus gibi, Celalettin-i Rumî gibi çok sayıda âlim, yazar ve düşünür Ortaasya'dan Anadolu'ya gelmiştir.

Ortaasya Türkleri arasında "İstanbul'u görmemiş isen henüz dünyaya gelmemiş sayılırsın" anlamındaki deyim ve hacca gidenlerin Mekke'ye gitmeden önce yollarını uzatarak önce İstanbul'a uğramaları Anadolu'ya olan bağlılığı göstermektedir.

19. asır ortalarından 1920'lere kadar İstanbul'da çıkan gazete, dergi ve kitaplar Azerbaycan, Kırım, Kazan, Taşkent, Buhara ve Semerkant gibi büyük şehirlere ulaşır, aydınlar tarafından okunur, buralardaki Türkçe yayınlar da İstanbul'a ulaşırdı. Özellikle Gaspıralı İsmail Bey'in Tercüman gazetesi İstanbullu aydınlar tarafından merakla beklenirdi.

Ortaasya ile Türkiye arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkiler 1925 yılında, Sovyet rejiminin Ortaasya ve başka Türk yörelerinde tam anlamı ile egemen olmasından sonra birdenbire kesildi. Özellikle Sovyetlerin kapılarını dış dünyaya kapaması ve Sovyetlerdeki Türklerin alfabelerinden başlayarak kültür hayatının bütünüyle değiştirilmesinden sonra Türkiye'de yaşananların Sovyetlerdeki Türkler hakkında bilgileri de zamanla kayboldu.

Sovyet İmparatorluğu

Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı'nın arkasından hem batı hem de Amerika Birleşik Devletleri ile ekonomik, askeri, politik vb. pek çok alandaki başlattığı yarış 1985 yılında Gorbaçov'un iktidara gelişi ile yeni bir boyut kazandı ve Gorbaçov ile birlikte Sovyetler Birliği yeniden dış dünyaya açılmaya başladı. Parti içinde yeterli desteği sağladıktan sonra reform girişimlerine başlayan Gorbaçov Sosyo-Ekonomik kalkınmanın hızlandırılması gerektiğini söyledi ve yönetimde demokratikleşmeye ve yerinden yönetime ağırlık verilmesini önerdi. 1987 yılında yeniden yapılanma (perestroika) ve açıklık (glasnost) ilkeleriyle özetlenen reform hareketinden dönüş olmadığını, siyasal düzenin yapılanmaya paralel olarak değişmesi gerektiğini, radikal ekonomik reformlara ve siyasal özgürlüklerin genişletilmesine ihtiyaç olduğunu ifade ediyordu. Ekonomik ve politik reform çalışmaları sürerken Gorbaçov'un hiç düşünmediği milletler sorunu ortaya çıktı. Sovyetler Birliği birçok milletten oluşmuş bir imparatorluktu, bir Rusya imparatorluğu…

Ancak, Rusya'daki yüzden fazla milletten tek bir millet yoğrulamamıştı ve Rus olmayan milletler bağımsızlıklarına kavuşacaklarını umuyorlardı. Girişilen politik reformlar sonucu demokrasi başlayınca Sovyetler Birliği içinde yer alan memleketlerde 1918'lerdeki bağımsızlık hareketleri yeniden ortaya çıktı.

1980'lerin sonlarından itibaren SSCB'yi oluşturan federe cumhuriyetlerdeki milletler arasında tırmanmaya başlayan gerginlik ve çatışmalar sonucunda, çözülmenin önlenebilmesi amacıyla çeşitli yollar denenmesine rağmen, pazar ekonomisinin kurulmasını hedefleyen reformların yarattığı ekonomik düzensizlik ve merkezî hükümetle federe cumhuriyetler arasındaki gerginlik SSCB'yi temelinden sarsmaya başladı.

Eylül 1991'de Baltık ülkelerinin bağımsızlıklarının uluslararası toplum tarafından tanınmasının ardından SSCB dağılma sürecine girdi. 1 Kasım 1991 de SSCB'nin ekonomik örgütü olan COMECON (komekon) dağıldı. 8 Aralık 1991'de bir araya gelen Rusya, Ukrayna ve Beyaz Rusya SSCB'nin varlığını tamamladığı konusunda görüş birliğine vardılar ve Bağımsız Devletler Topluluğunu (BDT) kurdular ve merkez olarak Minsk'i kabul ettiler. 21 Aralık 1991'de Kazakistan'ın o tarihteki başkenti Almatı'da BDT'yi (Bağımsız Devletler Topluluğu) biçimlendiren anlaşma Gürcistan ve Azerbaycan dışında kalan cumhuriyetler tarafından imzalandı.

Rus Tarihinde Yeni Bir Dönem

11 Mart 1985 tarihinde göreve gelen ve 20. asrın en köklü reformlarından birisini gerçekleştirme çabasında olan Gorbaçov, 25 Aralık 1991'de görevinden çekildiğinde Kremlin'de artık SSCB bayrağı yerine Rusya bayrağı çekilmiş, böylece SSCB tarihe karışmış ve Rus tarihinde yeni bir dönem başlamıştı.

Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde 1991 yılında bağımsızlıklarını ilân eden Türk Cumhuriyetleri bağımsızlıkları için gelişmeleri izlemişler, Sovyetler Birliği'ni yıkmaya çalışmamışlar, yıkıntı içinde kendi yollarını bulmaya uğraşmışlardır.

Sovyetler Birliği büyüklüğünde bir imparatorluğun Üçüncü Dünya Savaşı'na yol açmadan ya da bir iç savaşa sürüklenmeden dağılması soğuk savaş sonrası dönemin en şaşırtıcı olayı oldu. 1991 yılı sonu itibarıyla resmen dağılmış olan Sovyetler Birliği'nin, bağımsız devletler olarak ortaya çıkan onbeş cumhuriyetinin büyük çoğunluğu hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması, bu cumhuriyetlere yönelecek uluslararası yaklaşıma Rusya'nın vereceği tepkinin öngörülememesi sıkıntılı bir ortam

ortaya çıkardı. İki kutuplu düzenin sona ermesi birtakım beklenmedik riskleri de beraberinde getirdi.

Türkçe Konuşan Halklar

İşte böyle bir ortamda, Sovyetler Birliği içinde yetmiş yıl yaşadıktan sonra bağımsızlıklarına kavuşan Türk Cumhuriyetleri ile Türkiye arasında yılların özlemiyle büyük kucaklaşma gerçekleşmiş, bölgede Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar uzanan Türkçe konuşan halklar topluluğundan ve bir Türk modelinden söz edilmeye başlanmıştır.

Ortaya çıkan bu yeni oluşum ve süreç içerisinde 25 Kasım 1991 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Programı'nda; tarihî bir yeniden yapılanma sürecinde bulunan Sovyetler Birliği ile dostluk ilişkilerine ve iş birliğine büyük önem verildiği, cumhuriyetlerle ilişkilerimizin geliştirilmesinin de bu temel yaklaşımla uyumlu bir tutum izleyeceği, aynı yaklaşımın, Kafkasya'da komşumuz olan cumhuriyetler ile dil ve kültür yakınlığımız bulunan cumhuriyetlerle ilişkilerimize de egemen olacağı belirtilmiştir.

Altıncı ve Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Plânları'nda da yer alan Türk Cumhuriyetleri ve Türk topluluklarına yönelik faaliyetlerle ilgili olarak Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nın "Uzun Vadeli Gelişmenin Temel Amaçları ve Stratejisi 2001-2023" bölümünde, "Ülkemiz 21. asırda dünyada stratejik ve ekonomik ağırlığı giderek artacak olan Avrasya Bölgesi'nde merkezî bir konumdadır. Bu Bölge, Türkiye'nin gerçek ekonomik büyüme potansiyelini ortaya koyması ve Önümüzdeki dönemde daha etkin bir güç odağı konumuna gelmesi için önemli bir fırsat sunmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dâhil Türk Cumhuriyetleri ile olan yakın tarihî ve kültürel bağlarımız en büyük avantajlarımızdan birisini oluşturmaktadır. Bu çerçevede bölge

ülkelerine yönelik yeni girişimlerin yapılması ve bölgede bugüne kadar gerçekleştirilen iş birliğinde de yeni aşamalara ulaşılması önem taşımaktadır." denilmektedir.

"Türk Cumhuriyetleri ile İlişkiler" bölümünde ise Türkiye'nin demokratik, laik ve pazar ekonomisini kabul etmiş bir ülke olarak Türk Cumhuriyetleri açısından model ülke olma özelliğini sürdürdüğü ve aynı zamanda demokratik sisteme geçiş ve pazar ekonomisi kurumlarını yerleştirme sürecinde destek vermeye devam ettiği, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetlerini tanıyan ilk ülkenin Türkiye olduğu, bölgede diplomatik temsilcilikler ile ticaret ve ekonomi müşavirlikleri kurularak geniş çaplı bir kredi ve yardım programı başlatıldığı, ayrıca, kültür, sanat din, eğitim, bilim ve teknik, sağlık, tarım ve kırsal altyapı, çevre, çalışma ve sosyal güvenlik ve istatistik alanlarında yoğun iş birliği içine girildiği, 1992-1993 öğretim döneminden itibaren uygulanmakta olan Büyük Öğrenci Projesi kapsamında bu ülkelerden öğrencilerin ülkemizde öğrenim gördüğü, bu projenin uygulanmasına devam edileceği ve bu ülkelerle diploma denkliği konusunun çözüme kavuşturulmaya çalışılacağı ifade edilmiştir.

Bağımsızlıkların ardından Türk Cumhuriyetleri ile başlayan ilişkiler çerçevesinde Türkiye, uluslararası devletler topluluğunun seçkin birer üyesi olmaları ve uluslararası ekonomiye entegrasyonu sağlayabilmeleri için Ortaasya Türk Cumhuriyetlerine gerekli destek ve yardımı sağlamıştır. Bu amaçla bu devletlerin Birleşmiş Milletler ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gibi uluslararası örgütlere üye olmaları konusunda gereken desteği vermiştir.

Söz konusu ülke ve topluluklara yönelik bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için ülkemizde yeni idari yapılara duyulan ihtiyaç çerçevesinde 1992 yılında 3797 sayılı kanunla kurulan Yurt

Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğüne 1992/1 sayılı bakan emri ile Türk Dünyasına yönelik eğitim hizmetlerinin yürütülmesi görevi verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığındaki bu yapılanmaya paralel diğer kurumlarımızda da yeni birimler oluşturulmuş ya da mevzuatı değiştirilerek hizmet alanları genişletilmiştir. Ayrıca dış teşkilatlarımızda eğitim müşavirlikleri açılmıştır.

YURT DIŞI EĞİTİM ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜM

Tansu Çiller'in başbakanlığındaki koalisyon hükümetinde Nahit Menteşe Milli Eğitim Bakanı oldu. Nahit Bey, İzmir'e Milli Eğitim Müdürü olarak atandığım 1977 Ekiminde de Milli Eğitim Bakanı idi. Beni İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü görevine o atamıştı.

16 Ağustos 1993 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Nahit Menteşe tarafından Milli Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü görevine atandım.

Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat Kanununa göre genel müdürlüğün iki önemli görevi vardır. Birincisi Türk Cumhuriyetleri, Türk ve kardeş topluluklardan öğrenim görmek üzere Büyük Öğrenci Projesi ile Türkiye'ye gelen öğrencilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek (10.000 öğrenci projesi) ikincisi Türk Cumhuriyetleri ile ilgili olarak eğitim ilişkilerinin gerektirdiği iş birliğini yapmak, Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve kardeş topluluklarda açılan okullarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

Genel müdürlük görevine başladığım ilk günden itibaren öncelikte genel müdürlüğün iç bünyesi ile ilgili çalışmaları başlattık. Mevzuat çalışmalarına ağırlık verdik. Kısa bir zaman içinde gerekli bakan emri, yönerge, yönetmelik, şartname, genel müdürlüğün görev tanımı çalışmalarını tamamladık.

BÜYÜK ÖĞRENCİ PROJESİ (10.000 ÖĞRENCİ PROJESİ)

Bu proje, rahmetli Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın emirleri ile başlatılmış bir projeydi. Cumhurbaşkanı Özal'ın bağımsızlıklarını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetlerini ziyaret anında, bu ülkelerin yetkililerine "Çocuklarınızı Türkiye'ye gönderin, biz okutalım." demesi üzerine, ülke yetkilileri "Kaç öğrenci gönderelim?" diye sorar. 100, 200, 500 derken Cumhurbaşkanı Özal'ı her ülke için iki binde zor durdurabilirler. Çok bonkör davranılmıştır. Beş Türk Cumhuriyetinden 10.000 (Lise+Üniversite) öğrenci Türkiye'ye getirilir. Öğrencilerin çoğunun elinde bir tek naylon torba vardır. Projenin amacı bu ülke ve toplulukların yetişmiş insan gücü ihtiyacını karşılama ve onlara destek vermektir.

Dünyada bu kadar kalabalık lise, üniversitesi öğrencisini içine alan böylesi bir projeyi uygulayan bir başka ülke de örnek alınacak bir ülke de yoktu.

Ne üniversitelerimiz, Ne TÖMER, Ne Milli Eğitim, Ne Maliye, Ne Devlet Bakanlıklarımız buna hazırlıklı değildi, mevzuatı da hazırlanmamıştı. "Göç yolda düzülür" anlayışı içinde hareket edilmişti.

Genel müdürlüğün kurulmasından 10 ay sonra göreve geldiğim halde genel müdürlükte bu konuda tam bir keşmekeşlik yaşanıyordu.

Öğrenci burslarının kimin tarafından nasıl verileceğinin

cevabı aylarca bulunamadı. Bir ara TİKA devreye sokuldu. Öğrenciye burs olarak verilecek bankadaki paraların alınabilmesi için TİKA mensuplarınca atılacak iki imzanın mensuplarını aynı anda Türkiye'de bulamıyorduk. Biri gelip biri gidiyordu. Öğrenci burslarını 4 ay veremediğimiz oldu.

Özellikle kız öğrenciler gelip "Biz 4 aydır ne harcıyoruz biliyor musunuz?" diye sorduklarında cevabını bir türlü veremiyorduk. Sanki bilinmeyen gizli bir el bursların zamanında verilmesini engelliyordu.

Önümüze gelen problemleri çöze çöze kendimize bir yol haritası çizmeye çalıştık.

O günlerde bir gece yarısı havaalanından aradılar. "Afganistan'dan bir uçak dolusu insan geldi. Onları alın." dediler. Havaalanına gittik, yaşları 15 ile 40 arasında 700 kişi gelmişti ve hiç kimsenin haberi ve bilgisi yok. Başbakanlıkta uzman olarak çalışan Afgan orijinli Haşim isimli uzmanın, öğrencilerin yanlarına gitmesi ile gelmesi bir oldu. Fena halde dövmüşler "Sen karışma." demişler.

Afganlıları bir yıl misafir ettik. Öğrenci olmayanları pratik sanat kurslarına gönderdik. Onları Afganistan'a geri gönderebilmek için bir uçak tuttuk. Havaalanına gelen Afganlı kayboluyordu. Ülkelerine gitmek istemiyorlardı. Uçağın yarısını ancak doldurabildik. Uçağı güç bela geri gönderdik.

Mehmet Sağlam Bey'in Milli Eğitim Bakanlığı zamanında Özbekler bir taraftan Türk Milli Eğitim Bakanlığınca ve Türk sivil toplum kuruluşlarınca açılan okulları kapatma yanında Büyük Öğrenci Projesi'ne göre Türkiye'ye getirilip üniversitelerde okutulan öğrencileri de ülkelerine geri götürdüler. Sınıfı geçecek veya okulu bitirecek, bir dersten başarısız öğrencilerin o bir dersin imtihanına girmelerine dahi izin vermediler. Böylesine katı bir uygulamadan dolayı pek çok Özbek öğrenci mağdur edildi. Bu öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için yaptığımız

olumlu hiçbir teklifi kabul etmediler.

Büyük öğrenci projesi ile ilk yıllarda getirilen öğrencilerin kendi ülkelerince sağlıklı bir imtihana tabi tutulmadıklarını gördük. Genellikle Türkiye'ye devlet burslusu olarak gönderilen öğrenciler o ülkelerin üst yönetim kademelerinde bulunan kişilerin çocukları olduğunu tespit ettik. Başarı seviyeleri de arzu edilenden çok düşüktü.

Öğrenci alımını objektif kriterlere bağlamak amacıyla (TCS) adını verdiğimiz "Türk Cumhuriyetleri Sınavı"nı ihdas ettik. YÖK-Bakanlık işbirliği ile yapılan bu imtihanı bütün ülkelerde ve bazı topluklarda uyguladık. Öğrencilerin başarı seviyelerinin kısa zamanda yükseldiğini gördük. Bir kısım ülke ve topluluklarda büyükelçiliğimiz ve o ülkenin eğitim bakanlığı mensupları ile birlikte özel yöntemlerle öğrenci seçme yoluna gittiğimiz de oldu. Bugün TCS uygulanmaktadır.

Bu gün itibariyle Büyük Öğrenci Projesi kapsamında Türk Cumhuriyetlerinden Türk ve kardeş topluluklardan getirilen bu öğrencilerle ilgili iş ve işlemlerde müspet anlamda çok başarılı bir noktaya gelinmiştir. Taraflar ne yapacaklarını bilmektedir. Ancak mezunların ülkelerinde denklik ve uygun iş bulma konuları arzu edilen ölçüde çözüme kavuşturulamamıştır.

Projenin büyük ölçüde eksikleri giderilmiştir. Büyük öğrenci projesi halen devam etmektedir.

Büyük öğrenci projesinin başlangıcı olan 1992-1993 öğretim yılından bu güne kadar ülke ve topluluklara orta ve yüksek öğrenim düzeyinde 42.854 burs kontenjanı verilmiş. Bu kontenjandan bu güne kadar 29.305 öğrenci öğrenim görmek üzere ülkemize gelmiş ve bu öğrencilerden 8.318'i mezuniyet 15.466'sı ise çeşitli sebeplerle ülkelerine dönmüştür. Proje halen devam etmektedir.

YURT DIŞINDA OKUL AÇMAK

Yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığınca büyükelçiliklerimizin bünyesinde, o ülkedeki TC vatandaşlarının çocuklarının devam edebileceği bazı okullar açılmıştır.

Bu okulların sayısı çok azdır. Devam eden öğrenci sayısı da çok sınırlıdır.

O ülke insanlarının devam edebileceği özel okullar, Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra gündeme gelmiştir.

Bu anlamda yurt dışında açılan Türk Okullarını iki gruba ayırmak mümkündür.

Birinci grup, Bakanlığımızca açılan okullardır. Bunların birinci grubu, yurt dışındaki büyükelçilikler bünyesinde açılan okullardır. Bu okulların her türlü ihtiyacı Dışişleri Bakanlığınca karşılanır. Bu okullara yalnız Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çocukları devam edebilir.

İkinci grup, Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra o ülkelerde açılan Türk Özel okullarıdır. Şu anda Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve kardeş toplulukların bulunduğu ülkelerdeki özel okulların bir kısmı Milli Eğitim Bakanlığımızca açılmış bir kısmı da TC vatandaşlarınca kurulan vakıf, dernek ve şirketlerce açılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığınca Açılan Okullar

Bakanlığımızca açılan özel okullarla ilgili maalesef bu ülkelerde bir ön inceleme, belirli bir planlama yapılmamış, okullar

alelacele, gelişigüzel açılmış. Yer seçiminde de çok yanlışlar yapılmış. On yıla yakın genel müdürlüğüm zamanında Bakanlığımızca açılan ama gidip göremediğim özel okullarımız oldu.

Esasen dünya eğitim tarihinde dünyanın hiçbir yerinde devletten devlete özel okul açılmamış. Vakıflar, şirketler, dernekler eliyle okullar açılmış. Okullarla ilgili bir problem olduğunda ilgili devlet hakem olma rolü oynamış. Devlet kendi okulunu açınca hakem olma rolünü kaybetmiş.

Sayıları az da olsa Özbekistan'da ve diğer Türk Cumhuriyetlerinde açılan okullarda ise bu uygulamanın aksi bir yöntem uygulanmış. Okulları devlet açmış. Ülkeler arasında bir uyuşmazlık olunca devlet hakem olmak özelliğini kaybetmiş. Nitekim Özbekistan, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ve sivil toplum kuruluşlarınca açılan okulların ikisi dışında hepsini tek taraflı bu irade ile kapatmıştır. Gerekçe olarak da Türkiye ile olan siyasî ilişkilerdeki olumsuzlukları ileri sürmüşlerdir.

Okullar 3 gün içinde kapatılmış, öğretmenler sınır dışı edilmiştir. Okullardaki araç ve gereçler de neredeyse müsadere edilmiştir. Kendilerine "kısa bir süre içinde okullardaki eşyaların tamamını hibe edeceğiz, bürokratik işlemleri tamamlamak için kısa zamana ihtiyacımız var" dediğimizde bu kısa zaman da verilmemiştir. Okullarımızın çatılarını açıp "Biz bu binaları tamir edeceğiz" demişlerdir. Bilgisayarlar toz toprak içinde kalmış, Milli Eğitim Bakanlığınca açılan okullar içinde de yalnız Türk vatandaşlarının çocuklarının devam ettiği ilköğretim okulu dışındaki okulların tamamı kapatılmıştır.

Bu satırların yazıldığı tarih itibariyle Bakanlığımızca Türk Cumhuriyetleri ile Türk topluluklarında açılan 9 okul 5 Türkçe Eğitim merkezi olmak üzere 14 kurumumuz vardır. Türkiye'den giden 200'e yakın öğretmen bu kurumlarda görev yapmaktadır. 14 kurumun her türlü gideri ve öğretmenlerin maaşları Milli Eğitim Bakanlığınca karşılanmaktadır.

Özbekistan devletince tek taraflı bir kararla kapatılan okullar bu rakamlara dâhil değildir.

Bakanlığımızca açılan bu kurumların vazifede olduğumuz yıllarda hiçbir ihtiyacı zamanında karşılanamamış, bürokrasi bütün haşmetiyle varlığını sürdürmüş, yasal düzenlemeler uzun zaman almıştır.

Bakanların bir kısmı olaya ideolojik yaklaşmış, bir bakan Türkiye'den bu ülkelere görev yapmak için gidecek öğretmenlerin onayını 58 gün masasında tutmuş bir diğer bakan da "Kardeşim, benim Hakkâri'deki okulumun öğretmeni yok. Sen Türk Cumhuriyetlerine öğretmen gönderelim diyorsun" , "Sen Doğuyu boş ver Batıya bak" diyebilmiştir. "Bu okulları kapatalım" deyince de onu göze alamamıştır.

Bu okulların genel seviyesi ülkedeki devlet okullarının seviyesinin biraz üzerindedir. Ülke insanı diğer özel okullar varken bu okulları tercihte zorlanmaktadır. Okullar öğrenci kontenjanlarını doldurmakta ciddi sıkıntı çekmektedirler. Öğretim kurumlarının bakım ve onarımı ile araç-gereç temininde mali kaynak yetersizliği nedeni ile muhtelif problemlerle karşılaşılmaktadır.

Bu kurumların yeni bir anlayışla yeniden şevk ve heyecanla ele alınıp değerlendirilme ve ihtiyaçlarının giderilme çalışılmasının gerekli olduğuna inanıyorum.

Projenin bu haliyle devamında ne ülkemiz açısından ne de o ülkeler açısından bir fayda görülmemektedir.

Proje her yönü ile yeni bir anlayışla yeniden elden geçirilmeli, öncelikle bu uygulamanın devam edip etmeyeceği kararı verilmeli. Verilecek karara göre yeni bir yöntem uygulanmalıdır.

Türk Özel Okulları

Türkiye Milli Eğitim Bakanlığında 10 yıla yakın Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü görevinde bulunmamdan

dolayı, dünyanın değişik yerlerinde Türk eğitim gönüllülerince açılan okulların büyük bir kısmını ve bu kurumlarda görev yapan öğretmenlerin çoğunu yakından tanıma fırsatını buldum. Sıkıntılarına üzüntülerine ve başarılarına yakından şahit oldum.

Bu bölümde yurt dışındaki özel okullarla ve bu okullarda görev yapan öğretmenlerle ilgili gördüklerimi, duyduklarımı, okuduklarımı, yaşadıklarımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yurt dışında TC vatandaşlarınca kurulan vakıf, dernek ve şirketlerce açılan özel okulları 3 ayrı grupta toplamak mümkündür.

Birincisi Milli Eğitim Bakanlığı ile Diyanet Vakfı işbirliğinde açılan okullar.

İkincisi Türk Dünyası Araştırmalar Vakfınca açılan okullalar.

Üçüncüsü Türk Eğitim gönüllülerince açılan okullardır. Bu okullara Türk Okulları adı da verilmektedir.

1. **Grup**

Milli Eğitim Bakanlığı ile Diyanet Vakfı işbirliğinde açılan okullara örnek olarak Romanya Köstence'de açılan Atatürk İlahiyat Temayüllü lise, Azerbaycan, Türkmenistan ve Kırgızistan'daki imam hatip liseleri gösterilebilir.

2. **Grup**

Türk dünyası Araştırmaları Vakfınca, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'daki okullar da bu gruptaki okullara örnek olabilir. Vakfın Yönetim Kurulu Başkanı Turhan Yazgan'dır. Vakıf, Prof. Dr. Turhan YAZGAN'ın adı ile özdeşleştiği için bu okullar Turhan YAZGAN'ın okulları adı ile de anılmaktadır.

3. **Grup**

Türk Eğitim gönüllülerince açılan okullar daha geniş alana yayılmış okullardır. Bu okullar Sayın Fettullah GÜLEN'in adı ile özdeşleştiği için okullar da "GÜLEN'in okulları" adı ile

anılmaktadır. Bu durumdan Sayın Gülen çok ciddi rahatsızlık duymakta ve bunu sık sık konuşma ve yazılarında da ifade etmektedir.

Faruk Mercan'ın kaleme aldığı Fethullah Gülen kitabında bu konu şöyle geçiyor; "2006 yılında Gülen'i ziyaret eden kişi siyaset bilimi profesörü Lois Cantori'ydi. Amerikalı Profesör Cantori Gülen ile yaptığı sohbette, yıllardır Gülen hakkındaki konferanslarda da kullanılan "Gülen hareketi" deyimini sık sık kullanınca Gülen şu itirazı yaptı;

'Bu hareketin benim ismimle alınmasına razı değilim. Ortada bir dert var, Gülen hareketi diye bir şey yok. Bu dertten muzdarip olanların bir araya geldikleri bir dava var. İlla bu harekete bir isim koymak istiyorsanız, şöyle diyebilirsiniz: yüksek insani değerler etrafında toplanmış insanlar hareketi. Bu hareketin üç temel karakteristiği vardır; Birincisi; bu harekete destek veren insanlar maddi ve manevi hiçbir şey talep etmezler. İkincisi; insan merkezli bir harekettir ve felsefesini İslam Peygamberi Hz Muhammet'in bir Yahudi'nin cenazesi geçerken 'o da bir insan' diyerek cenazesi karşısında ayağa kalkmasında alır. Üçüncüsü; bu harekete gönül verenler üzerlerine aldıkları görevi yarıda bırakmaz ve sonuna kadar da yerine getirirler.'"

Sulh Adaları Kuruluyor

Bu bölümde önce Türk Cumhuriyetlerinde, sonra diğer dünya ülkelerinde ve kıtalarında eğitim gönüllülerince açılan okullar üzerinde duracağız.

Sovyetler Birliği dağılmadan çok önce Sayın Gülen, sohbet ve vaazlarında, bir gün Sovyetler Birliği'nin dağılacağını ifade ederken, geçmişte bu ülkelerden Anadolu'ya zor zamanda Hızır gibi gelen gelen Mevlanaların, Yunus Emrelerin, Ahmet Yesevilerin olduğunu hatırlatarak onların torunlarına şöyle

sesleniyordu; "borçlarımızı ödemek için bu ülkelere bütün gönlümüzle gitmeliyiz…"

Gerçekten Sovyetler Birliği dağıldı. Sayın Gülen camilerdeki vaazlarında ve sohbetlerinde de kitlelere; "Türk Cumhuriyetlerine olan borcumuzu ödemek için o ülkelere gidin, okul açın" diye sözlerini yineliyordu.

İlk Gidiş

Sayın Gülen'in bu tavsiye ve telkinleri istikametinde Türk müteşebbislerinden bir araya gelen eğitim gönüllüsü 11 kişi, 11 Ocak 1990 günü Sarp Kapısı'ndan Batum'a geçti. Gürcistan'da incelemelerde bulundu. Heyet, iyi intibalarla Türkiye'ye döndü.

28 Mayıs 1990 tarihinde de 37 kişilik eğitim gönüllüsü Azerbaycan'dan başlayarak diğer Türk Cumhuriyetlerini ziyaret ettiler, onlar da iyi intibalarla Türkiye'ye döndüler.

Her iki grup, gittikleri ülkelerde çok iyi karşılanmış, o ülkelerde mütevazı imkânlara rağmen heyetlerin onuruna kurbanlar kesilmiş, herkes ailesinin sandıklarından muhafaza edilen çorap, eldiven, kaşkol cinsinden evinde ne varsa bunları Türkiye'den gelen bu misafirlere ikram etmiş "Atalarımız bir gün Türk kardeşlerimiz sıcak ülkelerden buralara gelecekler. Burada üşürler, hasta olurlar, onlara bunları verin" vasiyetinde bulunduklarını kendilerine ifade etmişlerdir.

Bu iki sıcak karşılama olayı Türk müteşebbislerini yüreklendirmiş, bu ülkelere okul açmak için gitme arzularını kamçılamıştır.

Eğitim gönüllüleri küçük gruplar halinde okul açmak için Türk Cumhuriyetlerine gitme hazırlığına girişmişler. Kısa bir zaman sonra da bu ülkelere gitmişlerdir.

Türkiye'de bu gelişmeler yaşanırken, İstanbul'dan Ortaasya Türk Cumhuriyetlerine giden kafilelerin bütün temaslarından çıkan sonuç şöyleydi; Türkiye, bu kardeş ülkelerin çocuklarını okutabilirdi, bu ülkelere giden Türk işadamları 1991 Eylül ayında çoğunluğu Azeri olmak üzere yüzden fazla öğrenciyi okutmak için turist vizesiyle Türkiye'ye getirdiler. Ancak bu öğrencilerin uzun süreli turist vizesi ile Türkiye'de öğrenim görmeleri mümkün değildi. Bu öğrenciler için Moskova'daki Türk büyükelçiliğinden eğitim vizesi alınması gerekiyordu. Ne var ki, bu vizelerin alınmasında sıkıntılar çıkıyordu. Azerbaycan'daki yetkililer, "madem ki Türkiye'ye öğrenci götüremiyorsunuz, gelin burada okul açın" dediler. Ortaasya'daki Türk kolejlerinin macerası işte böyle başladı.

Yurt dışına okul açmak için giden bu insanların iki büyük özelliği vardır. Bunların büyük bir kısmı o güne kadar yurt dışına hiç çıkmamış, Türkçeden başka dil de bilmemektedirler. Bu insanlar yurt dışına giderek oranın eğitim bakanlığı yetkilileri ile görüşerek onlarla eğitim işbirliği protokolü yapacaktı. Peki hangi sıfatla: "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı sıfatı" ile…

Sebepler cihetinden baktığımız zaman bunun olması mümkün değil. Ancak O'nun izniyle bu hususların hepsi birer birer aşılmış, kısa bir zaman sürecinde eğitim gönüllüleri Türk Cumhuriyetlerine dağılmışlardır.

İlk hareketi başlatan bu Türk müteşebbislerinin ortak özellikleri dar gelirli ülkemizin mütevazı insanları olmalarıdır. Anadolu insanıdır bunlar.

Bu insanları arasında tüccar yoktu. Esnaf vardı. Genellikle işportacılık yapan, lahmacun satan, evlere tencere pazarlayan, günlük kazançları ve maddi imkânları sınırlı insanlardı bu insanlar.

Sayın Gülen'in tavsiye ve telkinine itibar ettiler. Eğitimci değillerdi. Okulla çocuklarından dolayı ilgileniyorlardı. İleride bugünlerin tarihini yazanlar bu projeyi ifadede ve gördüklerini

anlatmakta çok zorluk çekecekler. "Bu olamaz" diyecekler ama olduğunu da görüp şaşıracaklar.

Anadolu'muzun bu mütevazı insanları Türk müteşebbisleri zorlukları göğüsleyerek gittikleri ülkelerde birer birer Türk Okullarını açmaya başladılar. Bu okulların açılışı anında Allahın çok büyük himayesine muhatap olunmuştur. Bu da ayrı bir çalışma konusudur.

Devletin Mektupları

Bu okulların açılması anında bazı ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına, Cumhurbaşkanlarımız Sayın Turgut Özal ve Sayın Süleyman Demirel zamanında tavsiye mektupları yazılmış, bu mektuplar da o ülkeler nezdinde Türk Okullarının açılmasında büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Okul binaları genellikle Sovyetlerin eski, yıpranmış binalarıdır. Türk müteşebbisler bu binaları elden geçirdiler. Tamir ettiler. Kullanılacak hale getirdiler. Bazı ülkeler de okula daha uygun binalar verdiler. Endonezya örneğinde olduğu gibi, yaptıkları çok modern okul binalarının anahtarlarını getirip bu eğitim gönüllülerine teslim ettiler. Son yıllarlarda okul bahçesine veya uygun arsalara yeni okul binalarının yapıldığı da görülmeye başlandı. Amerika gibi bazı ülkelerin de bazı eyaletlerinde de eyalet idaresi okul binalarının kiralarını ve diğer eğitim giderlerini karşıladılar.

Türk Cumhuriyetleri o günlerde bağımsızlıklarına yeni kavuştukları için ülke isimlerinin çoğu tanıdıktı ancak adı çok az duyulmuş Buryat, Tuva, Yakutistan gibi ülkeler de vardır. Adı çok az duyulan bu ülkelere gidenler de önce coğrafya atlasından gidecekleri ülkenin yerini bulmaya çalışmışlar, bulmuşlar, sonra el yordamı ile bu ülkelere gitmişlerdir. Ancak Türk eğitim gönüllülerini gittikleri ülkelerde de büyük bir tehlike beklemektedir. Ülkenin insanları memleketlerine gelen bu insanları

"Türkiye'den kardeşlerimiz gelmişler. Ülkemizde okul açmak istiyorlar. Bunlar nasıl insanlardır? Bunlara yardımcı olalım mı?" diye ülkelerindeki Türk Büyükelçiliklerine, konsolosluklara veya eğitim müşavirliklerine danışmışlardır. Buralarda büyük çoğunlukla "Aman ha, sakın ha, onları ülkenize sokmayın" telkinleriyle karşılaşmışlardır.

Buna rağmen Türk müteşebbislerince büyük fedakârlıklarla açılan okullar ülke yetkililerinin yardım ve işbirliği ile birer birer açılmaya başlamıştır.

Okullar, açıldığı ilk yıllardan itibaren araç gereç, laboratuarlar yönünden ileri ülkelerin okulları ile mukayese edilecek güzellikte donatılır. Sınıf sistemi yanında "kabinet sistemi" adı verilen, derslere göre sınıf kurma sisteminin uygulandığı ülkeler de olur.

"Türk Okulları" adı verilen bu okullarda o ülkelerin eğitim sistemlerinin güzellikleri ile Türk eğitim sisteminin güzellikleri bir araya getirildi. Bu projeyi uygulayanlar asla üstünlük iddiasında bulunmadı.

Gülen Tavsiye Makamında

Eğitim gönüllüsü öğretmenler Sayın Gülen'in, ülkelerde açılan okullarla ilgili olarak eğitim adına verdiği tavsiye ve telkinlere ellerinden geldiğince uyma gayreti içinde oldular.

Bu büyük eğitim hareketinin asli unsurlarından biri de hiç şüphesiz öğretmenlerdi. Öğretmenler, kendilerine gidilmesi tavsiye edilen ülkelere birer birer gittiler. Bu öğretmenlerin hiçbirisi yurt dışında bir özel okulda görev alacak şekilde yetiştirilmemişlerdi. Çoğu gidecekleri ülkelerin dillerini de bilmiyorlardı. Büyük zorluklarla karşılaştılar. Bir taraftan öğretmenliğe, diğer taraftan gittikleri ülkelerin eğitim sistemlerine, insanlarına ve öğrencilerine alışmaya çalıştılar. Çok az olan maaşlarını bir yıl almadıkları oldu. Öğrenci bursu olarak aldıkları ile kifaf-ı nefs ettiler.

Kırgızistan'ın karakol şehrinde bir yıl öğrenci bursu ile aile geçindirmenin ne demek olduğunu anlamak için o günleri yaşamak gerekir.

Bu öğretmenlerin çoğu Türkiye'nin en iyi üniversitelerini bitirmişlerdi. Ülkelerinde kalsalar gittikleri bu ülkelerden çok daha iyi maddi şartlar içinde hayatlarını devam ettirebileceklerdi. Onlar bu yolu değil, kendilerine tavsiye edilen çileli yolu tercih ettiler. Gittikleri yerlerde kısa bir zaman içinde ülkelerin dillerini öğrendiler. Öğrencileri eğitmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadılar. İyi öğrenci yetiştirmek için ellerinden geleni yaptılar. Bu sıkıntılı hayattan kaçmayı, ülkelerine dönmeyi düşünmediler. Bazıları bu ülkelerin insanları ile evlendiler. Kazan'da bir düğünde Türk damatları saydığımızda 18 kişi olduklarını gördük. Gittikleri yerlerde kalmak istediklerini gösterdiler.

Sayın Gülen, bu okullarla ilgili olarak Yeni Aktüel dergisine yaptığı değerlendirmede "Rusya'nın çözülmesinden yıllar önce oradaki soydaşlarımız adına sadece hicret ve hasretle gözyaşı döktüm. Diğer taraftan eğer bu insanların eğitimle imdatlarına biz koşmasaydık başkaları koşacaktı. Acele etmek gerekiyordu. Devletimiz o dönemde iç kargaşa ve kavgalarla boğuştuğundan enerjisini buralara aktaramadı." diyordu.

Okullar açıldıktan çok kısa bir süre sonra o ülkenin okulları arasında tanınan, bilinen okullar haline geldiler. Öğretim yılı sonunda da katıldıkları uluslararası olimpiyatlarda azımsanamayacak bir başarı elde ettiler. İki yıl içinde de bu okulların öğrencileri ülkelerine, altın, gümüş, bronz madalya alarak döndüler. Bugüne kadar uluslararası bilim olimpiyatlarında adı hiç duyulmayan ülkelerin bayrakları göndere çekilmeye başladı. Bu sonuçlar ülke insanının nezdinde, bu okullara ve öğretmenlere büyük itibar kazandırdı. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma azmi ve heyecanı arttı. O günlerde Azerbaycan'daki Türk Okullarının genel müdürü

Mesut Bey ile uluslararası bir olimpiyat sonrası karşılaştığımızda "Sayın Genel Müdürüm, Türkiye bu olimpiyattan 2 altın madalya aldı. Biz 3 altın madalya aldık" derken bir taraftan gülüyor, diğer taraftan da "Ne yapalım öyle oldu" diyordu.

Ülkenin insanları, bu fedakâr öğretmenlerin şahsında bu okulları çok sevdiler. Sayının artması için büyük gayret sarf ettiler. Kırgızistan'ın Isık Gölü'nde açılan kız lisesine alınacak 40 kişilik kontenjana 5000 kişinin başvurduğu gibi diğer ülkelerde de hep bu izdiham yaşandı.

Ortaasya'dan Afrika'ya

Örneğin Güney Afrika'nın Johannesburg şehrindeki okula, 2007 yılında 800 kişi başvurdu. Sadece 21 kişi alındı.

Öğretmenlerin bir kısmı görev yaptıkları ülkelerde sahabeler gibi şehit oldular. Sahabelerin mezarları yanında onların mezarları da şekillenmeye başladı.

Kenya'da belletmenlik yapan Erkan Cüce anlatıyor: "Bir keresinde öğrenciler beyazlar hakkında olumsuz konuşuyorlardı. Bunun üzerine 'Ben de beyazım. Neden benim yanımda beyazlara küfrediyordunuz?' diye sordum. Cevap olarak bana 'Aman Hocam, senin tenin beyaz. Sen bizdensin. Afrikalısınız.' dediler."

Köstence'de 1993 yılında, Romen öğrencisinin Tuna Nehri'nde boğulmaması için kendini suya atan öğretmen Ali Aytekinler, kronik böbrek yetmezliğinden vefat eden Mustafa Doğanlar, Bilal Kayalar, Ramazan Günerler, Hüseyin Demirtaş, Âdem Tatlı ve niceleri oralardaki mezarları ile o ülke insanı olduklarını tescil ettirdiler.

Öğretmenler Sahipleniliyor

Bir mezuniyet töreninde bir veli "Bu öğretmenler, bizim çocuklarımızı öyle sevdiler ki… Benim çocuğum altı ay önce, okulda

ders esnasında küçüklükten beri var olan bir hastalığı sebebiyle baygınlık geçirdi. Öğretmenleri olayın küçüklük ve büyüklüğüne bakmadan hemen hastaneye yetiştirip yoğun bakıma aldırmışlar. Böylece hayatı kurtulmuş. Çünkü çocuğun doktoru, 'Eğer hemen yetiştirilmeseydi; ölürdü' dedi. Evde olsaydı biz her zamanki gibi bir iki ilaçla geçiştirmeye çalışırdık. Bu öğretmenlere, çocuğumuzun hayatın borçluyum. Osmanlı bizim dedelerimizi alıp İstanbul'da yetiştirmişti. Bunlar ise Osmanlı torunları olarak buralara kadar gelip çocuklarımızı olimpiyatçı ve bilim adamı olarak yetiştiriyorlar. Ben bunlara müteşekkirim." dedi ve ağlamaya başladı.

Tataristan'ın Kazan şehrindeki çalışkanlığından dolayı Prof. unvanı alan bir tatar öğrenci, "Ben en büyük mutluluğu bu öğretmenlerin öğrencisi olmakla tattım." diyordu. Moğolistan'ın Darhan şehrindeki belediye başkanı oradaki bir öğretmeni göstererek, "Biz bu öğretmenlerden birinin bulunduğu yemekte, onlara olan saygımızdan dolayı içki içmiyoruz." diyerek sofrada içki olmamasının gerekçesini açıklıyordu.

YÖK Başkan Vekili Durmuş Yalçın, Müsteşar Yardımcısı Saim Hekimoğlu ile birlikte gittiğimiz bir Tacikistan seyahatinde bu fedakâr öğretmenlerle yaptığı görüşmede kaç para aldıklarını, ne zaman Türkiye'ye döneceklerini, buraya nasıl geldiklerini, kaç saat derse girdiklerini duyunca, duyduklarına inanamamış "Olamaz böyle şey" demişti. Gördüğü güzellikler karşısında çok duygulandı. Ancak bu duygularını, maalesef okul şeref defterine yazmakta çok zorlandı.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Anadolu'nun mutevazı aile çevrelerinde yetişen bu öğretmenler, dünyanın en itibarlı üniversitelerinden mezun olanlardan daha büyük bir başarı ile dünya eğitimine katkıda bulunuyorlardı. Ülkelerin protokol kurallarına da harfiyen uyuyorlardı.

"Öğretmenler dinî hayatlarını gizlemiyorlar ancak herkesin gözünün içine de sokmuyorlardı."

Yurt dışındaki bu özel okullardan ilk mezun olan öğrencilerden başlamak üzere mezunların büyük bir kısmı ülkelerinin ve dünyanın değişik yörelerindeki üniversitelerine giriyor, üniversiteleri başarı ile bitiriyor, ülkelerine dönüp devlet kademelerinde üst görevlere geliyorlardı.

Türkçe'nin Yükselişi

Bu okul mezunlarının katılacağı uluslararası toplantılarda, Türkçe, konuşulan ortak bir dil haline gelmeye başladı.

Ülke insanları bu eğitim hareketini seviyor, beğeniyor ve takdir ediyor. Tıpkı Türkiye'deki kardeş okulları da Türk insanlarının sevip beğendiği ve takdir ettiği gibi… Ayrıca bu ülke insanları menfi görüş bildiren ülkemiz insanlarının bazılarına bu hareketi savunup takdirlerini ifade ediyorlardı.

Kırgızistan Meclis Başkanı, Milli Eğitim Bakanlığını ziyaret ettiğinde Bakan Metin Bostancıoğlu'na bu okulların başarılı çalışmalarını överek söze başlamış, Bostancıoğlu, Kırgızistan Meclis Başkanının sözünü keserek, "bu okulların sizin bilmediğimiz tarafları var, onu sonra konuşalım" diyerek Meclis başkanının okulları övmesine fırsat vermemişti.

Oysa bu okulların işlevi çok önemli. Bu işlev devlet eliyle gerçekleştirilemez. Bürokrasinin başaramadığını bu okullar başarmıştır. Ülkemiz acısından Dünya Türkiye'yi tanıyor, Türkçe öğreniyor, bayrağımız o ülkelerde dalgalanıyor. Okullar hem yerel yönetimler hem de veliler tarafından kabul görüyor. Babaları birbirine düşman, Sırp, Boşnak, Hırvat öğrenciler aynı okulda, aynı sırada, kardeşçe birbirlerini kırmadan okullarına devam ediyorlar. Yıllarca birbirlerine düşman olan Türk-Rus öğrenciler Moskova'daki özel okulda birlikte okuyorlar. Moskova polis müdürü, okul müdürüne; "Sizin okulunuza nasıl hizmet edebiliriz? Bari kapıya polis dikelim." diyor.

Bir yazarın dediği gibi bu okullar son asırdaki milli kültür hamlesinin en başarılı eserleri. Bu okullar, Alperen gönüllü iş adamları ile fedakâr ve çilekeş eğitim kadrolarının eseri.

Türk Okulları 21. asır vizyonunun ete-kemiğe bürünmüş timsalleri. ..

Aytmatov Diyor ki

Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'a göre bu okullarda 2 şey önemli; eğitim ve ahlak.

Bu okullar doğrudan doğruya Türkiye'deki sivil toplumun eseri. Bu okullar sivil toplumun enerjisini, üretkenliğini ve diğerkâmlığını temsil etmektedirler. Bu Türk Okulları insanı hedef aldığı için her ülkede tutmuş ve saygı görmüştür. Bürokrasinin başaramadığını bu okullar başarmıştır.

Bu okullar, eğitimi, Türkiye'yi tanıtmayı, ekonomik gelişmeyi hem Türkiye'nin hem de bulundukları ülkelerin çıkarlarını sağlayacak şekilde yürütmektedirler.

Anadolu'nun ücra bir köşesinde doğmuş büyümüş, iddiaları olmayan sıradan gibi görünen kimselerin sahip oldukları kabiliyet fedakârlık ve idealizmin yüceliğini bu okullar ortaya çıkarmıştır.

Emeğin bu kadar verimli, organizasyon yeteneğinin bu kadar yaygın firesiz, insanın bu kadar merkeze alınması pek çok insanda saygı ile karışık bir şaşkınlık uyandırmıştır.

Bu okullar son asırdaki milli kültür hamlemizin en başarılı eserleridir.

Türk milli kültürü, içi boş sloganlarla değil böylesine müspet, hacimli, ufuklu, sürekli, cesur hamlelerle yükselir.

Binlerce genç eğitimci, gittikleri yerlere rahmet barış ve güzellik taşımışlardır. Allahın izni ve bu eğitim gönüllüsü öğretmenlerin gayretleriyle 21. asır Türkçenin asrı olacak.

Yurt dışında açılan Türk Okulları eğitim hizmetleri yanında

bulundukları ülkenin ticaret ve iş adamlarını Türk ticaret ve iş adamları ile bir araya getirmekte onlara tercümanlık yapılmakta iki ülkenin ekonomik ve ticari alandaki işbirliğinin temelleri atılmaktadır.

TUSKON'nun bu konudaki çalışmaları her türlü takdirin üzerindedir.

Ülkemiz insanlarının çoğunluğu, yurt dışında açılan Türk Okulları ile Türkiye'mizin dünya ülkeleri arasındaki yerinin güçleneceğini, saygınlığının artacağını bilmekte takdir etmekte, maddi ve manevi gücü ile bu okulları desteklemektedir. Bu insanlar bu hareketin teşvikçisi Sayın Gülen'i saygı sevgi ve takdirle yâd etmektedirler.

Allah Herkese Göstersin

Üzülerek ifade ediyorum, Türk insanının çok az bir kısmı da bu güzellikleri görememekte, kendine göre tefsir ve tespitlerde bulunmaktadır. Ömrü boyunca sadece kendini düşünmüş, ülkesi ve insanlık için fedakârlık yapmamış, dünyayı sevgiyle kucaklamak gibi bir düşüncesi olmayanların bu güzellikleri anlaması çok zor. Allah herkese bu güzellikleri görmeyi nasip etsin.

Ülkemiz insanlarının yaptığı fedakârlıkları anlamakta zorluk çekenlere "Sen yap" diyorsun, "Olmaz" diyor, "Ben yapayım" diyorsun, "İstemem. Ben yapamıyorum, sen de yapma" diyor. Bu mantıkla nerelere gidilir, bunu tespit etmek çok zor. Bu güzel eğitim hareketi en kısa zamanda bütün dünyayı kaplayıp kucaklayacak şekle gelmeli ki ülkemiz de bu güzelliklerden istifade etsin.

Görülüyor ki bu konuda yapılan bir diğer yanlış da bazı Türk aydınlarının yurt dışındaki bu Türk Okullarını "misyoner okulu" olarak göstermesidir. Bu anlayışla o ülke halklarını, zayıf, donanımsız, anlayışsız, bilgisiz, etki altına alınabilen, kişiliksiz insanlar olarak görmek ise, o ülke halkına haksızlık olur.

Bunlar Melek mi!

Sayın Bülent Ecevit'in başbakan olduğu günlerden bir gün Türksoy Genel Müdür Yardımcısı, Eğitim Enstitüsü'nden arkadaşım Ziya Yılmazer yanıma geldi. Görevi gereği yurt dışına çok gidiyor, oralarda açılan Türk Okullarına gidiyor. Öğretmenlerle beraber oluyor, onları yakından tanıyordu. Sol görüşlü bir arkadaşımızdı.

"Aysalcığım, yurt dışındaki Türk Okullarında görev yapan öğretmenleri kim, nereden buluyor. Bunlar melek mi? Bu insanlardan bizim ülkemizde var mı? Bu eğitim ve bu terbiyeyi bunlar nereden almış?" deyince gülmeye başladım. Kendisine bunların bizim ülkemizin insanları olduğunu söyleyince, "İnanmam" dedi. Yurt dışında gördüğü öğretmenler onu o kadar etkilemiş.

Bu kurumlar hakkında yanlış bilgilendirilen pek çok vatandaşımız, yurt dışına gidip bu okulları görünce çok olumlu duygularla ülkemize dönüp, kendilerinin yanıltıldığını ifade etmişlerdir. Ön yargılı olmayanların tavır ve davranışlarında olumlu büyük değişme ve gelişmeler olmuştur.

Bu yanlış düşünceleri değiştirmek için çok çalışmamız gerekiyor. Yurt dışındaki Türk Okulları ile ülke yetkilileri arasındaki problemlerin büyük bir kısmı, o ülke yetkilileri ile görüşen, ülkemiz üst düzey yöneticileri ile bazı politikacıların o ülke yetkililerine bu okulları ve bu okulların öğretmenlerini kötülemelerinden kaynaklanmıştır.

"TCS (Türk Cumhuriyetleri Sınavı) ile Türkiye'ye burslu gelen öğrencilerin büyük bir kısmı, o ülkelerdeki Türk Okullarının mezunlarından oluyor. Bunu engellemeliyiz" anlayışında olan bazı üst düzey bürokratlarımız bu ülke yetkililerine Türk Okullarından mezun olanlara kota uygulanması tavsiyesinde bulunmuşlardır. Bu tavsiyeye bir yıl için sadece Türkmenistan uymuş, sonra o da bundan vazgeçmiştir. Hiçbir ülkeyi bu konuda

etkileyememişlerdir. Onlar çok iyi biliyorlar ki bu okullarda okuyan öğrencilerin hepsi kendi ülkelerinin insanlarıdır.

Görev süresi içinde Milli Eğitim Bakanı Sayın Tayan'la Kazakistan'a, Kırgızistan'a, Sayın Sağlam'la da Azerbaycan'a gittik. Her iki bakan programa konulan Türk Okullarını ziyaret ettiler. Öğretmenlerle sohbet ettiler. Bu okulları övücü konuşmalar yaptılar.

Bakan Bostancıoğlu ve Türk Okulları

Bakan Bostancıoğlu'nun yurt dışındaki Türk özel okullarına karşı aşırı kin ve nefreti vardı. Onların başarılarını duymaktan çok rahatsız olur, bu okulları hep benimle özdeşleştirir, ben burada olduğum için bu okulların başarılı olduğunu sanırdı. Yurt dışına gittiğinde bu okullara girmez, yanlışlıkla girdiği okulların da kapısından geri dönerdi. Bu okullarla ilgili soru soran kişilere ve basın mensuplarına da "Biz bu okulları tanımıyoruz. Bizimle ilgileri yok" diye cevap verirdi.

Bakan Bostancıoğlu, Bakanlığının son zamanlarında genel müdürlüğümdeki iş ve işlemlerin görülmesinde beni kenara itti. Politik ve ideolojik yönden kendine yakın olduğuna inandığı genel müdür yardımcıları ile çalışmayı tercih etti. Yurt dışı seyahatlerine beni götürmedi. Elden geldiğince benimle karşılaşmamaya aynı ortamda bulunmamaya gayret sarf ederdi.

Durmadan müfettiş gönderdi. Müfettişlerle istediği sonucu alamayınca, Bakan onayı ile uygulamaya konulan bir genelgeye aykırı olarak benim yurt dışında gidip gördüğüm ve teşekkür verdiğim okullara verilen teşekkürün bu genelgeye aykırı olduğu gerekçesi ile beni kınama cezası ile cezalandırdı. Meslek hayatım boyunca sicilime işlenen tek ceza budur. Oysaki bütün genel müdürler kendisine bağlı okullara yazılı teşekkür verebiliyordu. Yurt dışındaki okullar da benim genel müdürlüğüme bağlı idi.

Ayrıca yazılı-sözlü teşekkürün terfi, taltif yönünden hiçbir faydası yoktu, değerlendirilmesi de mümkün değildi. Gidip gördüğümüzde beğendiğim, bana bağlı bir okula teşekkür vermenin suç olduğunu söylemek için çok taraflı olmak gerekiyordu. Bakan Bostancıoğlu bu taraflılığını ortaya koydu.

Yıllar sonra Bostancıoğlu Moskova'ya gider. Kendisiyle ilgilenen Rus mağaza görevlisinin Türkçeyi çok iyi konuştuğunu görünce şaşırır ve "Türkçeyi bu kadar güzel nerede öğrendiniz?" diye sorar. Genç kız Moskova'daki Türk okulunda okuduğunu ve Türkçeyi burada öğrendiğini söyler, Bostancıoğlu'nu da okuluna davet eder. Ertesi günü Türk okulunda buluşurlar, Bostancıoğlu okulda gördükleri karşısında çok şaşırır, duygulanır. Türkiye'ye döndüğünde yakın dostlarına bu olayı anlatır, bakan iken bu okulların aleyhinde olmakla çok yanlış yapmışım diyerek adeta günah çıkartır.

ORTAASYA'DA EĞİTİM HİZMETLERİ

Fethullah Gülen

(Yeni Türkiye Dergisi, Mayıs 1997)

Neden Eğitim

Eğitim üzerine şimdiye kadar çok şey söylenmiş ve çok şey yazılmıştır. Burada, meseleye birbiri içinde biri insanî-psikolojik, diğeri millî-içtimaî ve bir diğeri evrensel olmak üzere üç zaviyeden yaklaşmaya çalışacağız.

Birkaç asırdır ciddî tesirinde bulunduğumuz ve şüphesiz çok üstün yönleri de bulunan 'çağdaş' Batı düşüncesi, özellikle geçtiği tarihî süreçten ve oluştuğu kendine has şartlardan kaynaklanan bazı eksiklikler ile ma'lûldür. Orta Çağlar'da Kilise ve adeta Kilise'den icazetli krallar yönetiminde 'teokratik' bir düzen altında yaşayan Batı insanı, bilhassa Endülüs ve Haçlı seferleri kanallarıyla Doğu İslâm dünyası ile temasa geçince rönesans ve reform hareketlerine kapı aralamış; aranan bu kapı, Avrupa toprağının nüfusa göre dar olması, fakirlik ve ihtiyaçların zorlaması, bilhassa batı Avrupa'da birkaç yönden denize açılan ve İngiltere gibi dört yanı denizlerle çevrili, dolayısıyla denizciliğe yatkın ülkelerin bulunması gibi sebeplerin de tesiriyle coğrafi keşiflere açılmıştır. Fakat, gerek rönesans ve reform hareketlerinin ve gerekse coğrafi keşiflerin temelinde maddî ihtiyaçların tatmini yattığından ve yine bu ihtiyaçların zorlandığı ilmî hareketler Kilise'ye ve onun temsil ettiği Orta Çağ Hristiyan skolastisizmine karşı geliştiğinden, neticede din-ilim çatışması, dinden kopma ve nihayet materyalizm ve komünizm, içtimaî coğrafyada ise bütün dünyayı kaplayan

sömürgecilik, menfaat üzerinde sonu gelmez çatışmalar, nihayet iki dünya savaşı ve bloklaşmalar, son dönemler Batı tarihinin en göze çarpan husûsiyetleri olarak karşımıza çıkmıştır.

Batı, birkaç asırdır bilhassa iktisadî ve ona dayalı olarak askerî yönden dünya üzerinde hakimiyeti elinde tutmaktadır. Fakat, yukarda izahına çalıştığımız faktörlerin tesiri altında son asırlarda Batı'nın entelektüel mahfillerini en çok meşgul eden konunun din-ilim çatışması olmasının yanı sıra, 18. asırda başlayan aydınlanma hareketi insanı sadece akıldan, onu takip eden pozitivist ve materyalist akımlar ise insanı sadece maddeden veya cesetten ibaret gördükleri için, Batı'da bilhassa manevî buhranlar birbirini takip etmiştir. Esasen, bilhassa son asrın tamamını kaplayan ve iki dünya savaşında zirveye ulaşan menfaat çatışmalarını en fazla besleyen unsurun da bu manevî buhranlar ve manevî tatminsizlik olduğunu söylemek asla mübalâğa olmayacaktır.

Bu noktada, farklı bir tarihe ve asliyetini korumuş bir inanç sistemine sahip olarak, iktisadî ve dolayısıyla içtimâi, hattâ askerî yönden kısmen bağlı bulunduğumuz Batı'ya ve genelde bütün insanlığa vereceğimiz temel bazı şeylerin bulunduğuna inanıyorum. Bunların başında, insan anlayışımız ve insana bakışımız vardır. Esasen bu bakış, bize has, yani sübjektif bir bakış olmayıp, insanın gerçekten ne olduğunu ortaya koyan objektif bir bakıştır. Evet, herkesin itiraf edeceği üzere insan, ne sadece cesetten, ne sadece akıl ve muhakemeden, ne sadece hislerden ve ne de sadece ruhtan ibaret bir varlıktır. O, pek çok ihtiyaçlar ağında kıvranan cesedi; cesetten daha derin ihtiyaçları olan ve başına geçmişin elemlerini ve geleceğin endişelerini saran, ayrıca, bütün varlığı kurcalayarak, onu "Ben neyim? Bu dünya neyin nesidir? Hayatın ve ölümün benden istediği nedir? Beni dünyaya kim, hangi maksatla göndermiştir? Nereye gidiyorum ve bu hayatın hedefi nedir? Bu dünya yolculuğunda rehberim kimdir?" sorularına cevap aramaya iten aklı; akıldan daha öte tatmin isteyen hisleri ve ona söz insanî

hüviyetini kazandıran rûhu ile bütün, yani komple bir varlıktır. İşte, bütün sistemlerin veya gayretlerin etrafında döndüğü insan, bütün bu yönleriyle komple bir varlık olarak ele alınıp değerlendirildiği ve bütün ihtiyaçları tatmin edildiği zaman gerçek mutluluğa ulaşabilecektir. Bu noktada onun gerçek terakkî ve asıl varlık yönüyle tekâmülü de ancak eğitimle mümkündür.

Eğitim önemini kavramak içi sadece insan ile hayvan arasındaki farklardan bir tekine bakmak yetecektir: İnsan, ruhlar aleminden ebediyete uzanan yolculuğun yeryüzü safhasının başlangıcında olabildiğine aciz, alabildiğine muhtaç ve her şeyi dıştan bekleyen eli kolu bağlı bir zavallı konumundadır. Oysa hayvan dünyaya, adeta bambaşka bir alemde mükemmellik kazanmış olarak gelir, yani gönderilir. Doğduktan sonra ya iki saatte, ya iki günde veya iki ayda hayatı için gerekli her şeyi, kâinatla olan münasebetini ve hayat kanunlarını öğrenir ve meleke sahibi olur. İnsanın yirmi senede kazandığı yaşama gücünü ve çalışma kabiliyetini, serçe ve arı gibi bir hayvan yirmi günde tahsil eder; daha doğrusu ona ilham olunur. Demek, hayvanın aslî vazîfesi öğrenmek sûretiyle mükemmelleşmek ve marifet kazanmakla terakkî etmek, aczini göstermekle medet istemek de değildir. Onun vazifesi, isti'danına göre amel etmek ve böylece Yaradanı'na fiilî kullukta bulunmaktır.

Buna karşılık insan ise dünyaya gelişinde her şeyi öğrenmeğe muhtaç ve hayat kanunlarına karşı cahildir. Hattâ yirmi senede, belki bütün ömrü boyunca hayat kanunlarını ve şartlarını, kâinatla olan münasebetinin bütün keyfiyetini tam ma'nasıyla öğrenemiyor. Hem gayet aciz ve zayıf bir suretde dünyaya gönderiliyor; bir-iki senede ancak ayağa kalkabiliyor ve en erken onbeş senede zararını ve menfaatini fark edebiliyor ve içtimâî hayatın yardımıyla menfaatlerine yönelip, zararlardan sakınabiliyor. Demek ki, en temiz bir fıtratla bu geçici misafirhaneye gelen insanın aslî vazifesi, daha sonra yüce alemlerde hayat sürmeğe ehliyetini ispat etmek için düşüncede, tasavvurda ve inançta

istikamet ve duruluğa ermek; kulluk görevlerini yerine getirerek, kalp ve rûhu işlettirmek, bütün melekelerini faaliyete geçirmek, binbir esrar ve bilmecenin kol gezdiği iç ve dış alemlerle kucaklaşarak, varlığın sırrını kavramak ve böylece gerçek insanlık semâsına yükselmektir.

İkinci olarak, Batı'nın son asırlar tarihini kaplayan din-ilim çatışması ve onun ürünü olan materyalizm, insan gibi tabiatı da sadece bir madde yığınından, cesedin ihtiyaçların tatminde kullanılmaktan öte değeri olmayan eşya birikintisinden ibaret gördüğü içindir ki, bugün dünya çapında bir çevre kirlenmesi faciasını yaşıyoruz. Halbuki, nasıl bir kitabın, yazarının zihnindeki manevî varlığı ile kelimeler kalıbına dökülmüş maddî varlığı, aynı gerçeğin, aynı muhtevanın iki farklı dünyadaki iki ayrı ifadesi ise ve aralarında çelişki olamazsa; aynı şekilde, bir binanın, mimarının zihnindeki manevî, plan halindeki 'kaderî ve bina halindeki maddî varlığı, yine aynı ma'na, muhtevâ veya gerçeğin üç değişik dünyadaki üç değişik ifadesi ise ve aralarında bir çelişki aramak beyhûde bir gayret olmaktan öte bir manâ ifade etmezse, bunun gibi, Allah'ın Kelâm Sıfatı'ndan gelen Kur'an ile, Kudret ve İrade Sıfatları'ndan gelen kâinat ve onu inceleyen ilimler arasında hiçbir çelişki olamaz. Evet, kâinat, Allah'ın Kudret ve İrade sıfatlarından gelen bir Kur'an-ı Azîm'dir, yani büyük, tabir caizse, yaratılmış Kur'an'dır. Buna karşılık Kur'an ise kâinattaki kanunların bir başka şekildeki formülleri ve ifadeleri olması hesabiyle, adeta tedvin edilmiş, yani kâğıda dökülmüş kâinattır. Gerçek manâsıyla Din, ilimlere ve ilmî çalışmalara müdahale etmez ve onları 'sınırlamaz'. Fakat, onlara yol gösterir, hedef tayin eder, önlerine yol gösterici olarak ahlâki ve evrensel insanî değerleri koyar. Eğer Batı'da bu gerçek anlaşılmış ve Din ile ilim arasındaki bu münasebet bu şekliyle keşfedilebilmiş olsaydı, ilimler, insanlığın başına faydanın yanında zarar da getirmez, insanlığı öldürücü bombaların, en öldürücü silahların üretilmesine yol açmazdı. Bugün yer yer, dinin

ayırımcı olduğu ve öldürmelere yol açtığı gibi iddialar seslendiriliyor ise de önceki bir-kaç asrı kaplayan acımasız sömürgeciliğe, bilhassa şu son asrı dolduran ve yüz milyonlarca insanın ölümüne ve çok daha fazlasının evsiz, dul, yetim ve yaralı kalmasına dinin, hele İslâm'ın değil, tamamen Din'den kopuk gelişen hayat ve dünya görüşünün, bilimsel materyalizmin ve bunların sebep olduğu menfaat çatışmalarının yol açtığını kimse inkâr edemez.

Bu noktada bir diğer mesele olarak, yine modern Batı düşüncesinin temel husûsiyeti olan bilimsel materyalizmin sebep olduğu çevre kirlenmesine temas edip geçtik ve bugün bütün dünyayı tehdit eden bu kirlenmenin altında,bilimsel inkârcılığın yol açtığı bir anlayış olarak, tabiatı sadece bir madde yığınından ve cesedin ihtiyaçların tatminde kullanılmaktan öte değeri olmayan eşya birikintisinden ibaret görmenin yattığını belirttik. Oysa tabiat, böyle bir madde yığını veya eşya birikintisi olmanın çok çok ötesinde. Allah'ın bütün Güzel İsimleri'nin mevcelendiği bir saha olarak belli bir kudsiyete sahiptir; çok derin ve engin manâların ağaç olarak bittiği, çiçek olarak açtığı, meyve olarak tat ve koku neşrettiği, yağmur olarak yığıp, ırmak olarak aktığı, hava olarak teneffüs edilip, toprak olarak sayısız canlıya dâyelik yaptığı bir manâ ve güzellikler meşheridir tabiat. Böyle olması hasebiyle de üzerinde bir arı gibi dolaşacak insan aklına, insan muhakeme ve tefekkürüne sunduğu iman nektarlarıyla insan zihnini ve kalbini bir bal peteği haline getirir ve bu petekten ancak iman, ahlâk, insana saygı, Yaradan'dan dolayı yaratılmışsa sevgi, yardımlaşma, yaşatmak için yaşama sevdasından vazgeçme ölçüsünde diğergâmlık, bütün yaratılmışa hizmet balları akar.

İşte, çok önemli ve büyük bin mütefekkirimizin formülleştirdiği şekilde, aklın aydınlanmasını fenlerde, ilimlerde, kalbin ışığını iman ve ahlâkta gören ve bu iki kanatla talebeyi insaniyet semasında pervaz ettirip, Hakk'ın rızasını halka hizmette arayan bir eğitim anlayışının bütün insanlığa vereceği çok şey vardır.

Böyle bir eğitim anlayışı, ilmi materyalizmden kurtarıp, hem maddî, hem manevi açıdan faydası kadar zararlı bir unsur, öldürücü bir silah olmaktan çıkaracağı gibi; onun akıldan, hayattan ve ilmî gerçeklerden kopuk, ferdler ve milletler arasında duvarlar ören bir bağnazlık müessesesi olarak algılanıp, o hale getirilmesine imkân tanımayacaktır.

Meselenin bu şekildeki evrensel ve insanî boyutundan millî boyutuna indiğimizde ise, şunu görürüz:

Yahya Kemal, Ezansız Semtler isimli makalesinde şöyle der: "Kendi kendime diyorum ki, Şişli, Kadıköy, Moda gibi semtlerde doğan, büyüyen, oynayan Türk çocukları milliyetlerinden tam derecede nasip alıyorlar mı?

O semtlerde minare görülmez, ezan işitilmez. Ramazan ve kandil günleri hissedilmez. Çocuklar, çocukluğun Müslümanlık rüyasını nasıl görürler?" İşte bu rüya çocukluk dediğimiz, bu Müslümanlık rüyasıdır ki, bizi henüz bir millet halinde tutuyor. Bugünkü Türk babaları, havası ve toprağı Müslümanlık rayihasıyla dolu semtlerde doğdular. Doğarken kulaklarına ezan okundu. Evlerin odalarında namaza durmuş ihtiyar nineler gördüler. Mübarek günlerin akşamları bir minderin köşesinde Kur'an'ın sesini işittiler. Bir raf üzerinde duran Kitabullah'ı indirdiler, küçücük eleriyle açtılar. Gülyağı gibi ruhu olan sarı sahifelerini kokladılar, ilk ders olarak besmeleyi öğrendiler. Kandil günlerinin kandilleri yanarken, Ramazanların, bayramların topları atılırken sevindiler. Bayram namazlarına babalarının yanında gittiler, camiler içinde şafak sökerken tekbirleri dinlediler. Dinin böyle bir merhalesinden geçtiler, hayata girdiler. Türk oldular.

Medenîleştikçe Müslümanlıktan çıktığımızı tabiî ve hoş gören eblehler, uzağa değil, Balkan devletlerinin şehirlerine kadar gitsinler. Görürler ki, baştan başa yenileşen şehirlerin her tarafında çan kuleleri yükselir; Pazar ve yortu günleri çan sesleri işitilir;

manzara halkın dinini, milliyetini hatırlatır. O şehirler, bizim yeni semtlerimiz gibi millî ruhtan ârî değildirler.

Bugün dünya evet, gerçi ulaşım ve haberleşme vasıtalarının alabildiğine gelişmesiyle bir köy haline gelmiş bulunmaktadır. Milletler adeta birbirlerinin kapı komşuları gibidirler. Fakat unutmamak gerekir ki, bilhassa böyle bir dünyada millî varlıkların korunması, ancak her milletin kendine ait husûsiyetleri korunması ile mümkün olabilir. Bir bütünü oluşturan milletler ve ülkeler mozayiğinde kendine ait husûsiyetleri, kendine ait nakış ve desenleri koruyamayan milletler yok olup gitmeğe mahkûmdur. Bizim aslî husûsiyetlerimiz, her millette olduğu gibi, bir milleti millet yapan unsurlardır; dindir, tarihtir, vatandır. Yahya Kemal'in derin bir hasretle ifade ettiği, İslâm'dan ve Asya'dan getirip asırlardır 'Küçük Asya'da, yani Anadolu'da, Avrupa'da ve hattâ Afrika'da yoğurduğumuz kültürümüzdür, medeniyetimizdir. Bugün, nasıl batı ülkelerinde Hristiyanlığa, hem de militan ve misyoner Hristiyanlık olarak kabûl edilen evancelizme bir dönüş varsa, aynı şekilde, Demir Perde'nin yıkılmasının ardından, bir zaman bu perdenin gerisinde kalmış olan ülkeler, Rusya dahil, yeniden kendi dinlerine ve milliyetlerine dönüyorlarsa ve bütün bunlar küreselleşmeye aykırı olmak şöyle dursun, küreselleşme ile gelen anlayışın bir gereği sayılıyorsa, aynı şekilde, bu milletler mozayiğinde var olmanız ve saygı göstermemiz, eskisinden daha çok olarak, tabiatıyla evrensel değerleri reddetmeyecek şekilde, çağın gereklerine uygun şekilde kendi millî benliğimizi derinden idrake mümkün olabilecektir.

Bu hususta ikinci bir mesele ise şudur: Halkımız arasında "komşu komşunun külüne muhtaçtır" diye bir söz vardır. Eğer, elinizde başkalarının ihtiyaç duyacağı külünüz yoksa, kimse size bir değer vermeyecektir. Bu noktada, yukarda temas olunduğu üzere, bizim insanlığa vereceğimiz alacağımızdan daha fazladır. Bugün, 'Derin Türkiye' denilen ve daha çok gönüllü kuruluşlarca

temsil edilen halk kesimlerimizin şirketler ve vakıflar kurup, büyük bir hizmet neşvesi içinde dünyanın dört bir yanına çil çil serptikleri eğitim müesseselerinin her tarafta kabûl görmesi ve maddî imkânlar açısından karşılaşılan büyük zorluklara rağmen, çok kısa zamanda Batılı emsalleriyle boy ölçüşmenin de ötesinde, yer yer onları bile geride bırakması, bu söylediklerimizin inkâr kabûl etmez delili olsa gerektir.

Neden Eğitim ve Neden Öncelikle Asya?

Bu noktada, önce biraz hislerimize müracaat etmenin gerektiğini düşüncesindeyim:

Benim neslim hicran, hasret, ümit ve kahramanlık türküleriyle büyüdü ve hayatıyla da bizzat bu türküleri terennüm etti, besteledi, yaşadı. Bilhassa Erzurum, zaman zaman serhat şehri de olması hasebiyle, bağrında Selçuklular'dan ve Osmanlılar'dan kalma pek çok eserleri barındıran ve hâlâ buram buram tarih kokan kimliği; halkımız arasında 93 Harbi diye meşhur olan Osmanlı-Rus Savaşı'nı, aynı şekilde Birinci dünya Harbi'ni ve asırlarca adeta kardeş kardeş bir arada yaşadıkları azınlıklar'ın ihanetini acı acı tatmaktan gelen hicran, hasret, yokluk ve ızdırap yüklü gönlü ve bütün bunlara karşılık, İslam'la yoğrulmuş Türk millî kahramanlığını dinmek ve eksilmek bilmez bir coşku halinde en derinden hisseden sînesi ile tarihimizin bir sembolü, bir prototipi durumundadır. Akif'in Safahatını, Yahya Kemal'in Kendi Gök Kubbemizi, Ömer Seyfeddin'in Kahramanlık Hikâyeleri'ni ve benzeri daha pek çok eseri okuyarak büyüyen ve bilhassa Cumhuriyet'in nerdeyse ilk yarım asrında büyük bir coşkuyla terennüm edilen ve cilt cilt kahramanlık şiirleri antolojilerinde ifadesini bulan, millî bayramlarda okunup zihinlere nakşolan Türk millî kahramanlığının hücrelerine kadar işlendiğini hisseden neslimizin hayat damarlarında bilhassa 'Anayurt Asya' sevgi ve hasreti önü alınamaz 'asil bir kan' halinde

akıp durmuştur. Fuad Köprülü'nün Tuna Boyu Türküleri' isimli şiiri gibi, bilhassa Rıza Tevfik'in;

"Vardım eşiğine yüzümü sürdüm,
Etrafını bütün dikenler almış;
Ulu mihrabında yazılar gördüm,
Kim bilir, ne mutlu zamandan kalmış."

diye başlayan ve

"Hey Rıza, secdeye baş koy da inle,
Dağlar dile gelsin senin derdinle!
Efsane söyliyem, ağlam, hem dinle;
O şerefli mazi meğer masalmış..."

diye biten hicran yüklü şiirinin ve benzeri terennümlerin her bir kelimesi bir hançer gibi yüreğimizi dağlamış; ruhumuzu 'bizim olan eski diyarlar'da gezdiren Namık Kemal'in hicran yüklü gönlünden;

"Git vatan, Kâbe'de siyaha bürün,
Bir kolun Ravza-i Nebîye uzat;
Bir kolunu Kâbe'de Meşhed'e at..
Kâinata ve bey'etinle görün
Aç vatan, göksünü İlâhı'na aç;
Şühedânı çıkar da, ortaya saç!"

şeklinde bir hazan yağmuru gibi dökülen mısraları içimizde ırmak olup akarken; yine bu vatan ve millet şairinin hürriyet Kasidesi'nin sonunda geçen;

"Kılâb-ı Zulme kaldı gezdiğin nâzende sahralar
Uyan ey yâreli şîr-i jiyan daldığı hâb-ı gafletten."

mısraları, ruhumuzda "bedeni çiğneyip aşacak" bir idealin tutuşmasına yol açmıştır. Bunun gibi, yine meselâ Bayburtlu Zihni'nin Bayburt'un 93 Harbi'nde Ruslar'ın eline geçmesi üzerine dillendirdiği;

"Vardım ki, yurdundan ayak göçürmüş,
Yavru gitmiş, ıssız kalmış otağı..
Câmlar şîkest olmuş, meyler dökülmüş:
Sâkîler meclisten çekmiş ayağı...
Kangı dağda bulsam ben o merâli,
Kangı ile sorsam çeşm-i gazâli..
Leylâsın yitirmiş Mecnun misâli,
Gezmiş dağdan dağa yoktur durağı..
Lâleyi, şebboyu, gülü bâr almış,
Zevk u şevk ehlini âh ü zâr almış;
Süleyman tahtını şimdi mâr almış,
Gâme tebdil olmuş ülfetin çağı...
Zihnî debr elinden her zaman ağlar,
Vardım ki, bağ ağlar, bâğbân ağlar;
Sünbüller perîşân, güller kan ağlar,
Şeydâ bülbül terkedeli bu bağı..."

şiiri, tekkelerde, Allah'ın adının anıldığı zikir meclislerinde okunurdu. Bütün bu terennümlerin beslediği gönül dünyamızın, esasen hikmet çizgisinde bir hizmet aksiyonu adına akıl, mantık ve muhakeme süzgecinden geçmesi gerekiyordu.

Saint Martin, "Meyveler olgunlaştıkça Batı'ya döküldü. Ağacın kökü Asya'dadır. Doğu'dan fışkıran kaynak, bütün varlıklar susuzluklarını gidersin diye ırmak ırmak Batı'ya boşaldı." der.

Bir batılının itiraf kokan bu tespit ve değerlendirmesinde mübalağa payı var mıdır bilemem; niyetim bir Batı-Doğu ayırımı yapmak da değil. Fakat, hicran ve hesretten kaynaklanan duygularımızı süzecek akıl ve muhakeme imbikleri elbette ülkemizde vardı. Bunların içine girince, ayakları yere değmeyen hamasî duygulardan ziyade, akıl ve mantık ile hisleri, kafa ile kalbi, madde ile ma'nayı en mükemmel şeklide birleştirerek, içinde yaşadığımız çağın ve bu çağın siyasî, iktisadî çemberinin idraki içinde ve dolayısıyla tamamen hikmet çizgisinde bir hizmet vermenin

gerektiği ortaya çıkıyordu. Bu hizmet kimsenin inhisarında olamayacağı gibi, esasen, herkesin vazifesi olmalıydı.

Bediüzzaman ve Bediüzzaman gibi hazık bir hekim edasıyla dertlerimize eğilen daha başka mütefekkirlerimizin tesbitine göre, başka dinlerin sâlikleri akıl, ilim ve bürhanı bir tarafa itip, meselâ Orta Çağ'da Hristiyanların yaptığı üzere, hiyerarşik ve profesyonel bir yapılanma içinde bulunan din adamları sınıfını körü körüne taklit edebilirlerdi ama, bütün meselelerini akla ve ilme tasdik ettiren Kur'an, Müslümanları delile ve araştırmaya çağırıyordu ve Müslüman kör bir taklitçi olamazdı. Kaç asırlık birikmiş dertlerimizin temelinde, bütün dikkatlerimizi ve himmetimizi İslâm'ın zahirine hasredip, onun sedefinde yatan cevheri keşfedememiş olmamız, belli bir dönemden sonra taklide yönelip, Allah'ın Kelâm Sıfatı'ndan gelen Kur'an'ının bir başka ifadesi olarak, Allah'ın Kudret ve İrade Sıfatları'nın tecelli meşheri kâinattaki İlâhî kanunların keşfinden ibaret bulunan 'müspet' ilimlerle İslâm arasında çelişki olduğunu vehmedip, bu ilimleri ihmal etmemiz; ilimde, düşüncede ve idarede istibdad; adeta bütün millet fertlerini ve müesseselerimizi sarmış bulunan ümitsizlik ve onun yol açtığı düzensizlik, işlerimizde karmaşıklık; çalışmadan iş bölümüne riayet edememe gibi hususlar yatıyordu. Kısaca, bizim en önemli üç düşmanımız vardı: Cehalet, fakirlik ve iftirak (iç ayrılıklar). Bunlara karşı ilim, çalışma-servet ve ittihat (birleşme) silahlarıyla mücadele edecektik. Bütün bu problemlerin en büyüğü cehalet olduğundan, cehalete karşı tabii olarak eğitimle karşı koymak gerekiyordu. Ayrıca eğitim, her zaman için ülkemize hizmetin en önemli yolu olmasının yanısıra, bütün insanlığa hizmet ve dünyanın küçülüp, adeta bir köy haline aldığı çağımızda, bütün insanlarla, medenilerle diyalog yolunun da en önemli vasıtasıydı. Sonra eğitim, her şeyden önce bir insani hizmetti. Çünkü insan, yeryüzüne öğretim ve eğitim yoluyla mükemmelleşmek için gönderilmişti. Mütefekkirlerimiz

ve bu arada Bediüzzaman, "Eski hal muhal; ya yeni hâl, ya izmihlâl" diyerek, gözleri ve dikkatleri hâle ve geleceğe çeviriyor; bir yandan "Hristiyanların rûhânî reisleriyle, aramızda medâr-ı münakaşa olan mevzuları muvakkaten medâr-ı bahs etmemek gerekir" diye başka dinlerin mensuplarıyla diyalog kapılarını açıyor, öte yandan, "Bir ayağım merkezde, diğer ayağım pergel gibi 72 alemin içinde" diyen Mevlânâ gibi, dairesini bütün muvahhidleri içine alacak şekilde geniş tutuyor ve artık eski askeri fetih günlerinin geride kaldığını ihsasla.. "Medenîlere galebe iknâ iledir" diyerek, asrımızda bilhassa dînî hizmetlerde diyalogun, iknanın, yani delile dayalı konuşmanın esas olduğuna dikkat çekiyor; "gelecekte insanlık ilim ve fenne dökülecek ve gelecekte akıl ve söz hükmedecek" diyerek, ilme ve belâgata teşvikte bulunuyordu. Nihayet, siyaseti ve doğrudan siyasetli uğraşmayı bir tarafa da itmekle, asrımızdaki ve gelecek asırlardaki gerçek dînî ve millî hizmetin temel çizgilerini bir bir ortaya koyuyordu.

Temelde bu anlayış içinde, şahsıma yönelen bazı hüsn-ü zanları ülke, devlet ve millet hizmetine kanalize etmeye çalışmış ve insanımızı okullar açarak, eğitim ve insan yetiştirme işinde devlete yardımcı olmaya çağırmıştım. Cehaleti yenme eğitimden, fakirliği yenme çalışmak ve servet sahibi olmaktan, iç bölünmeler ve ayrılıkları önleme birleşmeden, diyalogdan ve hoşgörüden geçiyordu ama, her türlü problem en nihayette insana dayanıyordu. Evet, yeryüzünde bütün problemler insanla başlayıp insanla bittiğinden, ister iyi yürüyen, arızasız veya az arızalı içtimai bir sistem ve toplum düzeni, isterse kabir ve kabrin öte yanı için olsun, en tesirli vasıta eğitimdi.

Sovyet Bloku'nun dağılıp, bu blokun içinde adeta esir ülkeler olarak yer alan ve şimdi Türkî Cumhûriyetler olarak adlandırdığımız kardeş ülkeler birer birer bağımsızlıklarını kazandılar. Küçülen bir dünyada varlığını sürdürebilmesi ve bunun da ötesinde, devletler, milletler muvazenesinde kendine yakışan

şerefli yeri alabilmesi için dış ittifaklara tabiî olarak ihtiyaç duyan ülkemizin ilk elden uzanması gereken yer. Asya'daki bur kardeş ülkeler olabilirdi. O zamanki en zirvelerde yer alan devlet büyüklerimiz de bu yönü işaret ediyorlardı. Ülkemizin tanıtılması ve milletlerarası pek çok problemimizin çözülmesinde büyük devletlerin desteğini sağlamak için lobilere ihtiyaç duyuyor ve lehimizde gerçekten bir şey yapıp yapmadıklarını bilmediğimiz bu lobilere önemli miktarlarda para ödüyoruz. Bunun yerine, tabiî ittifakların oluşturulması ve yakın ve uzak planda bugün olduğu gibi düşmanlardan değil, dostlardan müteşekkil bir çevre ile sarılı bulunmamız elbette ülkemizin lehine olacaktı. Ayrıca, bu ülkeler, ekonomik açıdan da çok rahat münasebette bulunabileceğimiz ülkelerdi. Devlet ve bizzat özel sektörün buralara bir an önce girmesi ve buralarda teşebbüs öncülüğünü ele geçirmesi, hem bu ülkeler için hem de bizim için şüphesiz hayırlara vesile olacaktı. Devletimiz bütün bunların üstesinden gelebilir miydi, gelemez miydi, takdirini ehl-i insafa bırakıyorum.

Bir diğer mesele olarak, Asya, bizim ata yurdumuzdur. Tarih kitaplarında ve derslerinde, yıllardır çocuklarımıza Asya'dan dünyaya yayıldığımızı okutuyoruz. Asya'dan bu tarafa akın akın göç etmiş ve sürekli batıya yönelmişiz. Tanrı Dağları gibi Urallar ve Altaylar'ın da bizim için Toroslar'dan, Ağrı Dağı'ndan veya Türkiye'mizin bir başka dağından farkı yoktur. Seyhun, Ceyhun bizim için Dicle ve Fırat'la aynı ma'nayı ifade eder. Ayrıca Mekke ve Medine'de doğan dinimiz, ilk açılımını Asya'ya yapmış, bilhassa Mâverâünnehir'de yetişen alimlerimiz, hadisçilerimiz, fakihlerimiz ve irşat erlerimizle sonraki asırlara taşınmış ve çoğu yerlerde olduğu gibi, bir kabuk değil, bir öz, bir manâ ve bir ruh halinde asırlarca bizde yaşamıştır. Bize İslam'ı dupduru bir su halinde akıtan kanal Asya olmuştur. On asır önce Asya'dan bu tarafa yönelen tarihî göçü, eğitim ve müteşebbislerden oluşan yeni muhabbet fedaileriyle, yeni 'Yesevî dervişleri'yle geri çevirmemiz bir vefâ borcunun

ödenmesi, gittikleri yerlerde benzeri pek çok hadise ile karşılaşan arkadaşlarımızın, medya mensuplarımızın da anlattıkları üzere, Türkiye'den kaç asırlık beklentilerin yerine getirilmesi demektir. Bu tarihî ve sosyolojik süreçte, Tanzimat'tan bu yana kendisiyle bütünleşmeye çalıştığımız halde bir türlü kabûl görmediğimiz, aslî şahsiyet ve hüviyetimizi ortaya koymaktan çekindiğimizden dolayı hep istiskalle yüz geri edildiğimiz Batı karşısında şahsiyetli ve müzakereci bir konum kazanıp, Batı ile münasebetlerimizin onlar için de daha yararlı olacak şekilde denk ülkeler planında cereyan etmesi, varlık temellerimizin Asya'da çok sağlam olmasına bağlıdır. Asya'dan, ata diyarlarımızdan koptuğumuzda köksüz ve kurumaya mahkûm bir ağaç gibi oluruz.

Okullar

Devletimiz özel okullar açma izni verince, kazançlarını ülke hizmetine, insanımızın ve her bakımdan kardeşlerimiz olan insanların hizmetine yatırmayı tercih eden ve bunu bir ibadet neşvesi içinde yerine getiren "Derin Türkiye'nin hizmet gönüllülerinin Türkiye gibi, Türkiye dışındaki açtıkları okullardan da tek tek haberdar olmam esasen mümkün değildir. Bu okulların açılmasında sadece bir tavsiye ve teşvik edici olanı hasebiyle, okul açan şirketlerin pek çoğunun adlarını bile bilmediğim gibi, açılan okulların tek tek nerede bulunduğundan da çok fazla haberim yoktur. Fakat gerek basına yansıdığı ve Ali Bayramoğlu, Şahin Alpay ve Atılgan Bayar gibi çok değerli basın mensuplarımızın ilgili dizilerinden takip edebildiğim kadarıyla, Azerbaycan'dan Filipinler'e. Çarlık Rusya'sının başkenti Petersburg'dan ve Musevi vatandaşlarımızdan değerli işadamı Sayın Üzeyir Garih Beyefendi'nin de referans ve yardımlarıyla Komünist Rusya'nın başşehri Moskova'da açılanından Yakutistan'a kadar. Iran gibi açılmalarına izin vermeyen ülkelerin dışında hemen her ülkede bu okulların açılmış bulunduğu artık herkesin bildiği bir husustur.

Ülke ve millet sevgisiyle dopdolu yazar ve düşünürlerimizin

görüp geldikten sonra yazdıklarında da bizzat ifade ettikleri gibi, bu okullar, Türk gönüllü kuruluşlarınca finanse edilmekte pek çoğunda, belki hepsinde öğrencilerden alınan ücretler bu finansman işine önemli katkı sağlamakta, okulların açıldığı ülke yöneticileri ise, yer ve bina tahsis etme, müdür ve gerektiğinde öğretmen verme gibi hususlarda ciddî yardımcı olmaktadırlar. Ülke, millet ve insanlığa hizmeti hayatının gayesi yapmış ve gerçek yaşam lezzetini hizmet etmekte bulmuş gönüllü öğretmenler kadrosu ise, az bir maaşla ve şevkle çalışmakta, başlangıçta, okullarını keyfiyetin tam kavrayamamış olmaktan dolayı bazı dış misyon görevlilerimiz geri durmuşlarsa da, bugün pek çoğu itibariyle okullara destek vermekte; hattâ ülkemizin son iki Cumhurbaşkanı Sayın merhum Turgut Özal ve Sayın Süleyman Demirel Beyefendiler'in yanı sıra, Meclis başkanımız Mustafa Kalem'li Beyefendi de bunların bazılarını bizzat ziyaretleriyle şereflendirerek, yüksek desteklerini esirgememişlerdir.

Bu okulların pek çoğunu gezip gören basın mensuplarımızdan Ali Bayramoğlu Beyefendi'nin tespitlerini aktarmak, herhalde yerinde olacaktır: Bu okullar, sanıldığı gibi dinî eğitim veren ya da, eğitim faaliyetini dinî bir çerçeve ile kuşatan okullar değil. Bu okullar, ders programları, üstün teknik donanımlarıyla, laboratuarlarıyla bildik Anadolu lisesi modelinde kurulmuş durumdalar. Dersler, Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı tedrisat çerçevesinde yapılıyor. Din dersi bile okutulmuyor. –Her ülke mevzuatının ve eğitim felsefesinin çerçevesinde faaliyet gösteriyorlar. Örneğin, Özbekistan'da hazırlık sınıfında öğrenciler Türkçe ve İngilizce öğrendikten sonra, fen derslerini Türk öğretmenler tarafından Özbekçe görüyorlar. Türkçe yapılan tek ders ise bilgisayar... Amaç, din bilgisi aktarmak değil. Bilim ile imanı evlendirmek ve çocuklarda ahlâkî değişim gerçekleştirmek..

Şüphesiz Türk devleti kadar, hattâ daha da öte lâik olup, lâiklik üzerine titreyen bu ülke yöneticileri, değerli gazeteci

aydınlarımızın, Sayın Şahin Alpay'ın, Sayın Atılgan Bayar'ın ve adlarını tek tek burada anamayacağını daha pek çoklarının Sayın Ali Bayramoğlu gibi aynı tespitler çerçevesinde anlattıkları bu okullardan ülkelerinin geleceği adına en ufak bir endişe taşımıyorlar. Hattâ, Moskova'daki okulun açılışında konuşan, Moskova Millî Eğitim Müdürü, "Rusya'nın son tarihinde iki önemli hadise vardır. Bunlardan biri Gagarin'in aya çıkması, diğeri ise burada bir Türk okulunun açılmasıdır" diyor ve bunu târihî bir hadise olarak tavsif ediyor.

Bazıları için hayat, şu dünya misafirhanesinde geçen üç-beş günden ibaret ve hayatın hedefi nefsî arzu ve istekleri tam tamına tatmin etmek olarak görülebilir. Bazılarının hayat ve dünya görüşleri daha başka, buna göre hayatlarına kattıkları ma'nâ da daha farklıdır. Benim için dünya hayatı, ruhlar aleminden başlayıp nihayette Cennet veya –Allah korusun- Cehennem'de devam edecek sonsuza bir yolculuğun birkaç nefeslik kısmından ibarettir ve bu hayat, sonsuz Ahiret hayatının şekillendiği süre olması hasebiyle çok mühimdir. Dolayısıyla, dünya hayatı, ancak sonsuz hayıt kazanma ve hayatı verenin rızasına ulaşma yolunda harcanmalıdır. Bunun da yolu, Allah'a kulluk ve bu kulluğun en ayrılmaz boyutu olarak en yakınlarımızdan başlayarak, bütün ülkemize ve milletimize ve sonra bütün insanlığa, bütün varlığa hizmetten geçmektedir. Bu hizmet, hakkımız, onu başkalarına anlatıp aktarmak ise vazifemizdir.

TÜRKÇE OLİMPİYATLARI

2007 yılında Türkçe Olimpiyatlarına katılan kişi sayısı 100'dü. 2008'de altıncısı yapıldı, 110 ülke katıldı. İlgili dernekçe 2010 yılına kadar bütün dünya ülkelerinin bu olimpiyatlara katılmasının planlandığı ifade edildi. Türkçe Olimpiyatlarının o ülkelerde revaç bulmasında emeği olan eğitim gönüllüsü öğretmenleri bağrımıza bastık.

Ülkemiz insanlarınca, böylesine büyük bu organizasyonun geçekleştirilmiş olması bu organizasyona emeği geçen herkesin tebrik edilmesi, takdir edilmesi, yapılanlardan dolayı teşekkür edilmesi gereken bir olay. İnsan, Türkiye'mizin basın ve yayın organlarının bu büyük organizasyonu günlerce anlatması, göstermesi gerekir diye düşünüyor. Oysaki basın ve yayın organlarımız ve görsel medyanın çok az bir kısmı dünya çapındaki bu faaliyete yer vermekte, diğerleri bu güzel organizasyonu görmezlikten gelerek mevcut yayınlarına devam etmektedirler.

Türkçe Olimpiyatı ile faaliyetler planlandığı şekilde Ankara ve İstanbul'da, Bursa, Kayseri, Antalya ve İzmir'de halkın ve devlet yetkililerinin beğenisine sunuldu. Binlerce insan, 110 ülkeden gelen öğrenci ve öğretmenlerle beraber oldu.

01 Haziran 2008 günü İstanbul'da yapılan finalle olimpiyat faaliyetleri sona erdi. 02 Haziran 2008 tarihinde yayınlanan gazetelerin bazılarında 6. Türkçe Olimpiyatları ile ilgili olarak verilen beyanatlarda şunların söylendiğini görmekteyiz.

T.B.M.M. Başkanı Köksal Toptan

Gördüğü manzara karışşında söyleyecek söz bulmakta zorlandığını ifade eden T.B.M.M. Başkanı Köksal TOPTAN "Yaşanan bu güzellikleri ömür boyu unutmak mümkün değil" dedi ve şöyle devam etti;

"Bu olimpiyatların bana göre iki önemli sonucu var. İlki güzel Türkçemizin dünyanın her tarafına yayılması, ikincisi bu çocukların bu gençlerin dünyanın her bir köşesinden, 110 ülkeden gelen gençlerimizin dünyanın geleceğine, aydınlık bir dünyaya umut vermeleri, ışık saçmaları, bizlere heyecan katmaları... Yıllar önce dünyanın her bir yanına bin bir meşakkatle ekilen sevgi tohumlarının Türkçe olarak çiçeklerle karşımıza çıktığını görmenin, yaşamanın hazzını duyuyoruz, heyecanını yaşıyoruz."

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan

Türkçe Olimpiyatlarını oldukça önemseyen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da;

"Olimpiyatlar yeni dostluklar için zemin oluştururken, diğer yandan da kültür ve medeniyetleri birbirine yakınlaştıran dil köprüsüne dönüşüyor. Olimpiyatlar, medeniyetler ittifakı girişimi açısından da son derece anlamlı bir etkinlik. Dünya üzerinde barışın, savaşlar karşısında, sevginin, nefret karşısında, dostluğun, düşmanlık karşısında zorlanıyor olması, asla kültür ve medeniyetler arasındaki farklılıklara bağlanamaz. O farklılıkları bir çatışma sebebi haline getiren kültürlerarası diyalogun zayıflaması, ülkelerarası köprülerin yıkılması, dünya meselelerinin ortak bir zeminde konuşuluyor olmamasıdır. Dünyadaki bütün çatışma ve savaşların temelinde diyalog eksikliği vardır. Bu tür etkinlikler önyargıların aşılmasında önemlidir." tespitinde bulundu.

Kısaca diğer değerlendirmeler şöyledir;

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik

Burada asıl kahraman, görülmeyen perde arkasında olan ve dünyanın dört bir yanında, dünyanın yedi kıtasında birçoğunun ismini bile bilmediğimiz adalarda oradaki insanlara bizim yüreğimizdeki sevgiyi götüren, bizim ses bayrağımız. Türkçeyi götüren sevgili öğretmen arkadaşlarıma, eğitimcilere kucaklar dolusu sevgiler sunuyorum. Milli Eğitim Bakanı olarak onların alnından öpülesi, ellerinden öpülesi insanlar olduğunu hepinizin huzurunda ifade etmek istiyorum.

Kimilerinin karamsarlık tablosu çizdiği bir ortamda olimpiyatlar Türkçenin aydınlık geleceğini gözler önüne sermiştir.

Bizim ufuklarımız aydınlıktır. Ülkemizin işadamları dünyanın dört bir yanında yatırım için dolaşırken eğitimciler Türkiye'nin güzelliğini yüreğimizden taşan sevgiyi yaymaya çalışıyorlar. Lafla vatanperverlik olmaz, sözle sloganla milliyetçilik olmaz. Vatanperverlik bu ülkeyi sevmek, Türkiye'yi sevmek, Türkçeyi Sevmek, Türkçeyi dünyaya götürmektir.

Devlet Bakanı Mehmet Şimşek

Bu kadar anlamlı organizasyonu hayatımda hiç görmedim. Ekonomist olduğum için genelde ekonomi konuşurum ama bugün sahneye çıktığımda gönlüm sevgi doluydu.

TBMM Başkan Vekili Meral Akşener

Gözü açık olan insanların Türkçeyi şekillendirdiğinin fotoğrafını gördük. Necip Fazıl'ın Sakarya şiirinde geçen şanlı akıncılar, yurda hâlâ dönmediler. Çünkü onlar görevlerine devam ediyor ve edecekler.

DP Genel Başkanı Süleyman Soylu

Ülke ve milletimiz için yıllardır özlemle beklediğimiz bir organizasyon. Türkçe adına önemli bir etkinlik. Bu ülke insanının kendi özgüvenini gösteren bir organizasyon.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş

Türkçe Olimpiyatlarının finalinin Türkçenin en güzel konuşulduğu İstanbul'da yapılması bize gurur veriyor. İşadamları ve eğitim gönüllüleri ile birlikte Türkiye'nin evrenselliğini oluşturmaya çalışıyoruz. İnanıyorum ki bu asır Türklerin çok daha iyi anlaşıldığı bir asır olacak.

Türk Dil Kurumu Başkanı Şükrü Haluk Akalın

Bu olimpiyatlar sayesinde Türkçe bugün dünyanın 110 ülkesinde konuşulan bir dil haline geldi. Emeği geçenler var olsun, sağ olsun.

Prof. Dr. Toktamış Ateş

Tanzanya'da görev yaparken vefat eden Erkan Çağıl'ın eşinin ödül alması beni çok duygulandırdı, ağlamamak için kendimi zor tuttum. Bu çalışmaları bu hizmeti dünyanın dört bir tarafına yayan insanlar çok büyük hizmetler yapıyorlar, Allah onlardan razı olsun.

Taha Akyol

Türk tarihinde de kültür elçileri gibi çalışma gayreti uzun süre olmamıştır. İlk defa bu örneği Türkçe Olimpiyatları sayesinde görmüş olduk. Türkiye'nin manevi değerlerini dünyanın 110 ülkesine götürmek büyük bir idealizmdir. Bu, tarihimizde de bir ilktir.

Mahir Kaynak

Olimpiyatlar Türk medeniyetinin de dünyada tanınmasına ve sevilmesine büyük bir katkı sağlıyor. Organizasyon dünyanın da bizden öğrenecek çok şeyi olduğunun en önemli kanıtı. Sahnede kendi renkleri ile dünyanın en güzel dokusunu oluşturan bu çocuklar bize de kendi kültürümüzün medeniyetimizin ne kadar değerli ve özel olduğunu hatırlatıyor. Bilindiği gibi bu ülkelerden gelen ve Türkçe Olimpiyatlarına katılan bu öğrenciler, ülkelerindeki öğretim kurullarında görevli öğretmenler tarafından yetiştirilmiştir. Bu kadar çok ülkenin çocuklarının bu olimpiyatlara hazırlanmasında en büyük fedakârlıkta bulunanlar bu Türk öğretmenleridir. Onları yaptıkları bu güzel hizmetlerden dolayı takdir etmek, her insaflı Türk vatandaşının görevi olmalıdır.

Serdar Ortaç

"Türkçe Olimpiyatları Eurovision'a On Çeker"

Yurt dışında açılan Türk Okullarının bir sonucu olan Türkçe Olimpiyatlarına her kesimden takdir gelirken, en çarpıcı yorumu ise sanatçı Serdar Ortaç yaptı;

"Eurovision'dan önce Türkçe Olimpiyatlarına destek verin. 100 ülkeden 600 sanatçı katılıyor. Hepsi çıkıp Türkçe okuyor. Eurovision'a on çeken bir olimpiyatımız var bizim. Devletimiz, hükümetimiz çok sağ olsun. Hangi hükümet yaptıysa, kimler vesile olduysa çok sağ olsun. Gurur duydum. 100 tane ülke Türkçe okuyor. Elin Afrikalısı Türkçe okudu. Elin Rus'u Türkçe okudu. Bu yeter…"

Altıncısı düzenlenen Uluslararası Türkçe Olimpiyatları her geçen sene ses getirerek dünyanın önemli organizasyonları arasına girdi. 1. Uluslararası Türkçe Olimpiyatlarına 17, 2. Uluslararası Türkçe Olimpiyatlarına 21, 3. Uluslararası Türkçe

Olimpiyatlarına 42, 4. Uluslararası Türkçe Olimpiyatlarına 83 ülke katıldı. 5. Uluslararası Türkçe Olimpiyatlarına ise 100 ülkeden 550 öğrenci katılırken, son olarak 21 Mayıs - 01Haziran 2008 tarihleri arasında yapılan 6. Uluslararası Türkçe Olimpiyatlarına 114 ülkeden 600 öğrenci katıldı.

DEVLET ORTAASYA'DAKİ GENEL MÜDÜRLERİ ANKARA'YA ÇAĞIRDI

Genel müdürlük görevinde bulunduğum bu süre içinde Rabbimin yardımı ve izni ile yaptığımız güzel ve önemli işlerden birisi de TC vatandaşlarınca kurulan vakıf, dernek ve şirketlerce açılan okulların genel müdürlerini Ankara'da toplamaya karar vermiş olmamızdır.

Gittiğimiz ülkelerde, "Türk Okulları" diye adlandırılan bu okulları ziyaret ediyor, görüyor, çalışmalarını yakından takip ediyor ve bir Türk olarak başarılarından büyük mutluluk duyuyorduk.

Milli Eğitim Bakanlığının yıllık iş takviminde belirtildiği şekilde, günlük çalışmalarımız içinde Müsteşar Yardımcısı Necdet Özkaya ile yurtdışında TC vatandaşlarınca (vakıf, dernek, şirket ve şahıslar tarafından) açılan okulların genel müdürlerini Ankara'da toplamaya karar verdik.

Ülke insanları da bu okulları çok seviyorlardı. Bu okullar dünyanın nerelerinde kaç tane, ne kadar öğretmen ve öğrencisi var? Uyguladıkları program nedir? Okul mutfaklarında ne kaynıyor? Devlet olarak istatistikî bir bilgi sahibi değildik. Maalesef pek çok ülkedeki resmî yetkililerimiz de bu insanlarla görüşmüyor, yardımcı olmadıkları gibi o ülke yetkililerine de bu okulları kötülüyorlardı. Bu konuda hiçbir bilgi sahibi olmadan bazı yetkili kişilerin bu konuşmaları yaptıklarını duyuyor, görüyor ve üzülüyorduk. Gerçek durum nedir? Bunu tespit bakımından

bu işi yapmaya karar verdik. Bu konu ile ilgili nihai kararı verebilmek için Müsteşar Bener Bey'e gittim, konuyu açtım, dinledi ve "olabilir" dedi. Müsteşarla bu konuşmayı yaparken başı çok kalabalıktı. Kafası da çok karışıktı. Sonradan, söylediklerimi tam anlamadan "Olabilir" cevabını verdiğini anladım. Toplantı tarihini belirledik. Toplantıyı Dışişlerine yazdık. Bu proje ile ilgili yurt içinde de 30'a yakın kuruma yazı yazıp toplantıya temsilci göndermelerini istedik.

Günlerden pazartesi, cuma günü toplantı yapılacak. Gündem maddelerini belirlemek için müsteşar yardımcısı ile toplantı yapacağız ve program hazırlayacağız. Toplantıda konuşma yapıp yapmayacağını öğrenmek üzere Müsteşar Bey'e gittim; "Genel müdürler geliyor" dedim. "Hangi genel müdürler?" dedi. "İşte yurtdışındaki özel okulların genel müdürleri" demeye kalmadan, "Yahu, sen çıldırdın mı? Bunu nasıl yaparsın?" dedi. Ben size sordum. Siz, "Olabilir" dediniz deyince müsteşar, "Ben hatırlamıyorum" diyerek ilave etti, "Neyse, iptal edin ileri bir tarihte toplanmak üzere…" dedi. Bürokraside ileri bir tarihte toplanmanın ne anlama geldiğini biliyordum. Ayrıca Müsteşar Cordan "Ben Bakan Bey'le de konuşayım" diye de ilave etti. Odadan çıkıp gitti. Makamında bekledim. Müsteşar bakana gidip geldi. "Görüştüm, iptal ediyoruz." dedi.

İptal hazırlığını yaparken öğleden sonra bir iş için Bakan Bey'in yanına gittim. İşimi bitirip dışarı çıkarken Bakan Nevzat Bey, "O genel müdürler toplantısı ne oldu?" dedi. "Sayın Bakanım, Müsteşar Bey'le görüştük. Siz de iptalini istemişsiniz. Onu iptal ediyoruz." dedim. "Dur kardeşim, iptal etmeyin. Ne iptali, biraz önce Alaaddin Kaya geldi, böyle bir toplantı yapıldığı için teşekküre gelmişler. Genel müdürlerin bir kısmı gelmiş, bir kısmı yolda imiş, geliyorlarmış, iptal etmeyin. Saat 18.00'de sen, müsteşar yardımcısı, müsteşar bana gelin, görüşelim." dedi

"Ben Burada Eşek Başımıyım"

Bunun üzerine saat 18.00'de Bakan Bey'in odasına gittik. Toplantı ile ilgili dosyayı Bakan Bey'in önüne koyduk. Bakan, Müsteşar Yardımcısı Necdet Özkaya'ya döndü. Başladı bağırmaya. "Ben burada eşek başı mıyım? Benden habersiz bu toplantıyı nasıl yaparsınız? Hem de benim paramla..." bağırdı, bağırdı, bağırdı. Sonra sustu. Sesini alçalttı. "Neyse, olmuş bir defa…" dedi. Necdet Bey "Sayın Bakanım, bu toplantıyı istatistikî bilgi toplamak için yaptık. Bir de kaç yerde bu okullar? Nasıl eğitim veriyor? Bunları öğrenmek için bu toplantıyı düzenledik. Niyetimiz bu; davranışımızda bir yanlışlık varsa özür dileriz" dedi. Bakan Bey, "Olan olmuş, yalnız ben bu toplantıya katılmayacağım. Sen katılacak mısın?" diye müsteşara sordu. Bakanın katılmadığı toplantıya müsteşar katılır mı? O, "Ben de katılmayacağım" dedi. Bakan Bey bize döndü. "İkiniz yaparsınız. Dışarıdan kimse çağırmayın, basını çağırmayın." deyince ben söz aldım. "Bu toplantı ile ilgili otuza yakın birime yazı yazmıştım" deyince kızdı. Sesini alçaltıp "Şimdi otuz yeri iptal etmek de zor olur. Onlar da katılsınlar, yalnız basını çağırmayın" dedi. Bakan Bey'in odasından ayrıldık.

Tebessüm En Büyük Destek Olur

Cuma günü genel müdürler toplantısı Müsteşar yardımcısı Necdet Özkaya'nın başkanlığında başladı. Toplantının üç günü öğleden sonra Müsteşar Bener Bey de geldi. Yaptığı konuşmada; "Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra orada bulunan Türk Dünyası ile köprüler kurulmasının en iyi yolunun eğitim olduğunu, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı sırasında eğitim ve öğrenci değişimi isteği ile bu ülkelerle ilk ilişkilerin başladığını, projenin bu gün daha gerçekçi bir şekilde yürütüldüğünü, ancak problemlerin tümüyle halledilemediğini, daha önce böyle büyük bir projenin de yapılmadığını, Türk Dünyası ile

olan ilişkilerimizde bir başka gelişmenin de bu Cumhuriyetlerde Türk Okullarının açılması olduğunu, bu okulların Milli Eğitim Bakanlığı, vakıflar ve şirketler tarafından açıldığını, bütün bu faaliyetlere Milli Eğitim Bakanlığının yardımcı olmaya çalıştığını, yapılan ziyaretlerde bu okulların ve Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesinin açılmasının yerinde olduğunun görüldüğünü, okulların yanı sıra ekonomik, kültürel ve siyasî alanlarda da faaliyetlerde bulunulduğunu, bu durumun, Türkiye için bir kader ve mecburiyet, onlar için ise menfaat olduğunu, aynı soydan gelmemizin, aynı tarihe ve şuura sahip olmamızın avantajımız olduğunu, ancak tek tek bakıldığında 70 yıldır kazanılan Kırgızcılık, Özbeklilik vb. kavramların kolay kolay kaybedilmeyeceğini, devletimizin gücünü ve oradaki mevcudiyetimizin nedenini iyi anlatabilmemiz için açılan okullarımızın ve görevlilerimizin örnek olması gerektiğini, Milli Eğitim Bakanlığının bu hizmeti yapanların tümüyle arkasında olduğunu ve yardımcı olacağını belirterek toplantıyı düzenleyenlere ve katılımcılara teşekkür etti. "Yanlış yapmadığınız müddetçe arkanızdayız" dedi. Bakanlıktan istediklerini sordu. Bir temsilcinin genel müdürler adına konuşmasını istedi. Genel müdürleri temsilen Kazakistan'dan gelen genel müdür Dr. Ali Bayram konuştu: "Sayın Müsteşarım böyle bir toplantı düzenleyip bizi davet ettiğiniz için teşekkür ederiz. Biz oralara ülkemizi temsil etmek için gittik. Türkçe öğretiyoruz. İstiklal Marşımızı söyletiyoruz, yanlış bir şey yaparsak kulağımızı çekin ama kafamızı koparmayın. Sayın müsteşarım biz devletimizden ne bekliyoruz biliyor musunuz? Sadece tebessüm bekliyoruz. Bizden tebessümünüzü esirgemeyin" diyerek duygusal bir konuşma yaptı.

Toplantının sonunda Müsteşar Yardımcısı Necdet Özkaya yaptığı konuşmada; "Bu toplantının mütevazı ve önemli olduğunu belirterek, bu toplantıyı gerçekleştirenlere teşekkürlerinden sonra; bu salonda daha önce Türkiye meselesi görüşülürken

şimdi Türk dünyasının meselelerinin görüşüldüğünü, dünyanın küçülmediğini Türkiye'nin büyüdüğünü, temsilcilerin, geldikleri yörelerin siyasî, kültürel ve etnik yapılarını öğrettiklerini, ayrı ayrı vakıf, kuruluş, şirket olarak faaliyet gösteren arkadaşların aynı çatı altında Ankara'da bir araya geldiklerini, bulundukları yerde de birlik ve beraberlik içinde olmak zorunda olduklarını, işin henüz başında olduğumuzu, 250 milyonluk kitleyi düşünmemiz gerektiğini, Milli Eğitim Bakanlığının müfredat programına el atmak zorunda olduğunu, Türkçe dilinde metotta sıkıntı olduğunu, tecrübesi olan her kişiden ve kuruluştan faydalanılması gerektiğini, Milli Eğitim Bakanlığının Türk Dünyasındaki eğitim - öğretim kurumları ile daha yakından ilgilenmesi gerektiğini, Dil kavgasının siyasî ve nüfuz kavgası olduğunu, bu kavganın içinde birçok milletin bulunduğunu, dil kavgasını kazanmamız gerektiğini, Türkiye Türkçesinin dünya Türklüğünün dili yapılmasını, hizmet gördüğümüz kitleyi adıyla ve sanıyla anmak zorunda olduğumuzu, Romen Müslümanlar yerine Türk kavramını ifade etmemizin doğru olacağını, TC Devletinin milli politikaları ile ters düşülmemesi gerektiğini, aksi takdirde hem kendilerinin hem de orada görev yapanların sıkıntıya düşeceğini, Dışişleri Bakanlığı mensuplarının Türk Cumhuriyetlerinde cansiperane çalıştıklarını, dışarıda bu devletin icraatının tenkit edilmemesi gerektiğini, okulların bir medeniyetin ve kültürün yayılmasında, yaşamalarında önemli unsur ve iyi bir araç olduğunu ama yeterli olmadığını, her türlü misyoner faaliyetlerinin bizim kendi topraklarımızda denenmiş olduğunu, okullarla birlikte diğer hayrî ve dinî müesseslerin açılması gerektiğini, yoksa misyonun yarım kalacağını, diğer devletlerin bu misyonlar ile geldiğini, bizim gidişimizin de öyle olması gerektiğini, okulların yanında sağlık ocakları, aş evleri, düşkünleri koruma evlerinin özel kurumlar tarafından açılması gerektiğini, Anadolu'nun Türkleştirmesinin de böyle olduğunu, Diyanet Vakfı tarafından inşa ettirilen

camilerin bir an önce tamamlanarak hizmete girmesinin hayati ehemmiyete haiz olduğunu, Türkiye'nin yaptığı hizmetleri ve yardımlarını gereği kadar tanıtamadığını, o ülke kamuoyuna mal edilmediğini, belirtikten sonra, bu toplantının çok iç açıcı olduğunu, bu müesseselerin devamlı Türkiye'den inançlı insanların yaptığı yardımlarla desteklenmesinin yeterli olmayacağını, oradaki okulların paralı olması ve okul bünyelerine okulların idari heyetlerine, mahallinde önde gelen insanların da katılmalarını okullara ve eğitim kurumlarına ora insanlarının da sahip çıkmasını ve katılımlarının sağlanması gerektiğini, bu misyonun orada yetiştirilen insanlara devredilmesinin, bu okulların yabancı okul hüviyetinden çıkarılıp mahalli okullar haline dönüştürülmesinin ve bunun yöntemlerinin araştırılmasının gerektiğini vurgulayarak, katılımcılara teşekkürleri ile toplantıyı kapatmıştır."

9 Ocak tarihinde başlayan toplantı 10 Ocak 1995 tarihinde sona erdi. 21 ülkeden gelen genel müdürler ülkelerine döndüler. Güzel bir toplantı oldu.

İki gün sonra müsteşar, müsteşar yardımcısı ile Bakan Bey'in odasında toplandık. Toplantının değerlendirmesini yaptık. Müsteşar Bey Bakan Bey'e hitaben "Sayın Bakanım size ve bana rağmen güzel bir toplantı oldu" diyerek memnuniyetini ifade etti.

GENEL MÜDÜRLER YİNE ANKARA'DA

1997 yılında Mehmet Sağlam Bey'in bakanlığı zamanında yurt dışındaki özel okulların genel müdürleri ile ikinci toplantıyı yaptık. Bu toplantı birinci toplantı kadar zor olmadı. Bakan Sağlam teşvik etti.

Toplantı 3 Mart 1997 tarihinde başladı.

Bakan Mehmet Sağlam'ın Konuşması

Sayın Bakan Mehmet Sağlam bu tarihî toplantının açılış konuşmasında şunlara vurgu yaparak toplantıyı açtı:

"Bugün, 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen Öğretim Birliği Yasasının, Türkiye'de, 73. yıldönümüdür. 3 Mart 1924'te, genç Türkiye Cumhuriyeti, bütün eğitim ve öğretim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde birleştirilmesini ve aynı gün, Halifeliğin kaldırılmasını, Şeriye ve Evkaf Nezaretinin kaldırılmasını hükme bağlayan, cumhuriyetin devrim kanunları dediğimiz çok önemli üç kanununu kabul etmiştir.

Bunlarla, Türkiye Cumhuriyeti, bir taraftan şeriye mektepleri denilen Millî Eğitim dışındaki okullarla, diğer taraftan, özellikle 19. asrın sonunda açılan yeni lâik okulları, ayrı ayrı eğitim ve ayrı ayrı insanlar yetiştirme yerine, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde birleştiriyordu. Dolayısıyla, bugün, cumhuriyetin en önemli kararlarından birinin 73. yıl dönümü.

Şimdi, bu birlik, 73 yıldır sürüyor. İşte, bugün, burada, Millî Eğitim Bakanlığının, bir taraftan, Türkiye Cumhuriyeti

içerisinde, kendi okullarıyla, kendi anaokullarından üniversitelerine kadar, kendi eğitim ve öğretim kurumlarının, cumhuriyetin ve çağın istediği eğitim ve öğretime kavuşturulması için çaba harcarken, diğer taraftan, artık, son yıllarda ortaya çıkan dünya şartları içerisinde, Türkiye'nin, Türk dünyasındaki 200 milyonun üzerinde insanın konuştuğu, Türk dilinin konuşulduğu Bağımsız Devletlerdeki veya akraba topluluklarındaki insanları da eğitme, buralarda eğitimde de bir birlik ve koordinasyonu sağlama görevini yapmak yolunda yaptığı çalışmalardan biri olarak, bu toplantıyı yapıyoruz. Önümüzdeki aylarda, Almanya'da, Almanya'daki Türk vatandaşlarının çocuklarının eğitimiyle ilgili konuları değerlendirecek, gözden geçirecek bir toplantı yapacağız. Ondan sonraki aylarda, diğer Avrupa ülkelerindeki Türk vatandaşlarının ve çocuklarının oradaki eğitimleriyle ilgili bir değerlendirme toplantısı yapacağız.

Daha önce, 1993 yılında, Türk Dünyası Üniversiteleri Birliğini kurmuştuk. O zaman Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı olarak bunların ilk toplantısını Ankara'da yapmış, ikinci toplantıyı Kırgızistan'da gerçekleştirmiştik. Ayrıca, bugünkü Rusya Cumhuriyeti toprakları içerisinde bulunan akraba topluluklarının üniversiteleri ile Türk üniversitelerinin işbirliğini sağlamak için de, Rusya Federasyonu Türkiye Üniversiteleri Birliğini kurmuş; yine ilk toplantısını Ankara'da, ikinci toplantısını Moskova'da, Moskova Devlet Üniversitesinde yapmıştık.

Amacımız Yolunuzu Açmak

Bütün bu çabalar, daha 3 Mart 1924'te kabul edilen Öğretim Birliği Yasasının Millî Eğitim Bakanlığına yüklediği birleştirme ve koordine etme görevinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bugün de yabancı ülkelerdeki özel öğretim kurumlarıyla ilgili, bu kurumlardan Millî Eğitim

Bakanlığı olarak beklediğimiz, bu kurumların nasıl bir öğrenci yetiştirmesi konusundaki düşüncelerimiz bununla ilgili Bakanlık dokümanları sizlere ulaştırılacaktır- sizlerin orada karşılaştığı sorunlar, daha iyi eğitim için alınması gereken tedbirler ve hepimize düşen, konuyla ilgili Bakanlığa ve sizlere düşen görevler yeniden gözden geçirilecektir. Bu toplantının temel amacı budur.

Bildiğiniz gibi, Tevhid-i Tedrisat'tan, Öğretim Birliği Yasasından beri, eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde toplanmasının çeşitli değişik uygulamaları da olmuştur. Yani, başlangıçta, üniversiteler dahil çeşitli eğitim kurumlarında Millî Eğitim Bakanlığının yetkisi sürerken, sonra, değişik uygulamalarla, bazı özel teşebbüsler, özel statülü okullar, giderek, özerk üniversiteler ve nihayet, Yüksek Öğretim Kurulu gibi kuruluşlarla, bir taraftan üniversitelerin bilimsel özerkliği kurulmaya ve korunmaya çalışılmış, diğer taraftan, yine, belli ölçüde, Millî Eğitim Bakanlığının, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumları gibi veya gerektiğinde Millî Eğitim Bakanının Yüksek Öğretim Kuruluna katılması ve Başkanlık etmesi gibi, ikisi arasında belirli koordinasyon faaliyetlerini belirleyen kurallar konularak, yine öğretimde, en azından Millî Eğitim Bakanlığının birlik ve koordinasyon rolünü oynaması gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Türk Çocukları Çok İyi Yetişmeli

Bu arada şunu da açıkça belirtmekte yarar var ki, Millî Eğitim Bakanlığı olarak bizim, Türk millî eğitimindeki temel görevimiz, Büyük Atatürk'ün bir vesileyle belirttiği gibi, her şeyden ve her şeyden önce, Türk çocuklarına, Türk milletinin bütünlüğünü ve Türk vatanının bölünmezliğini öğretmek olacaktır; Türkiye'nin belli ölçüler içerisinde kendisini ve Türk dünyasını koruması için gerekli şuuru ve bilinci de vermek

olacaktır. Ama, bu arada, bildiğiniz gibi, eğitim evrensel bir kurumdur. Çağ değişiyor, bilim değişiyor; bize, bilimin ışığında, bilimin rehberliğinde, dünyadaki bilimsel değişmeleri, dünyadaki siyasal, ekonomik, sosyal değişmeleri bilimsel açıdan gençlerimize, eğitim kurumlarımıza ulaştırmak ve çocuklarımızı, çağın gerektirdiği bilgi ve beceriyle donatmak gerekiyor. Yine, Büyük Atatürk'ün, Birinci İzmir İktisat Kongresinden sonra Misak-ı İktisadî adıyla hazırlattığı -Misak-ı Millî gibi- bir bildiriler paketi vardır. Burada "Türk çocukları, dünyanın her yerinde mesleklerini icra edecek şekilde yetiştirileceklerdir" diyor.

Şimdi, sizler, dünyanın çok değişik yerlerinde eğitim ve öğretim kurumu açmış ve bu eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmeye çalışan arkadaşlarımızsınız. Büyük Atatürk, daha Cumhuriyetin ilk yıllarında, hepimizden, dünyanın her yerinde mesleklerini icra edecek şekilde yetiştirilmiş insanlar bekliyor.

Bunun bugüne tercümesi şudur: Bugün dünyanın neresinde olursa olsun, çocuklarımızı öyle yetiştiriniz ki çağın bilgi ve becerisiyle donatılmış olsunlar; bilgi-işlem bilsinler, yabancı dil bilsinler evrensel ölçüde, dünyanın neresine giderlerse gitsinler, mesleklerini en iyi yapacak şekilde meslekî bilgi ve beceriyle donatılsınlar.

Birazı Para Çoğu Çaba

Bakınız, Amerikan başkanı, birkaç hafta önce, bir konuşmasında, bir projeden söz ediyor Amerika, dünya liderliğine soyunmuş bir ülke- Amerika'da, 8 yaşındaki veya 3. sınıftaki çocukların, en azından okur-yazar olmalarını istiyor; yani, 3. sınıfa kadar, hem okusun hem yazsın istiyor. Burada, galiba, bizimle pek bir farkı yok; bizim 3. sınıftaki çocuğumuz, hem okur hem yazar.

Ama ikinci bir hedefi var; diyor ki: 12 yaşına gelen her Amerikalı çocuk, İnternete girsin; yani, bilgi-işlem bilsin istiyor. Bu biraz para meselesi ama, biraz da çaba meselesi. Yani, biz, çocuklarımıza, çağın eğitimini, Büyük Atatürk'ün 74-75 yıl önce söylediği gibi, dünyanın her yerinde mesleğini icra edecek eğitimi vereceksek, demek ki, bilgi-işlem de öğreteceğiz. İnternete girmesi için en önemli şartlardan birisi bu, gerisi para meselesi.

Şimdi, 18 yaşını bitiren her vatandaşın isterse yüksek öğretim yapması hedefse, bu hedefe ulaşmada en önemli iki yol, yeni yüksek öğretim kurumları açmak, orada da en önemli etken, süratle öğretim üyesi yetiştirmektir. Binaları, makine ve teçhizatları paranız olursa hemen alabilirsiniz ama, öğretim üyesi yetiştirme, asgarî 4-5 yıllık bir süreç istemektedir. Dolayısıyla, bu hedefte de Türkiye, büyük ölçüde, bugün, lise mezununu veya liselerimizdeki toplam öğrenci miktarının -ki, 400 bin civarındadır- yarıya yakınını, 1/2 oranında alacak bir yüksek öğretim kapasitesi oluşturabilmiş. Ama, bunun daha da genişletilmesi ve gerçekten isteyen her vatandaşa yüksek öğretim imkânı sağlamayı hedef edinme, belki de bütün dünya için gerekli bir olaydır.

Bu vesileyle, Clinton'un ortaya koyduğu en önemli hedeflerden birisi de bütün yurttaşlar için meslek edindirme, hayat boyu eğitim ilkesidir. Göreve geldiğimizden bugüne sürekli söylediğimiz budur. Yüksek öğretim de dâhil, yüksek öğretim mezunu da dâhil, Türkiye'de, hizmet içi eğitim ve meslek edindirme faaliyeti çok daha ciddîye alınması gereken bir olaydır.

Hizmet ve Meslek İçi Eğitim

Bunu, şunun için söylüyorum: Yine Amerika'daki rakamlara göre, bir insanının, ilkokuldan üniversite bitirmesine kadar eğitim için harcanan para 100 bin dolarsa, bir mesleğe girdiğinden

emekliliğine kadar, eğitimine, bunun 3 misli para harcanmaktadır. İşte orada, meslek ve hizmet içi eğitim ne kadar ciddîye alınması gereken bir olaydır, ortaya konuluyor.

Geleceğin Stratejisi

Dışarıda özel eğitim kurumu kuran ve işleten arkadaşlarımız olarak, Türkiye'deki eğitimin bugünkü durumunu, geleceğini, en azından önümüzdeki günlerdeki stratejisini çok iyi değerlendirmekte yarar var. Tabii ki, nasıl bir insan yetiştirmek konusundaki Millî Eğitim Temel Eğitim Kanununda ortaya konulmuş fikirlerle, bir kere daha tekrar edersek, çağın eğitiminin bilgi ve beceri düzeyini de alabilmiş, hoşgörülü, en azından öğrendiği metodolojiyle kendi yolunu çizebilen, Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasada belirlenmiş niteliklerine sahip, hoşgörülü, lâik, sosyal, demokratik düzen yanlısı ve tabii, çağın gerektirdiği bilgiyi, beceriyi kazanmış insanlar yetiştirmek.

Burada, değerli arkadaşlarımızın, bizim bakımımızdan önemli saydığımız öğrenci yetiştirmedeki hedefleri bunlar olmalı; Büyük Atatürk'ün söylediği gibi, mesleğini dünyanın her yerinde icra edebilecek kapasitede insanlar olmalı; işte, bilgi-işlem bilen, çağın bilgi ve becerisiyle donatılmış, insanlara karşı hoşgörülü, toleranslı, kafası çağdaş medeniyete açık; tekrar ediyorum, kafası çağdaş medeniyete açık, kalbi, millî değerlerine, millî kültürüne, diline, tarihine bağlı insanlar yetiştirmek. Hedefimiz bu. Arkadaşlarımız, burada, toplantı süresince, değerli arkadaşlarımızın değerlendirmelerini alacaklar, sorunları dinleyecekler; kendilerine yardımcı olmak için elimizden geleni yapacağız.

Türk millî eğitim sistemi ve Millî Eğitim Bakanlığı, Anayasada ve yasalarda kendi görevi olan eğitimle ilgili konuda her türlü katkıda bulunan hamiyetperver vatandaşlarımıza,

şahıslara, derneklere, sendikalara, şirketlere şükran borçludur; çünkü bu görev, aslında, bizim görevimizdir. Buna yardımcı olan bütün özel kurumlara, kuruluşlara, vakıflara, derneklere şükran borcumuz vardır. Kendilerinden bir tek şey istiyoruz; Türk millî eğitiminin, Anayasada, Millî Eğitim Temel Kanununda ve diğer yasalarda belirlenmiş olan hedeflerine uygun insan yetiştirmek; biraz önce söylediğim cumhuriyetin en önemli kurumlarını oluşturan Öğretim Birliği Yasasında belirlendiği gibi, belli bir birlik içerisinde ve nasıl bir insan kültürü yetiştirileceğine dair olan, millî eğitimin, devletimizin temel kurallarına uygun insanlar yetiştirme konusunda, Millî Eğitim Bakanlığıyla işbirliği ve koordinasyon halinde götürmek. Bunlar olması şartıyla, değerli arkadaşlarımıza, her zaman, her yerde, Millî Eğitim Bakanlığı ve görevlileri, yaptıkları işte yardımcıdırlar, onlara şükran borçludurlar ve onlara, bu kutsal görevde başarılar dilemek durumundadırlar."

Tarihe kaydedilmesi bakımından burada diğer konuşmalara da yer vermeyi uygun buldum. O konuşmalar da sırasıyla şöyle:

Müsteşar Yardımcısı Saim Hekimoğlu'nun Konuşması

"Vatandaşlarımız tarafından yurt dışında açılan özel öğretim kurumları için düzenlenen ikinci toplantıya hoş geldiniz.

Takriben iki yıl iki buçuk ay önce, yine sizlerle beraber, bu salonlarda bir değerlendirme yapılmış ve sizin şikâyetleriniz, istekleriniz, arzularınız, birlik ve beraberlik içinde, devlet millet kaynaşması doğrultusunda dile getirilmişti. Bu süre zarfında, bütün istekleriniz teker teker, incelenmiş, bazıları sonuçlanmıştır. Biraz sonra, bunun tartışması yapılacak ve bilgisi sunulacaktır.

Bilindiği gibi, kansız ve ihtilalsiz olarak, bir sabah, birtakım cumhuriyetler, asırlarca uzak kalmış olduğumuz

cumhuriyetler, birdenbire, bağımsızlıklarını kazandılar. Buna onlar da hazır değildi, biz de hazır değildik; ama, bilinen şu var; Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bu devletler bağımsızlıklarını kazandıktan dört saat sonra, bu devletleri tanıdı ve tanıdığı için de büyükelçileri, bu ülkelerde, duayen büyükelçi olarak görev yaptılar.

Köprü ve Manevi Bağ

Bir köprü açılmıştı; bizim, müfredat programlarımızda öngörülmüş biçimde besleyen bilgi kanalında, duygu kanalında, o ülkelerle manevî bağımız vardı; ama, bir demir perde vardı, gidip göremiyorduk. Birdenbire, Türkiye, bir barajın çökmesi misali, suyun akışı gibi, o ülkelere, fert olarak, devlet olarak, millet olarak, genci ihtiyarı akmaya başladılar ve orada, Ferhat'ın Şirin'e kavuşması misali, bir vuslat gerçekleşti. İki ayrı toplum, asırlarca birbirinden kopmuş; ama, manevî bağlarını, kültür bağlarını, dil bağlarını koparmamış, kendi bünyeleri içerisinde yaşamış olan bu insanlar kaynaştılar, birleştiler, birbirlerini kabul ettiler. Asırlardan beri devlet olabilme yeteneği ve gücüne sahip olan Türklerin, son ve bağımsız devleti Türkiye ayakta kalıyordu. Türkiye'nin bir tarafında bağımsız dalgalanan bayrağı, bir tarafında, yerleşim merkezlerinde bu toprağın kime ait olduğunu belirleyen camiler ve minareleri birer semboldü o insanlar için ve o insanlar, bu iki sembolün yaratılması için, gerçekten mücadele vermiş, onların tabiriyle söylüyorum, ziyalılarının bulunduğu ve telef ettikleri, yine onların tabiriyle, telef edilen ziyalılarının insanların mücadelesiydi; ama, bir bağımsız devlet olma hazırlıkları yoktu; onun için, boşlukta kaldılar. ilk ellerinden tutan da Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Türk Halkı oldu.

Anadolu toprakları fethedileceği zaman, askerden önce "Alperen" dediğimiz, Ahmet Yesevi'nin dergâhından, Buhara'dan,

Semerkant'tan getirilmiş olan sofilerin, insan sevgisiyle dolu olarak Anadolu topraklarına geldiklerini ve Anadolu topraklarını fethederken, temelinde sevgi ve insana bakış tarzının olduğu bir anlayışı, bir davranışı, Anadolu topraklarına nakşettiler. Beraberlerinde getirmiş oldukları kültürü, hemen hemen bütün birimlere, arkasından kitleler halinde gelen boylarla beraber, Anadolu topraklarını Türkleştirdiler ve bu sonuç, İslamiyet'in bayraktarlığını eline alma niyetini o günlerde hazırlamış oldu.

Bugün, dünya tersine dönmüş. Günümüzde, mesafeler kısalmıştır; beyaz cam evimizin içine girmiş, dünyayı evimizin içinde görüyor, ondan ders alıyoruz. Şimdi, bir Ortaasya'daki Türk Devletinin reisinin söylediği gibi, "Gözleri çekik gittiniz, atla gittiniz ama şimdi, uçakla, çakır gözlü olarak döndünüz;" fark eden bir şey yoktur.

Atalarımız Birdir

O steplere gittiğimiz zaman, gençler -Ortaasya insanının atla bütünleştiğini, kültürünü onunla bütünleştirdiğini düşünürseniz- bir gösteri yapıyorlardı. Sayın Bakanımız da Samsun Üniversitesi Rektörüyken bekçilerine at almıştı, onu biliyordum ve her sabah ve akşam da ata bindiğini biliyordum. "Sayın Başkanım, ata biner misiniz?" dedim, "Binerim" dedi. Beş kişi atın yularından tutmuş, getirmişler, misafirlerini bindirecekler; ama Başkan "Bırakın, bineyim" dedi ve ata bindi. Takriben 2 bin kişilik bir topluluk, sessiz olarak bunu seyretti; yani, nasıl olur da Türkiye'den gelmiş olan bir insan ata binebilir. Ata binme özelliği sadece Ortaasya insanına mahsustur düşüncesi vardı ve Başkan, atı, meydanda sürdü, geldi. İçlerinden birisi, bir gerçeği ifade etti, "Elbette binebilir; çünkü atalarımız birdir." dedi.

Bugün, o dönemlerin içinde, 9. asırdan, hatta 8. asırdan itibaren, boy boy Anadolu topraklarına gelen bu Alperenlerin

yerini, eli kalem tutan, birleşmeyi ve kaynaşmayı eğitimde görmüş olan, Anadolu'nun bağrından çıkmış olan vakıflar, dernekler, şirketler; yani, sizler, kalemlerinizle o ülkeye gittiniz; insanoğlunun muhayyilesinin bile, hayalinin bile erişemeyeceği bir başarıyı gerçek haline getirdiniz ve dünyaya ispat ettiniz. Bunun için de, sizi kutlamanın ötesinde, tebcil etmek istiyorum, sevgiyle kucaklıyorum. Bakanlığımız olarak da emrinizde olduğumuzu, bir kez daha, bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Size yardımcı olmak amacıyla düzenlenen bu toplantılarımız, dünyanın çeşitli yörelerinde açılan özel öğretim kurumlarının faaliyetlerini sürdürdükleri ülkelerde, millî eğitimimizin temel amacı ve ilkeleri doğrultusunda hizmet verme ve yardımcı olma, çalışmalarının daha da başarılı olmasına katkı sağlama, uyguladıkları müfredat programları ve metotlar bakımından aralarında koordinasyonu sağlama ve kurma konularında yapılacak bir bilgi alışverişi hüviyetindedir. Bu toplantının özünde, yetişecek gençliğin, dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun, bilgili, kültür değerlerine saygılı, öz kimliğini bilen, üreten, sorumluluk duygusu olan, paylaşan, bütün canlıları seven ve haklarına saygılı olan, katılımcı, hoşgörülü, geleneklerine ve tarihine bağlı insanlar olarak yetişmeleri hedeflenmektedir.

Devletin Yükümlülüğü

Değerli Arkadaşlarım; dünya süratle değişiyor, iki buçuk saniyede teknoloji kendi kendisini yeniliyor. Buna ayak uydurmak mecburiyetindeyiz. Dünyada meydana gelmiş olan bütün bu değişikliklerin temelinde, bilim ve teknolojinin gelişmesi ile iletişim ve etkileşimin büyük katkısı bulunmaktadır. Toplumlar sürekli olarak değişim ve gelişim içerisindedirler; insanlar, ırk, renk, coğrafya ve kültürel farklılıklara önem vermeden,

insanların mutluluğu için yeni buluşları paylaşmaktadırlar. Devletler de, fertlerini, dünyadaki bu gelişmelere ve değişimlere paralel olarak geliştirme zorunluluğu hissetmekte ve bunun tedbirlerini almakla kendilerini yükümlü hissetmektedirler.

Bütün bu nitelikleri insanlara kazandıran, şüphesiz ki, eğitimdir. Günümüzde eğitimin verildiği yer, yalnız okullarımız değil; okullarımızda uygulanan eğitim öğretim programları da, çağa uygun olarak gelişir, çevresi, ülkesi ve dünyayla bütünleşmektedir. Bu nedenle de, yetişen gençlerimiz, çağdaş eğitimin kazandırdığı niteliklere sahip, bilgili, gelişen teknolojiye uyum sağlayabilen insanlar olarak yetişebilmektedir. Biz, okullarımızda, son bin ve binbeşyüz yılın bilgilerini, ancak, belli bir müfredatla, belli bir programla aktarabiliyoruz; ama, 0-6 yaş grubunda insanlar, on bin yıllık insanlık tarihinin bilgilerini alıyor; yeme içmesini öğreniyor, yürümesini öğreniyor, aileyi tanıyor, anayı tanıyor. Öyleyse, eğitimine başlarken, o küçük çocuklarımıza, kendi millî geleneklerimize, on bin yıllık insanlık tarihini, öğrenmiş olduğu o bilgiyi, o davranış biçimini, o seziş biçimini, ondan sonraki yıllar içerisinde bina etmek suretiyle, Ortaasya'da bulunun o insanlarla veya Ural'larda bulunan veya Balkan'larda bulunan veya bir zamanlar benim olan, sadece hizmet götürmüş olunan, maarifte bulunan, yerdeki bulunan okullardaki öğrencileri, insan sevgisiyle mücehhez kılmak, o mazide öğrenmiş olduğu kendiliğinden bilginin üzerine, geleceğini keşfedebilecek bir insan unsuru olarak yetiştirmek göreviyle yükümlüyüz.

Ülkesi ve Dünya İle Bütünleşen Gençler

Eğitim öğretim programları da çağa uygun olarak yetişen gençlere, ülkesi ve dünyayla bütünleşme sürecini kazandırabilecek, çağdaş eğitimin kazandırdığı niteliklere sahip, bilgili, gelişen

teknolojiye uyum sağlayabilen bir insan olarak yetiştirmek de en büyük emelimiz olacaktır.

Yurt dışında yakından izleme imkânını bulduğum Türk Cumhuriyetlerinde açılan özel okullarımızda, yukarıda anılarla süslemek suretiyle ifade etmeye çalıştığım niteliklerde gençler yetiştirmek üzere eğitim öğretim hizmeti verildiğini ve açıldıkları ülkelerde, ülkemizdeki Anadolu liseleri ve fen liseleri gibi, bu ülke velileri tarafından tercih edilen okullar konumunda olduklarını, ülkenin en üst yöneticilerinin dahi, çocuklarını bu okullarda okutma gayreti içerisinde bulunduklarını bizzat müşahede ettim. Açıldıkları ülkelerde kendilerini kabul ettiren bu okulların donatımı, kullandıkları eğitim araç gereçlerinin teknolojiye uygunluğu, öğrencilerinin giyimleri, konuşmaları, iki yabancı dil öğrenmeleri, davranışları, bilgi seviyeleri ve katıldıkları uluslararası ve bölgelerarası yarışmalarda aldıkları dereceleriyle de takdir görmektedirler.

Üç gün devam edecek olan bu toplantıda, karşılıklı bilgi alışverişini ve yapmış olduğunuz hizmetleri yakından takip eden Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü, başta Sayın genel müdürü, yardımcıları ve personeli, karşılıklı diyalogu sağlamak suretiyle, hizmeti, yerinde sağlamaya çalışıyor.

Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyor ve tekrar hoş geldiniz diyorum.

Değerli arkadaşlarım, hep, devlet ve milletin kaynaşması, barışması sloganlarını devamlı ortaya atıyor, bunun gerçekleşmesi için bütün organların seferber edildiği bir ortamda, biz, yurt dışında açılmış olan bu okullar ile devletin nasıl kaynaştığını, birleştiğini, birbirini tamamladığını ve aynı hedefe yöneldiklerini görmekten de mutlu oluyoruz. Dileriz ki, bu kaynaşma, bu birleşme, bu hizmet, bütün sektörlere örnek olsun" dedi.

Müsteşar Bener Cordan'ın Konuşması

"Sayın Müsteşarımız, Sayın Genel Müdürlerim, Sayın Başkanım ve bir de tabii, çok önemli coğrafyalarda bizim için birçok bakımdan çok önemli coğrafyalarda, okul müdürlüğü, yöneticilik ve öğretmenlik yapan Değerli Meslektaşlarım;

Aslında toplantımıza biraz gecikerek değil, epey gecikerek geldim. Başta Başkanlık Divanı olmak üzere hepinizden de özür diliyorum. Ama bir şeyin rahatlığı içinizde olunca, onun ihmali de olabiliyor. Rahatlık ne; Sayın Müsteşarımız sağ olsun her akşam iş iyi gidiyor, gayet olumlu izlenimleri olduğunu söyleyince, siz de rahatlıyorsunuz. Çünkü sizi meşgul eden daha farklı problemleriniz oluyor, onlarla uğraşıyorsunuz.

Şimdi bir tespitlerinden yola çıkarak konuşmamı sürdürmek istiyorum. Bu toplantının ilkini yaptığımız o günlerde: "Zabıtları okudum, hep şikâyet ve istek vardı. Bu sefer, yine istek var ama şikâyet dozu azaldı. Hatta epey de yok gibi oldu." dediler. Ben önce o tespite çok sevindim. Demek ki o toplantının kararı doğruymuş. O toplantıdan bugüne geçen hizmetler çok önemli sonuçlar vermiş. Ben önce o hizmetleri yapan, hem merkez teşkilatında hem de o önemli coğrafyada hizmetleri yapan herkese şükranlarımı sunmak istiyorum, takdirlerimi sunmak istiyorum, sağ olun.

Allah'ın Nasibi

Şimdi ben o önemli coğrafya ile başından beri, Allah'ın bir nasibi, ilgilenme fırsatı bulan bir arkadaşınızım. Bu müsteşarlık sıfatımın dışında o bölgedeki önemli üniversitelerimizden, hatta devlet olarak katıldığımız tek üniversite olan Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesinin Mütevelli Heyet üyesiyim, onun için de oraya gidip geliyorum. Çok şey yapıldığını söylememiz mümkün. Ben şimdi o memnuniyetten yola çıkayım, işin boş tarafına gidelim çünkü biz pek bardağın dolu tarafını konuşmayı

sevmeyiz, illa boş tarafını konuşmak isteriz, bizim öyle bir dinamizmimiz de var. Çok şey yapıldığı doğru, siz çok şey yaptınız. Devlet okullarındaki görevli arkadaşlarımız çok şey yaptı. Eğitim müşaviri ve ataşesi olarak görevli arkadaşlarımız çok şeyler yaptılar, çok büyük emekler verildi. Hatta o kadar çok emekler verildi ki çok fazla tecrübemiz olmadığı halde, çok fazla bu konularda birikmiş bilgimiz olmadığı halde -biraz insaflı konuşuyorum, belki daha ağır konuşmak gerekirse- yapılan işler aslında çok önemli iştir, çok değerlidir. Ama daha iyisini yapabilir miydik? Daha farklı yapabilir miydik? Bugün dönüp baktığımızda, tabii bazı şeyleri keşke hiç yapmamış olsaydık. Veya bazı şeyleri de öyle değil de böyle yapmış olsaydık veyahut da yeni birtakım şeyleri keşke o zaman yapmış olsaydık demek durumundayız. Zaten o ilk toplantının da bu toplantının da bir bakıma maksadı bu. Yaptıklarımızı bir derli toplu değerlendirmek, ne yapmamız gerektiği konusunda yeniden birlikte düşünmek.

Şimdi tabii ben bir ufak hatırayla başlayayım; ilk öğrenci kafilesi gelirken Özbekistan'dan, biz gelen çocukları bile merak ediyorduk; bu çocukların nasıl fizikî yapıları var diye. Bırakın bilgiyi, ne yapacağımız konusunda çok kesin kanaati yani çocukların fiziğini bile merak ediyorduk. O çocuklar da hakikaten bizi merak ediyorlardı, çok da farklı seçilmiş, gönderilmiş çocuklardı.

Vaad Edilenler

Şimdi birtakım şeyleri aştık doğru da yine de yaptıklarımızı bir daha iyi gözden geçirmekte büyük fayda var. Hem de hem bunu ifade olarak söylüyorum, orada yapılanların hepsi. Bir defa bu işin en büyük dezavantajı ve avantajı, çok fazla duygusal olmak. Şimdi bunun bir örneğini vereyim, sonra ne demek istediğimi söyleyeceğim. Mesela ilk yaptığımız büyük hatalardan

birisi, gani gönlümüzden kopan her şeye evet deyip vaat etmek! Aysal Bey, eğer yanlış hatırlamıyorsam, vaat ettiklerimizi hesaplamıştı, o yılın bütçesinin tamamını kullansak, biz vaat edilenleri yerine getiremiyorduk.

Şimdi o vaat edilenleri yapamamamızın sonucunu hep beraber yaşıyoruz. Siz de yaşıyorsunuz, biz de yaşıyoruz. Hepimiz vaat ettik, yani sadece bir tarafa mal etmemek lazım.

Şimdi, niye? Kötü niyet değildi o, o bir heyecandı, duygusal bir baskıydı. Gani gönlümüzden ne koptuysa, ne istenirse verelim dedik. Mesela matbaa olarak 27 matbaa sözü vermiştik. Biz bugüne kadar dört tane gönderdik, beşincisi de gidiyor galiba.

Şimdi o bir sıkıntı yarattı. Belki o kadar öğrenci getirmese miydik gibi düşünülebilir falan, filan... Neyse... Ama o duygu baskısı bazı şeyleri çok doğru görmemizi engelledi. Oraya gidenler için de aynı şey oldu, zannettik ki biz, bu kavuşmayla her şeyi gönlümüzce halledeceğiz veya istediğimiz sonuçları alacağız. Hâlbuki çok mümkün değil, bugün de mümkün değil. Niye? Çünkü en azından araya girmiş çok büyük bir zaman parçası ve çok daha çalışılacak, yapılacak işler var ve belki de bu işlerin yapılmasında birtakım bilinen veya bilinmeyen engeller var veya olacak. Onun için çok daha iyi ve dikkatli olmak lazım. Ama heyecanı da hiç yitirmeden yapmak lazım bunu, çünkü o da bu işin motoru. Ben şimdi orada arkadaşlar gördüm, eğer o heyecan unsuru da olmasa o meşakkate tahammül edilmez. O sıkıntıya, o içimizde o heyecan, o ateş olmasa da dayanmak mümkün değil. Demek ki doğru olan şey ikisini dengelemek.

Varlık ve Beklenti

Hangi açıda dengelemek? Bu devletin oradaki varlığını ve gücünü devam ettirmek için dengelemek, oradaki insanların

saadetini, mutluluğunu, bizimle olan beraberliklerini iyi kavramak ama bir şeyi hiç ihmal etmemek lazım -o ciddî bir gerçek o dünya daha kendi özelliklerini tam yitirmiş değil ve onlar birer devlet. Biz belki diplomat kardeşlerimiz bağışlasınlar, bizim için söylüyorum- ilk ihmal ettiğimiz şey o oldu. Sanki böyle bir kucaklaşmak çünkü ben onu Sarp'ta yaşadım- ve sonunda yeni bir dünya ortaya çıkacak. Hâlbuki yenidünyanın kendine göre şartları var, ciddî gerçekleri var ve o gerçeklere de dikkat etmek lazım. Bunu en iyi yaşayanlardan bir tanesi Saim Bey'dir. Kazakistan gibi onların çok önemli bir dünyasında işin gerçeğiyle veyahut o dünyanın gerçekleriyle en çarpıcı devreleri yaşamıştır. Çünkü biraz da üzüldüm orada Milli Eğitim Bakanı Murat Soyunov'un tekrar görevden alınmış olmasını da bugün öğrendim oradaki insanların çok çabuk çıkmaları ve inmeleri mümkün. Onun için insanlarla ilişkiden çok kalıcı tavırlar çok önemli, kalıcı ilişkilerden çok, kalıcı misyonlar çok önemli. O yüzden siz sadece bir okul falan değil, bir bakıma çok önemli bir tarihî buluşmanın vebali altındasınız. Zor bir işi yapıyoruz ve çok da önemli bir işi yapıyoruz. O lafı seven var, sevmeyen var ama işin içinde doğrusu da bin yıllık bir büyük şansı birlikte yaşıyoruz ve bu işin en çok yükü de bu eğitim kurumları üzerinde. Çok iyi şeyler de duymak mümkün bu konuda, bazı sıkıntıları duymak da mümkün. Ama ben umuyorum ki bu toplantı sonucunda bu sıkıntılar daha aza inmeli.

Tabii her şey bu toplantıda bitmeyecek ama inanıyorum, birçok problemlerinizi burada bizim arkadaşlarımızla beraber, yüksek sesle düşünerek, daha doğru yorumlamak, daha doğru işler yapma fırsatını yakalamışsınız. Çünkü artık bizim de elimizde Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu konuda tecrübe birikimi olan kadrolar oluştu. Sizin dilinizden anlayan veya bizim dilimizi size getirebilen veya sizin bağlı olduğunuz ülkelerle iyi diyaloglar

kurabilen, artık iyi müzakere yapabilen bir kadro oluştu. Biz de çok şey öğrendik ve daha öğreneceklerimizin de çok azını ama öğrendik. Onun için çok da bilgiç hale girmek yanlış, onun için daha çok dikkatli olmak lazım. Çünkü bir şeyin küçüğü ile zayıfı tehlikeli değildir ama büyüdükçe, güçlendikçe tehlike artar. Şimdi biz o noktaya geldik. Hem bu işin sayısı arttı, hem kalitesi arttı, hem de hasmı arttı. Benim ne demek istediğimi siz çok iyi anlıyorsunuz, çünkü asıl işin içinde siz yaşıyorsunuz. Ama bilesiniz ki biz size yardımcı olmak istiyoruz. Sizin problemlerinizin çözümünde yardımcı olmak istiyoruz. Buradan gelen her arkadaşımızın gelişindeki niyet de kendi niyeti odur, verilen talimat da odur ama elbette bizimle çözemeyeceğiniz ama sizin çözmek zorunda olduğunuz işleriniz de var. Onları da ferasetle veya maharetle çözmek durumundasınız. Bizim yardımımızın sınırını da iyi bilmekte fayda var, çünkü sonuçta yaptığımız iş, bir başka devletin içinde eğitim yapmak, çok zor bir iştir bu. Fazla tecrübemiz olan bir iş değil. Nasıl içimizde başka devletin okulu olsa, bizimle ilgili münasebetlerde bizim sıkıntılarımız olursa, bizim oradaki okullarımızın da onlarla olan ilişkilerinde elbette çok daha dikkatli ve özel bir dikkat gerektirdiğini bilmek lazım. Bizim durumumuzu da öyle değerlendirmek lazım, sizin durumunuzu da öyle değerlendirmek lazım.

Ben bir de şu açıdan meseleye bakmakta fayda görüyorum. Muhakkak bu söylediklerim de söylenmiştir, çok yeni bir şey söylediğimi de zannetmiyorum. Çünkü bizim gibi arkadaşlarımız da bu işte genel müdürlük olarak da bu işe bakan arkadaşımız da bu işin içinden artık gelen veya en azından çok iyi tecrübeleri olan insanlar.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum, saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum. Varsa benimle ilgili sorunuz açıklamak isterim... Görüyorum ki yok, her şey açıklanmış."

Devlet Bakanı Abdullah Gül'ün Konuşması

"Çok değerli arkadaşlar; Sözlerime başlamadan önce hepinize hoş geldiniz diyorum; ülkenize hoş geldiniz diyorum.

Türkiye'nin en önemli projelerinden birisi olarak görüyorum bunu. Sessiz giden, pek reklamı olmayan, fakat kalıcı olan Türkiye'nin en ciddî projelerinden birisi olarak görüyorum. O açıdan bu toplantıya gerçekten çok önem veriyoruz. Bakanlarımız, Millî Eğitim Bakanımız, Dışişleri Bakanımız ve bizler Türk Cumhuriyetlerindeki ve diğer ülkelerdeki birçok faaliyetleri koordinasyondan sorumlu Devlet Bakanlığı olarak bu gayretlere çok önem veriyoruz. O bakımdan, bir kez daha hepinizi tebrik ediyorum, hoş geldiniz diyorum.

Bu projeyle Türkiye, aslında geçmişte alışkın olduğu bir şeyi tekrar yapmaya başlamış oldu. Bildiğiniz gibi, yeni tarihimize baktığımızda Türkiye, içe kapanmış, sadece ekonomik olarak içe kapanmış değil, siyasî olarak da içe kapanmış, kültürel olarak da içe kapanmış, dışarıyla ilişkilerini bir nevi sadece resmî seviyelerde tutan ve dışarıdaki çıkarlarını bile harekete geçirmekten uzak bir görünüm içerisindeydi. Fakat özellikle burada doğrusu kendisini rahmetle anmamız gereken son Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ın da bir atılımıyla Türkiye tekrar sadece ekonomik olarak dışa açılmaya değil, aynı zamanda siyasî olarak da kültürel olarak da tekrar dışa açılma hareketini başlattı ve işte onun uzantısıdır bu programlar bir nevi.

Türkiye'yi Öğretiyorlar

Bildiğiniz gibi, biz sadece Türkiye dışından Türkiye'ye öğrenci getirmiyoruz. Şu anda 10 bine yakın öğrenci, çeşitli cumhuriyetlerden Türkiye'de okutuluyor, Türkiye'de bulunuyorlar, Türkiye'nin havasını, Türkiye'nin huyunu, Türkiye'nin kültürünü, alışkanlıklarını öğreniyorlar ve tabii ki ülkelerine döndüklerinde de kendilerine düşen misyonu yapacaklardır.

Şimdi aynı şekilde, ben ondan çok daha önemli görüyorum sizlerin fonksiyonunuzu. Çünkü dışarıdan Türkiye'ye getirmek kolay, kendi evinize, fakat Türkiye'den dışarı gidip oralarda yerleşip, Türkiye'nin misyonunu oralara götürmek, Türkiye'nin bir zamanlar oynadığı rolü tekrar oralarda oynamak... Bu çok daha büyük bir proje, çok daha cesaret isteyen bir iş ve dolayısıyla çok daha fazla takdir edilmesi gereken bir olay.

Biraz önce arkadaşlarım söylediler, 53 ülkede faaliyet gösteren Türk Okullarının temsilcileri burada. Bu çok heyecan verici bir şey. Böyle bir organizasyonu dünyada yapabilecek birkaç ülke vardır. Eğer ekonomik olarak çok gelişmiş, işte bugün dünyanın süper ülkeleri dediğimiz ABD, İngiltere ve bilmiyorum Fransa'nın o kadar var mıdır, belki İspanya'nın vardır, çünkü İspanya'daki insanlardan daha çok İspanyol, İspanya dışındadır. Dolayısıyla normal olabilir. Ama ben inanıyorum ki ABD ve belki İngiltere'den sonra Türkiye'dir. Bu kadar çok kendi ülkesinin dışında okulu olan, kendi ülkesinin dışında okul açmış ve orada faaliyet gösteren, kendi dilini öğreten başka bir ülke yoktur.

Ayrıca, bu ülkelerin bir kısmı belli kıtalarda yoğunlaşmıştır. Mesela İspanyollar sadece Latin Amerika'da vardır ama biz şimdi görüyoruz ki Endonezya'dan Türk Cumhuriyetlerine, Balkanlardan Avrupa'ya, Avrupa'nın içlerine, Hindistan'dan, Güney Afrika'dan, hatta Amerika'ya kadar Türk Okullarının temsilcileri burada. Bunları duymak bile çok büyük anlamlı. Bunu yapabilmek için o ülkenin bunu yapabilecek potansiyelinin olması lazım. Herhangi bir ülke, misal İtalyanlar çıksa "Böyle bir şey yapalım" deseler, bütün ekonomik güçlerine rağmen yapamazlar. Yapabilecekleri, sadece bir zamanlar koloni kurdukları üç dört ülke vardır, bu üç dört ülkede ancak oralardaki uzantılarından dolayı yapabilirler. Bizim ilişkimiz ise öyle değil, yani bir sömürge ilişkisine dayalı değil. Tam tersine beraberlik, kardeşlik

ve dayanışmaya bağlı bir gelişme. Güney Afrika ile bizim ilişkimiz başka nasıl olabilir? Endonezya ile Türkiye'nin ilişkisi nasıl olabilir? Hindistan'la, Türk Cumhuriyetleriyle, Balkanlarla, Amerika'yla nasıl olabilir? Dolayısıyla bu proje, gerçekten Türkiye'nin en çok önem vermesi gereken projelerden birisidir. Dışişleri Bakanlığımız da Millî Eğitim Bakanlığımız da ve biz de dolayısıyla topyekun Türk Hükümeti olarak bu fikirdeyiz. O açıdan, belki şimdiye kadar beklediğiniz, daha çok arzu ettiğimiz destek oldu mu olmadı mı bu ayrı ama eminim siz de bunu gözlüyorsunuzdur ki giderek bu destek çok daha görünür hale gelmektedir. Bakanlarımız, bizler, hangi ülkeye gitsek, oradaki okullarınızı muhakkak programlarımıza almaktayız. Ben kendim Endonezya'ya gittiğimde, Senegal'e gittiğimde, Pakistan'a gittiğimde, hangi ülkeye gittiysem, muhakkak oradaki -muhakkak aranızda temsilci arkadaşlar vardır- okulları ziyaret etmişimdir. Aynı şekilde, diğer bakanlarımız da bu anlayıştadır.

Bu Projeye Devlet Olarak Varız

Bunun bize getireceği çok büyük şey var. Baştan, orada aynı büyükelçiliklerimiz gibi, belki ikinci fahri büyükelçilikler gibi çalışıyorsunuz. Daha da serbest hareket ediyorsunuz ve ayrıca orada verilen eğitimlerin seviyeli ve mevcut ülkelerdekinden çok daha iyi olması -birçok ülkede- o ülkenin önemli insanlarının da çocuklarını bir nevi sizin okullarınıza gönderme yarışı içerisinde olduklarını görüyoruz ki bu da ayrıca kıvanç verici bir şey tabii. Sonra Türkçeyi öğretiyorsunuz bu ülkelerde. Bu ülkelerde tabii başka dillerde lisanlar da öğretiyorsunuz ve bunlar, Türkiye'nin belki büyük bütçeler ayırıp yapması gereken şeyleri sizler yapıyorsunuz. O açıdan, bu projeye biz devlet olarak, Hükümet olarak elimizden gelen her türlü desteği vermek zorundayız, vermemiz gerekir, vermek de istiyoruz, veriyoruz

da ama önümüzdeki günlerde, önümüzdeki aylarda, yıllarda çok daha fazla vereceğiz.

Bir zamanlar -bilmiyorum aranızda hatırlayanlar vardır- Amerikalıların barış gönüllüleri vardı. Hâlâ bahsederler "Amerika'nın en büyük projelerinden birisidir bu" derler ve bunu, aslında özel kanallarla yaptı Amerikalılar o zaman. Amerika'nın en muhafazakâr insanlarını -Amerika'nın kendi kültürüne, kendi inancına bağlı o zaman çok fazla ücretlerle de değil, normal ücretlerle bu işi organize ettiler ve bu işi organize eden teşkilat direkt Amerikan Başkanına bağlıydı. Yani herhangi bir bakanlık, herhangi bir kuruluş şeklinde değil direkt Amerikan Başkanına rapor eden ve direkt Amerikan Başkanına bağlı bir birim şeklinde çalıştı ve o zaman birçok ülkenin, ki onların içinde Türkiye de vardı, belki bizim Türkiye'de kendimizin gözden geçirmediğimiz kadar birçok ülkeyi gözden geçirdiler. Hem bilgi olarak kendileri çok iyi bilgilendiler hem ilerideki politikalarını tespitte bu bilgilere dayalı stratejiler geliştirmeye başladılar ve hem de tabii kendi dillerini sevdirdiler. Türkiye'de bile hepimizin Almanca ve Fransızcadan İngilizceye geçişimizde bu çok etkili oldu. Lisede iken benim de öyle bir öğretmenim vardı. Dolayısıyla bu harekette bir nevi, belki daha farklı ama aynı şekilde önemli, büyük bir proje. Dolayısıyla orada sadece: Orada, Türk kültürünü, bizim geleneklerimizi bir nevi oraya tanıtmak, Türkiye'nin bir nevi orada lobisi gibi olmak, Türkiye'ye dost bir havayı orada oluşturmak, ondan ayrı olarak da o ülkenin gerçeklerini en iyi şekilde bilen insanları yetiştirmek. İleride bu, ticarette, siyasî ilişkilerde, kültürel ilişkilerde en önemli rolü oynayacak insanlardır.

Yeniden Buluşma

Şimdi Endonezya gibi bir ülkede bir okulun olması ve orada insanların eğitilmesi ve sonra Türkiye'ye geldiğinde veyahut da orada kaldığında, Türkiye lehine yapacağı faaliyeti düşünün.

Bir de hiç Endonezya'yı bilmeyen ama Türkiye'de herhangi bir insanın oraya gönderilip orada Türkiye için yapacağı işleri düşünün. Aynı şey Güney Afrika için, aynı şey Avrupa için muhakkak. Zaten beraber olduğumuz, aynı millet ama ayrı ayrı devletler halinde olduğumuz, tarihin bir gerçeğidir, tarihin bir cilvesidir. Bizler çıkmışız, işte Kazakistan'dan, Ortaasya'dan gelmişiz buralara, onlar orada kalmış. Tekrar buluşma gerçekleşmiş ama bunun sadece birbirine gidiş geliş şeklinde değil, çok daha sağlam temeller üzerine oturtulması için işte bu okullardaki faaliyetler, bu okullar vasıtasıyla bu ülkelerdeki faaliyetler gerçekten çok önemlidir.

Bildiğiniz gibi, bizim diğer bir projemiz de öğrencileri Türkiye'ye davet ediyoruz ve onları burada okutuyoruz. Birçok ülkeden yine belki çoğunluğu Türk Cumhuriyetlerinden ama -Balkanlardan ve diğer ülkelerden de var- bunu biz daha başka ülkelere de yayma arzusu içerisindeyiz. Tabii bu noktada bazı sıkıntılar da oldu. 10 bin öğrencinin birden Türkiye'ye gelip Türkiye'de eğitilmeleri... Tabii Türkiye'nin ekonomik şartlarından kaynaklanan bazı sorunlar... Bu öğrencilere verdiğimiz bursların bir zamanlar çok yeterli ama daha sonra Türkiye şartlarından dolayı yetersiz hale gelmesi bazı sıkıntılar yarattı şüphesiz ama şunu sevinerek söylemek isterim ki özellikle Sosyal Dayanışma Fonundan bu öğrencilere verdiğimiz destekle, tahmin ediyorum ki bugün Türkiye'de misafirimiz olarak eğitim gören bu kardeşlerimizin de hiç değilse bugünlerde, bu sorunları halledilmiş oldu. Yoksa, tabii ki "Türkiye'ye hizmet edelim, insanlara hizmet edelim" diye yaptığınız işler, bazen eğer bunu en iyi şekilde organize edemezseniz- faydadan ziyade' zarar bile getirmeye başlıyor zaman zaman. Tabii bunu gözlediğimiz ve izlediğimiz için bu işin başında olan arkadaşlarımız da bu ikazları yaptıkları için bu sene aldığımız bir yeni tedbirle farklı fonlardan bu arkadaşlarımızı

desteklemeye başladık. Tabii bu aynı şekilde devam edecektir, bu proje daha da büyüyecektir, daha da yaygınlaşacaktır. Diğer ülkelerden de inşallah öğrenciler getirmeye başlayacağız.

Hepsi Türkiye'nin Elçisidir

Bunların hepsi Türkiye'nin elçisidir. Bunların bir kısmı Türkiye'de kalabilir, bir kısmı oralara gidebilir ama bunların hepsi Türkiye'nin bir elçisidir. Türkiye'nin başka dünyalarda, Batı dünyası veya diğer komşularımız nezdinde de gücünü çoğaltmaktadır. Şimdi bir 1980 öncesi Türkiye'yi düşünün, bir de şimdiki Türkiye'yi düşünün. 1980 öncesi Türkiye, potansiyeli, sadece sınırlarıyla beraberdi. Şimdi öyle değil. Türkiye'nin gücü, Türkiye'nin potansiyeli, Türkiye'nin önemi, Türkiye'nin piyasa olarak bile önemi, Türkiye sınırlarının çok çok ötesindedir artık. Çünkü Türkiye entegre olmuştur artık kendi dünyasıyla. Bu değişim çok önemli bir değişimdir. Bundan yedi sekiz sene, on sene önce burada üniversitelerin kapısında dursaydınız, Siyasal Bilgiler Fakültesinin kapısında dursaydınız, İstanbul Üniversitesinin kapısında dursaydınız, "Alma Ata neresi?" deseydiniz, bir düşünün, çoğumuz burada görüyorum o yıllarda öğrencilik yapmış insanlarız, kaç kişi yerini bilebilirdi?! "Bişkek neresi?" deseydiniz kaç kişi cevap verebilirdi? Hatta "Saraybosna neresi?" deseydiniz, kaç kişi cevap verebilirdi? Saraybosna ile Bosna'yı belki aynı zannederdi çoğu insanlar. Şöyle bir hafızanızı tazeleyin ve gidin 10 sene önceye gidin, size sorsalardı... Ama bugün Türkiye'deki herkes, Saraybosna'nın, Alma Ata'nın, Bişkek'in, Bakü'nün neresi olduğunu çok rahat bir şekilde bilir ve bütün bu demir perde varken bu ülkeleri biz hiç bilmezken kısa bir süre içerisinde nasıl kaynaştığımızı, nasıl sanki her gün gidip gelirmişiz gibi birbirimize yakın olduğumuzu gördük. Bu niçin çünkü tabii olan bu da onun için. Yani tabiî olan altyapı vardı, biz engelleri kaldırınca sular birbirine aktı.

Hem Türkiye'nin Hem De Dünyanın Menfaatine

Şimdi, bir Küba ile böyle bir şey olabilir mi? Olamaz, çünkü o altyapı yok. Dolayısıyla herkes, devletimizin birçok birimleri kendi üzerlerine düşeni yaparken bunların dışında, devlet bütçe ayırmadan, devlet ayrıca özel bir gayret göstermeden, devletimizin, Hükümetimizin de yaptığından daha çok görevi sizlerin yaptığınız kanaatindeyim. Belki biraz bizim desteğimiz, bizim moral desteğimiz bile, belki birçok şey ifade ediyordur burada. O açıdan, bunu sadece o noktada değil, bunu gücümüz yettiği nispette başka desteklerle sizlere vermeyi arzu ediyoruz ve buna çok önem veriyoruz. Buna, bütün bakanlıklar olarak ve Hükümetimiz olarak veriyoruz, çünkü Türkiye'nin ilerideki büyük çıkarlarının, Türkiye'nin ilerideki büyük menfaatlerinin altyapısını oluşturuyorsunuz sizler.

Sevgiyle Karşılanmak

Hatırlayacaksınız, Başbakanımızla hep birlikte büyük bir heyet Nijerya'ya gittiğinde şöyle dediler: "1500-1600 küsur yıllarında Portekizliler bizi işgal ederken Osmanlı İmparatorluğu bizim bağımsızlığımız için o zaman garanti verdi. Şimdi siz ikinci kez geliyorsunuz" Yani kendisini eskiden sömürge yapan insanların tekrar gelişi gibi görmüyor. Kendisini, ta o zaman da sömürgecilere karşı koruyan insanların gelişi gibi görüyor. Ben hatırlıyorum, Somali'yi bundan on sene önce Kızılay Teşkilatı, belki Diyanet Vakfı da hep beraber, büyük bir yardım gönderdi; o zaman onlar büyük bir sıkıntıdalardı, gemiyle gitti ve oradaki Türk gemisinin karşılanışı hiçbir ülkeye nasip olmayacak şekilde oldu. Bu, çok az ülkede vardır, belki de yoktur. Türkiye'nin Endonezya'ya gidişi, Hollandalıların Endonezya'ya gidişi gibi değildir. Endonezya'yı Hollandalılar sömürge yapmışlar bir zamanlar ve hâlâ onun

etkisini görürsünüz ama Türkiye öyle değil. Türkiye, Osmanlılar zamanında gitmiş Sumatra adaları idi-mesela, orada hâlâ Türk şehitliği vardır. Giderken hep direnişle değil tam tersine, büyük bir sevgiyle karşılamışlar. Çünkü başka işgalcilere karşı onların yanında olmak için gitmişiz. Bunların verdiği avantajlar var. Yani eminim ki orada faaliyet gösteren Türk Okulu büyük bir saygınlık görüyordur ya da Güney Afrika'da veya Balkanlarda... Herkes şöyle hatırlıyordur ki: "En büyük huzuru yaşadığımız devrin temsilcileri geliyor" Türk Cumhuriyetleri de aynı şekildedir.

Değerli arkadaşlar, o bakımdan sizlerin faaliyetleri ve gayretleri, her türlü takdirin üzerindedir ve devlet olarak, Hükümet olarak yapabileceğimiz her türlü desteği vermemiz gerekir. Bizim Hükümetimiz de bu kanaattedir ve buna inanmıştır. O açıdan, bu toplantıyı tertip eden arkadaşlarımızı, Millî Eğitim Bakanlığımızı gerçekten tebrik ediyoruz ve Türkiye'de koordineli bir şekilde, Dışişleri Bakanlığımızın, bizim ve diğer ilgili bakanlıkların yanınızda olduğunu burada bir kez daha -mesul bir kişi olarak- teyit ediyorum. Burada bir iki gün içerisinde yapılan konuşmalarda yapılan tavsiyeler muhakkak hep not alınıyor. Bunlardan, bizimle ilgili kısımlar bize gelecektir, Hariciyemizle ilgili kısımlar Hariciyeye gidecektir, Millî Eğitim Bakanlığımızla ilgili kısımlar Millî Eğitim Bakanlığımızda olacaktır ve hatta ülkemizin, devletimizin diğer kurumlarıyla ilgili konular onlara gidecektir ve hepimiz üstümüze düşeni yapacağız. Bu açıdan emin olun.

Ben sözlerimi şöyle bitiriyorum: Bu projenin, Türkiye'nin en büyük projelerinden biri olduğunun farkında olduğumuzu bilin. Hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum ve gittiğiniz yerlerdeki bütün arkadaşlarımıza da bizlerden selam götürmenizi özellikle rica ediyorum. Teşekkür ederim."

Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürü Olarak Yaptığım Konuşma

O gün şunlara dikkat çektim;

"Toplantı, Sayın müsteşar yardımcımızın da ifade ettiği ve sizlerin de söylediğiniz gibi amacına ulaşmıştır. Katılanlar, önceki toplantının değerlendirildiğini gördüler. Bu değerlendirme, bu toplantı için de devam edecektir. Katılım ve şartlar, bir önceki toplantıya göre daha iyi oldu. Gördüğünüz gibi, genellikle herkes gönlünce konuştu. Konuşmalar banta alındı, kitap haline getirilip sizlere gönderilecek.

Burada üç günden beri dünyayı konuşuyoruz. Dünya, bizim eskiden bildiğimiz kadar büyük değilmiş görüyorsunuz. Bu salona bütün dünyayı sıkıştırmak mümkün oldu. Yeni başlayan her güzel işin bir de sonu vardır. Şu anda bu güzel çalışmanın sonuna geldik. Sizler, bulunduğunuz ülkelerde çok güzel bir işi başlattınız. O günün şartları içinde atalarımız 15., 16., 17. asırlarda değişik yerlere gitmişler ama devamlı olamamışlar ve o günün şartları içerisinde, onların özverisi, heyecanı, aşkı bugünlere kadar ulaşmamış. Yöntemi itibariyle de ulaşmamış. Ama sizin yönteminiz, sizin parmak bastığınız sektör, yani eğitim sektörü, yıllar geçtikçe meyve verecek, filiz verecek bir sektördür. Onun için bir asır sonra, iki asır sonra, üç asır sonra, bugünlerin tarihini yazanlar, mutlaka sizlerden çok ciddî boyutlarda bahsedeceklerdir ve bu işin ilki olmanız itibariyle bahsedeceklerdir. Belki isimlerinizi bilmeyecekler ama heyecanınızı, aşkınızı, şevkinizi, misyonunuzu bileceklerdir ve tabiatıyla fani insan için bunu görmek mümkün değil ama 300 yıl, 400 yıl sonra bu salonda oturanların konuşmalarını dinlesek, mutlaka bu işin başlangıcını yapan sizlerden çok büyük sitayişle bahsedeceklerdir. Biz, 15. asırdan bahsederken nasıl büyük bir heyecanla bahsediyorsak ve o faaliyet, o günlerin ölçüsü içerisinde

bugüne kadar devam etmemiş olmasına rağmen bahsediyorsak, şimdi sizin faaliyetleriniz o günlere kadar devam etmiş ve koskoca devleşmiş, yücelmiş büyük bir faaliyet olarak o ülkelerin önlerinde bulunacaktır.

Dev Hizmetler

Daimi Komisyon toplantıları yaptığımızda ziyaret ettiğimiz ülkelerde okullarınızı gördük. Fizikî şartları itibariyle, öğrencilerin yetiştirilmesi itibariyle başarılı olduklarını gördük. O ülkelerde büyük revaçta olduğunu gördük. Öğretmen kadronuz iyi, başarılı hizmet veriyorsunuz. Her birinizin ayrı ayrı vakıflarını, şirketlerini saymak mümkün değil ama iki büyük kuruluş olarak Türk Dünyasını ve Diyanet Vakfını da bu arada ifade edersem, taraflı ve yanlı olmadığımı lütfen kabul ediniz. Bu arkadaşlarımız da diğer vakıflar ve şirketler yanında, gerçekten çok dev hizmetleri ifa ediyorlar.

Stajyerlik konusu hallolmuş olarak ülkelerinize dönüyorsunuz. Bana göre, iki yıl içerisinde Bakanlığımız hiçbir iş yapmamış olsa bile bu hizmeti ifa etmek suretiyle, sizin problemlerinizi büyük boyutlarda çözüme kavuşturmuş oluyor.

Okullarınızı, ülkelerin taleplerine göre şekillendiriniz. Türkiye'den gelenlerle ilgilenin, o ülkelerde göstereceğiniz sıcak ilgi ve alaka gerçekten, o insanların Türkiye'ye döndükten sonra bir ömür boyu sizden bahsetmelerine sebep oluyor.

Bakanlığımızla, genel müdürlüğümüzle, büyükelçiliklerimizle, eğitim müşavir ve ataşelerimizle irtibatınızı devam ettirin, talimatlarını alın. Elinizin ulaşacağı yerde, Anayasamızı, Millî Eğitim Temel Kanunu'muzu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu'muzu, Özel Öğretim Kurumları Kanunu'muzu daima yanınızdan ayırmayınız.

Konuşulanlar üzerinde mutlaka durulacaktır. Sayın müsteşar

yardımcımın da söylediği gibi, kitap haline getirilen bu çalışmalarda, hangi birimlere hangi görevler düşüyorsa gönderilecek ve Bakanlık olarak, genel müdürlük olarak da bunun takipçisi olacağız. Bundan sonraki toplantıda iyi bir imtihan vermek için bunu yapmakla zaruri ve özellikle ısrarlı olduğumuzu da bilmenizi istiyoruz.

Hizmetlerinizle Meşgulüz

Dışişleri mensuplarıyla münasebetlerinizin çok iyi olmasından çok sevindik. Her işin başlangıcında acemilikler olmuştur ama bugün geldiğimiz nokta itibariyle, şu son 15-20 gün içerisinde gördüğüm üç ayrı ülkede, gerçekten büyükelçilerin heyecanla, aşkla, şevkle, sizlerle ve hizmetlerinizle meşgul olduklarını gördük.

Bundan sonraki toplantının en geç bir yıl sonra yapılması konusunda birleşiyoruz. Bu toplantıya katılmanızla ilgili belgelerinizi Dışişleri ve Eğitim Müşavirlikleri eliyle sizlere göndereceğiz. Onun da manevî bir mutluluk vereceğini biliyoruz.

Yetkililerin davet edilmesi, ders araç, gereç ve yayınların gönderilmesi, Türk Hava Yolları indiriminden faydalanılması, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi, yaz aylarında ilgili ülke yetkililerinin getirilmesi, YÖS imtihanının yaygınlaştırılması, öğrenci kontenjanlarının artırılması, geleceklerin Bakanlıkça davet edilmesi, Kardeş Şehir Projesi, eğitim anlaşması yapılması, kültür merkezleri açma, vize işlemleri, öğretmenlerin askerlik tecili, televizyon yayınları gibi, bütün dilekleriniz ve istekleriniz üzerinde mutlaka durulacaktır.

Bu arada, çok kısa boyutlarda bir iki noktada da mesaj vermek istiyorum. Bildiğiniz gibi, eğitimde amaç, gençlerin ekonomik ve sosyal anlamda üreten, paylaşmayı seven, başkalarının

haklarına saygılı, katılımcı, kendisiyle barışık, dostluk ve hoşgörü anlayışını yeni kuşaklara aşılayan, savaşı bilimsel savaş olarak algılayan, kendi geleceğini ülkesinin geleceğinde gören, laik, demokratik ve çağdaş insanları yetiştirmek olmalıdır. Hangi coğrafyada olursak olalım, okuttuğunuz yavruları, bilgili, mazinin derinliklerinden süzülüp gelen kültür değerlerine saygılı, sorumluluk duygusu gelişmiş, örf ve geleneklerine bağlı, geçmişini ve tarihini bilen, kalbi insanlığın mutluluğu için çarpan gençler olarak yetiştirmeliyiz. Bugün insan haklarının, hoşgörünün, demokratik düşüncenin, sevginin ve birbiriyle kucaklaşmanın idrak edildiği bir çağda yaşıyoruz. Ülkeler, eğitim sistemlerini kurarken, milleti oluşturan fertlerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini göz önünde bulundurmak durumundadırlar. Öğrencilerimizi millî değerlerine bağlı, çağdaş, bilim ve teknolojik gelişmelere uyabilen, aldıkları eğitimi gelecekte kullanabilen ve kendisini sürekli yenileyebilen fertler olarak yetiştirmek de amacınız olmalıdır.

Dünyayı Yakalamak

Çağımız bilim, teknoloji, iletişim ve etkileşim çağıdır. Dünyada büyük değişiklikler olmaktadır. Toplumlar, sürekli gelişim ve değişim içindedir. İnsanlar, renk, kültür, milliyet ve etnik farklılıkları ikinci plana iterek, birleşmeye doğru gitmektedirler. Var olan kültürün yeni nesillere aktarılması yeterli değildir. Fertlerin, toplumdaki ve dünyadaki değişmelere ayak uydurabilecek ve değişime katkıda bulunabilecek bir biçimde yetiştirilmesi gerekmektedir.

Saygıdeğer misafirler; bütün bu güzel çalışmaların ve güzel alışkanlıkların kazanılacağı yer, şüphesiz ki okuldur. Bugün sınıf ve okul, kendi içine kapalı birer eğitim kurumu olmaktan çıkmış, çevresiyle, ülkesiyle, kısacası dünya ile bütünleşmiştir. Bildiğiniz gibi, bu durum, teknolojideki hızlı gelişmeler sayesinde olmakta-

dır. Birbirlerinden binlerce kilometre uzaklıktaki çocuklar, bilgi ve iletişim ağları yardımıyla ortak projeler yapabilmekte, görüşebilmekte ve dünya meseleleri üzerinde tartışabilmektedirler. Bilindiği gibi, ülkelerin zenginlikleri, eğitilmiş insan gücüyle ölçülüyor.

Ne kadar zengin olursak olalım, eğitilmemiş bir toplumun çaresizliğe mahkûm olduğunu ibret ve dehşetle görüyoruz. Kaynaklarını planlı bir şekilde geliştiren devletler, çağdaş dünyanın saygın ülkeleri arasında yer almaktadırlar.

Bugün ortak kültür değerlerimiz olan aynı soydan gelen, aynı kanı taşıyan, dili, kültürü, tarihi bir olan bu insanlara ve bu insanların yanında bütün dünyadaki insanlara hizmet vermek göreviyle karşı karşıyayız. Beş yıl önce bunları düşünmek bile hayaldi ama bugün tarih, bize bu görevi vermiş, önümüze büyük bir hizmet koymuştur. Unutmayınız ki bu ihtiyar tarih, Türk ırkına, Türk soyuna, daima çok zor görevler vermiştir.

Bu zor görevleri başarabildiği için yeniden zor görevlerle imtihan edilmektedir. Türk milleti, tarih boyunca aldığı köklü ve yüce eğitimle, gittiği her yere insanlığı, güzel ahlakı ve hoşgörüyü götürmüş, kurduğu medeniyetlerle de bu değerleri yansıtmıştır.

Büyük Görev

Sizler, yurt içinde olduğu gibi, yurt dışında da açtığınız öğrenim kurumlarıyla, şerefli ve gururlu olduğu kadar mesuliyeti de o nispette büyük görevler yapmaktasınız. Mesuliyetiniz, sadece şirketinize ve kendinize ait değildir. Mesuliyetiniz devletinize, milliyetinize, tarihe ve istikbale karşıdır. Hizmet verdiğiniz okullar Türkiye'de değildir. Farklı farklı ülkelerde-bu kelime tam yerini buldu diye düşünüyorum- birer Alperen ruhuyla hizmet vermektesiniz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Adriyatik'ten Çin'e, Amerika'dan Avustralya'ya kadar, kısacası tüm dünyada maddî ve manevî büyük zorluklara rağmen şevk ve heyecanla görev yapan sizleri, Bakanlığım adına kutluyorum.

Görev yaptığınız bölgelere, çağın müspet ilimleriyle birlikte, Türk'ün güzel hasletlerini götürmekte, şanlı bayrağımızı dalgalandırmakta ve İstiklal Marşımızı öğretmektesiniz.

Üç gün süren bu toplantıda problemleriniz tespit edildi. Bakanlığım, okullarınızı ve çalışmalarınızı daha yakından tanıdı. Öyle inanıyorum ki bu üç günlük toplantıda görülen ve edinilen bilgilerin ışığı altında görev yapmakta olduğunuz ülkelere şevkle, artan bir heyecanla döneceksiniz.

Muhabbetlerimizi Götürün

Üç gündür sizlerle birlikte toplantıya katılan Bakanlığımız mensuplarına ve devletimizin diğer birim mensuplarına huzurunuzda teşekkür ediyorum. Toplantımızı bitirirken, ülkemizden görev yaptığınız ülkelere sağlık içinde gitmenizi, başarılı çalışmalarınızı devam ettirmenizi gönülden diliyorum. Okullarınıza, öğretmenlerinize, öğrencilerinize, velilerinize, Bakanlık yetkililerinize selamlarımızı, saygılarımızı, başarı dileklerimizi, sevgilerimizi, muhabbetlerimizi götürünüz.

Hepinize iyi yolculuklar diliyoruz. Sağlık içinde ülkenize dönünüz. Adresimizi biliyorsunuz: Millî Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü... Her türlü istek ve ihtiyaçlarınız için yazabilirsiniz, telefon edebilirsiniz, gelebilirsiniz.

Türkiye'ye gelen misafirlerinizin Bakanlığımızla ilgili randevusu ve görüştürülmesi konusunda sizlere her zaman yardımcı olmaya hazırız. Bu konuşmamın sonunda, arkadaşlarım hizmetle alakalı bir iki noktada açıklamalarda bulunacaklar, lütfen kendilerini dinleyiniz."

Üç gün devam eden II. Genel Müdürler Toplantısı'na 56 ülkenin genel müdürünün geldiğini gördük. Bu satırların yazıldığı tarihte II. Genel Müdürler Toplantısı yapılalı onbir yıl oldu. Bu onbir yıl içinde maalesef üçüncü Genel Müdürler Toplantısı yapılamadı.

CENGİZ AYTMATOV'UN TÜRK ÖĞRETMENLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

"*Onlar bana roman kahramanlarımı hatırlatıyor.*"

Dağların kucağında bulunan benim ülkemin adı Kırgızistan. Eskiden beri halkımız yazıp çizse de bunların hiçbiri genel eğitim niteliği taşımamıştır. Çocuklarının eğitiminde daha çok büyüklerin güzel sözleri, tabiatın özü ve folklor eserleri kullanılagelmiştir. Bunda dinin de az çok rolü vardır.

Sovyet döneminde eğitim Kırgızlar arasında toplu bir nitelik kazanmıştır. Bilim ve teknolojinin gelişmesine rağmen o dönemin sonlarına doğru bütün toplum kucaklayıp gelişememiştir. Bunun esas sebebini, Sovyet halkını, dünyadaki gelişmelerden uzak tutarak Batı ve Doğu medeniyetini SSCB adındaki büyük oluşuma getirmemek için gösterdikleri büyük çabada görüyorum. Dünya başka yolla ilerlerken biz kendi yolumuzu bulamadan takılıp kaldık. Bu durum, totaliter-merkezî ve dünyaya kapılarını kapamış ülkelerin büyük bahar buzları gibi eriyerek ayrı ayrı kendi başlarına buzdağına dönüşmelerine sebep olmuştur.

Bizim buzdağına en önce Türkiye Cumhuriyeti'nin, özellikle de eğitim alanında faaliyet gösteren, geleceği düşünen, gelişmeye açık insanlarının el uzattıklarını nasıl unutabiliriz? O zamanki cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'ın dehası önünde tekrar tekrar eğilerek teşekkür etmemiz gerek. Çünkü bu

adam, Mustafa Kemal Atatürk'ün vasiyetlerini yerine getirerek, kendi vatandaşlarının ata yurtlarına temiz kalp ve iyi niyet ile gelmelerine imkân sağlamıştır. Ben son yıllarda büyükelçi sıfatıyla Avrupa'da uzun süredir bulunuyorum, ihtiyar Avrupa'dan biraz boş vakit bulduğumda hemen ata yurduma, Kırgızistan'a gidiyorum. Vatanıma gelir gelmez ne tür gelişmeler ve yenilikler var diye soruyorum. Güzellikleri ve yenilikleri görünce kıvanç duyuyorum. Onların biri de Kırgız-Türk liseleridir. Her gittiğimde öğrencilerin ne kadar kaliteli eğitim aldıklarını görüp seviniyorum, okulları dolaşıyorum ve öğretmenlerle sohbet ediyorum. Benim en çok hoşuma giden şey, bu okullarda okuyan öğrenciler dört dilde; İngiliz, Türk, Rus ve Kırgız dillerinde akıcı konuşabiliyorlar, çağın dili olan bilgisayarda ise istedikleri işlemleri yapabiliyorlar. Bu okullar demokrasiye yöneldiğimiz, Batı ile Doğu'nun yarışarak ilerledikleri bu dönemde çağın ve günün anlamını, şeklini arayıp bularak gelecek nesillerimize tüm gücüyle sunan eğitim kurumlarıdır.

Başarı

Çağdaş dünyada insanlığa nasıl bir eğitim lazım ise hangi bilim dalının geleceği var ise insanlığın terbiyesinde hangi sıfatlar gerek ise onların hepsini bu Sebat Kırgız-Türk liselerinin öğretmenlerinin, terbiyecilerinin vermeye muktedir olduklarını görebiliyorum. Gençlerimiz kesinlikle çok şeyler biliyor ve öğreniyorlar. Ben okul müfredatını incelediğimde bugün ve gelecek için aktüel olan ilim ve bilimi vermeye yönelik olduğunu gördüm. Bu okullarda her yönden çağdaş gelişmeye yönelik terbiye veren, eğiten öğretmenlere ve terbiyecilere bir büyük olarak her zaman başımı eğerek şükranlarımı sunuyorum. Bu okullar, Kırgız-Türk-Sovyet eğitim bilimi ile beraber tarihî ve çağdaş pedagojileri kaynaştırıp tüm dünyanın gelişmeye açık eğitim standartlarını Aladağlar (Tanrı Dağları) bölgesine getiriyorlar.

Kırgızistan'ın, eğitim alanında dünyanın globalleşme sürecine 'Sebat' eğitim kurumlarının liseleri aracılığıyla girdiğini görüyoruz. Bu liselerin öğrencileri her sene uluslararası dünya bilim olimpiyatlarına katılarak 1.lik, 2.lik ve 3.lük gibi başarılara ulaşıyorlar. Geçmişte bunun gibi olaylara az rastlanırdı. Bu da Kırgız-Türk liseleri ile gelen başarının bir parçası, Aladağlar bölgesindeki erkek-kız bütün öğrencilerin dünya standartlarında eğitim aldıklarına dair delillerden biri, globalleşme denilen sürece katılmanın hızlandırılmış yoludur. 'Sebat' liselerinde şimdi üç binden fazla öğrenci eğitim görmekte ve buraları kazanabilmek için büyük rağbet var, bir kontenjana elli öğrencinin müracaatı, onların değerinin yıl geçtikte arttığının işaretidir.

Sebat liselerinde okuyan öğrenciler, dünyanın en son gelişmelerinden olan internet ile beraber, teoride gördüklerini pratikte de uygulama imkânına sahiptirler. Bu okulların mezunları, seçmiş oldukları branşlarında yurtdışında eğitimlerine devam etmektedirler. Örneğin, bugüne kadar 'Sebat'tan mezun öğrencilerin % 30'u Avrupa'da, % 8'i Amerika'da, % 4'ü Güney Asya ülkelerinde, % 15'i BDT'de, % 43'ü Kırgızistan'da yükseköğretim kurumlarında okumaktadırlar. Mezunların hemen hemen hepsi yüksek eğitim alıyorlar ve öğrencilerinin de terbiyeli ve edepli oluşu övünebilecek bir durumdur. Üniversitelerini tamamlayan öğrencilerimizin, vatanları olan Kırgızistan'da, ya kendi liselerinde ya da diğer alanlarda çalıştıklarına şahidim. Öğretmenler sınav ile işe alınır, Türk öğretmenler Kırgız öğretmenlerle, Kırgız öğretmenler de Türk öğretmenlerle ders verme teknik ve tecrübelerini paylaşarak, öğreterek, öğrenerek bu yönden büyük kazanç elde ediyorlar.

İdeal ve Fedakarlık

Kırgız-Türk liselerindeki öğretmenlerin idealleri uğruna yapmış oldukları fedakârlıklar, her türlü zor şartlara rağmen

yılmayışları, bana roman kahramanım Öğretmen Duşen'i hatırlatıyor. Kırgız-Türk liseleri gibi eğitim müesseseleri, Ortaasya'daki Türkî cumhuriyetlerde, Sibirya bölgesindeki Türkçe konuşan halklarda, bir başka deyişle Anadolu Türklerinin ata yurtlarında, aktif bir şekilde açılıyorlar. Bunu da bizim yakınlığımızın, kardeşliğimizin derin köklerini ispatlayan bir olay olarak görüyorum. Bu fedakâr öğretmenler, Ak Gemi romanımda kaybolan çocuğu değil, Ak Asya'da kaybolmuş bir nesli arıyorlar. Ak Gemi'de kaybolan çocuğun nerede olduğunu kimse bilemez. Ama Ak Asya'da kaybolmuş bir neslin nerede olduğunu söylemem mümkün. İşte bu okullarda…

TÜRK OKULLARI NE KAZANDIRDI?

1990'lı yıllarla birlikte Türkiye'nin gündemine giren ve bugün Türkiye başta olmak üzere dünyada 90 ülkeyi aşkın bir coğrafyada hizmet veren Türk Okulları, daha uzun yıllar konuşulup tartışılacağa benziyor.

Kutuplar hariç dünyanın bütün kıtalarında bugün eğitim faaliyetlerine devam eden bu okullar, içinde bulunduğumuz 21. asrın Türkiye adına en önemli tanıtım araçlarından biri haline gelmiştir.

Soğuk savaşın bitmesinin ardından hızla globalleşen dünyada devletimiz, sivil toplum kuruluşları ve daha önce Türkiye'de açtıkları pek çok okulla bu alanda rüştünü ispatlayan eğitim gönüllüleri, kendilerine yeni bir açılım daha bulmuşlardı.

Uzun yıllar aralarında bir bağ kurulamayan Türk insanı ve Ata Yurt'taki soydaşları artık bir araya gelebilecek ve kayıp kardeşler yeniden kucaklaşabileceklerdi. 15 yıl içinde adeta dünyaca kabul görmüş bir Türk eğitim modeline dönüşecek bu hareketin öncüleri yola koyuldular. Kafilede genç öğretmenler, işadamları ve gönüllüler vardı. Ekip bölünerek Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan derken Ortaasya'ya dağıldılar. Gittikleri yerlerde yapacakları eğitim faaliyetlerini anlatıyor ve halkla birlikte yerel idarecilerden de destek talep ediyorlardı. Bu desteğe ilk cevap Azerbaycan'dan geldi. İlk okul, kuzeyde Guba'da açıldı.

Açılan okulda şartlar oldukça ağırdı. Sıra yerine büyük tahta kutular kullanılmış, hem öğrenci hem de öğretmenler dersleri üst üste giydikleri paltolarla işliyorlardı. Her şeye rağmen tüm zorluklara katlanan genç insanlar öğretmenliğin yanında her türlü inşaat ve tamir işlerinde de çalışıp harap halde kendilerine teslim edilen binaları adam ediyor ve oraları bir eğitim yuvasına dönüştürüyorlardı.

Bu arada Türkiye'den onlara destek sözü veren işadamları da sözlerini tutmuş ve okulun tüm ihtiyaçları çok düşük olan öğretmenler maaşları da dâhil olmak üzere karşılanıp oralara gönderilmeye başlanmıştı. Sonunda maya tuttu ve tüm Ortaasya'da okulların sayısı katlanarak artmaya başladı. İşte Türkiye'deki örnekleriyle yola çıkılıp önce Ortaasya'ya oradan da tüm dünyaya açılan okulların başlangıç hikâyesi bu. Şimdi ise bu okulları başarıya ulaştıran faktörleri ve okulların eğitim yanında belki de fazla bilinmeyen başka yönlerini ve bulundukları ülkelere olan katkılarını inceleyelim:

Okullar Çok Yönlü Faaliyet İçindeler

Bir eğitim kurumu olan bu okulların ilk dikkat edilen özellikleri tamamıyla çağdaş ve modern bir çizgide dizayn edilmiş olmalarıdır. Önceleri bulundukları devlet tarafından harap ya da kullanılamaz haldeki binaların hibe edilmesi ve sonra bu binaların oldukça büyük masraflar yapılarak restore edilmesiyle faaliyete geçen okullar, zamanla kendi yaptıkları binalara kavuşmuşlardır. Bugün okulların tamamında gelişmiş bilgisayar ve fen laboratuarları bulunmakta ve her yıl buralarda eğitim gören öğrenciler uluslararası pek çok bilim olimpiyatında derece almaktadır.

Yolu düşüp de bu okulları gezenleri zaten okul girişlerinde ilk karşılayanlar, gururla sergilenen madalya ve plaketler olmaktadır.

Okulların tamamında, bulunulan ülkenin müfredat programlarının uygulanmasının yanında Türkiye'de Anadolu ve Fen Liseleri'nin müfredatlarına yakın bir program da bir model olarak kullanılmaktadır.

Bu okulların fizikî alt yapılarının sağlamlığı ve geniş teknolojik imkânları özellikle Ortaasya, Afrika ve Uzak Doğu gibi gelir seviyesi oldukça düşük ve devlet okulları imkânsızlıklar içinde bulunan bölgelerde bir kurtarıcı gibi algılanmaktadır. Okulların eğitim dışında yerel halkla bütünleşmek, onlarla dayanışmak ve birbirlerini karşılıklı tanıyıp anlaşabilmek için yaptıkları bir kısım faaliyetler, hem okullara olan ilgiyi artırmakta hem de ülkemizin pek bilinmediği ya da yanlış tanındığı coğrafyalarda ciddi bir tanıtım hizmeti de görmektedir. Örneğin okula kayıtlı tüm öğrenciler okul açıldıktan kısa bir süre sonra rehber öğretmenler tarafından tek tek ziyaret edilmekte, ailelerle yakından tanışılmakta, durumları gözden geçirilip yardıma ihtiyacı olanlara yardım edilmektedir. Bu çerçevede Müslüman olmayan ülkelerde bile kurban bayramlarında ihtiyacı olanlara et dağıtılmakta, Ace ve Pakistan depremlerinde olduğu gibi buralardaki okulların organizesiyle yardım kampanyaları düzenlenmekte, su kuyuları açılmakta ve halkın ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışılmaktadır.

Okulların bulundukları ülkelere ve aynı zamanda Türkiye'ye de ekonomik katkıları da göz ardı edilmemelidir. Türkiye'den iş bağlantıları kurmak için gelen işadamlarına yardımcı olunmakta, tercümanlık hizmetleri verilmekte, resmî işlemlerin hızlandırılmasında aracı olunmaktadır. Bunun yanında yapılan veli ziyaretleri sayesinde ülkemiz tanıtılmakta, işadamlarından, bürokratlardan oluşan velilerle belirli periyotlarla Türkiye gezileri yapılmakta ve bu gezilerde ülke tanıtımının yanında iki ülke arasında ticari bağlantılar kurulmaktadır. Örneğin TUSCON bünyesinde Afrika'nın her

ülkesinden gelen yüzlerce işadamı ülkemizde ağırlanmış ve Türk işadamlarıyla görüşme imkânları sağlanmıştır. Bu görüşmelerde tercümanlık görevini ise yine bu okullardan mezun olmuş eski öğrenciler üstlenmişlerdir.

Türk Okulları Nasıl Başarılı Oldular?

Türk Okulları denilince bulundukları ülkelerde ilk akla gelenler başarı, disiplin, modern eğitim, hoşgörü ve genç, fedakâr öğretmenler olmaktadır.

Okullar ulusal ve uluslararası pek çok alanda kazandıkları madalyalarla ülkelerinin gururu olmanın yanında örneğin Kazakistan'da olduğu gibi bu uluslararası yarışmalara ev sahipliği yaparak bir ilki gerçekleştirmişlerdir. Bu başarılar sonucunda yarışmalara öğrencileri hazırlayan öğretmen ve yöneticiler bulundukları ülkelerin bizzat devlet başkanları tarafından madalyalarla ödüllendirilmiştir.

Ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un da değerlendirmesiyle "Bu okullar öğrettikleri ve sergiledikleri hoşgörü ile global terörün önündeki en büyük panzehirdir." Birbirleriyle uzun yıllar savaşmış ya da farklı sebeplerden aralarına husumet girmiş pek çok milletten çocuk bu okullarda kardeşlik içinde eğitim alabilmektedir. Örneğin Bosna'daki bir okulda aynı sınıfta Sırp, Hırvat ve Boşnak çocuklar bir arada bulunurken Kırım'da Tatar, Rus, Türk ve Ukraynalı çocuklar aynı anda eğitim görebilmektedirler. Bunun yanında asırlar boyunca beyaz-siyah ayrımının yapıldığı Afrika'da bugün hâlâ beyazlarla siyahlar mümkün olduğu kadar bir arada eğitim almazken Türk Okullarında adeta bir "renk körlüğü" yaşanmakta ve beyazla siyahın tüm tonları bir arada yaşayabilmektedir. Ayrıca Türk sıcakkanlılığı Afrika'da "beyaz adam"a olan yaklaşımı da değiştirmeye başlamış bir gün başı bir beyaz öğretmen tarafından okşanan bir siyah öğrenci heyecanla eve koşup "Anne,

beyaz adam benim başımı okşadı." diye hayretle duygularını dile getirebilmiştir.

Sırp Öğrenciye Taziye Ziyareti

Babası vefat eden bir Sırp öğrenciye taziye ziyareti için gidildiğinde bu davranış hayret ve takdirle karşılanmış, daha sonra da iade-i ziyaretler gerçekleşmiştir. Kast sisteminin yasak olmasına rağmen hâlâ belli oranda uygulandığı Hindistan'da farklı kast ve dinlerden çocuklar bir arada eğitim almakta ve bu durum halk tarafından da desteklenmektedir.

Okulların yerel halk tarafından çok sevilmelerinin en önemli sebeplerinden biri de ülkelerinin zor zamanlarında daima okulları yanlarında bulmaları ve Türklerin onları terk etmemeleridir. İç savaşın yaşandığı yıllarda Tacikistan, Arnavutluk ve Afganistan gibi ülkelerde okullar faaliyetlerini askıya almadan devam etmişler, bombalar sokak ortalarında patlayıp insanlar caddelerde öldürülürken okullar bir sığınak olmuş, ilginçtir ki her yer yağmalanırken bu okullara dokunulmamış ve savaşan taraflardan hiçbiri okulları karşı tarafı desteklemek gibi bir durumla itham etmemiştir. Bunda okullardaki hoşgörü ve herkese eşit yaklaşımın büyük etkisi vardır.

Okullardaki eğitimin kalitesinin Türkiye'den gelen ve özellikle Boğaziçi, ODTÜ, Marmara gibi Üniversitelerden mezun olmuş, yabancı dil bilen, genç, fedakâr öğretmenlerin sayesinde yükselmiş olması da göz ardı edilmemelidir. Türkiye'de yüksek ücretlerle rahatlıkla çalışabilecekken ayda 400-500 dolar gibi ücretlerle görev yapan bu öğretmenler İlber Ortaylı'nın ifadesiyle "derviş modelli" insanlardır ve yine bu öğretmenlerin ifadesiyle dünyanın bir ucuna "dönmek için değil gerekirse ölmek için" gitmişlerdir. Nitekim bunlardan biri olan ve Türk Büyükelçisi'nden tam iki yıl önce oraya gidip okul kuran Moğolistan eğitim

kurumlarının genel müdürü ve tam 13 yıldır orada görev yapan Âdem Tatlı bir trafik kazasında Moğolistan'da vefat etmiş ve vasiyeti üzerine oraya defnedilmiştir.

Okulların başarısındaki önemli faktörlerden biri de Türk ahlak yapısı ve disiplin anlayışını da beraberlerinde götürmüş olmalarıdır. Tüm dünya gençliğini tehdit eden alkol, uyuşturucu, sigara kullanımı ve ahlak çöküntüsünün getirdiği çarpık cinsellik anlayışı günümüzde gençliğin eriyip gitmesinde ve batağa düşmesinde en önemli etkendir. Hepsi sağlam ahlaklı gençlerden oluşan öğretmenler, tüm bu sayılan kötü alışkanlıklardan uzak durarak öğrencilerine örnek olmakta, sigara bile kullanmayan öğretmenlerini modelleyen öğrenciler de bu şekilde yetişerek ailelerinin gurur kaynağı haline gelmektedirler. Öğrenciler bu okullarda Türk kültürünün izlerini taşımakta, özellikle anne-babaya saygı, yalan söylememe gibi bugün çoğu kültürde unutulmak üzere olan değerler üzerinde ciddi eğitim almaktadırlar.

Halkla Kaynaşma

Okulların açılmasıyla Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkiye'ye dönemeyip sınırlar dışında kalmış ve zamanla Türk kimliklerini unutmuş pek çok Türk asıllı insanla da tanışılmış ve Türkiye'ye gönül bağı olup sevgi besleyen bu insanlar bulunmuş, unuttukları Türkçe ve Türk kültürü onlara öğretilmiş ve yine bu insanlar sayesinde okulların tanıtım faaliyetleri hızlandırılmıştır. Örnek olarak Sudan, Yemen, Ürdün, Mısır gibi Afrika ülkelerinin yanında Pakistan, Malezya ve Endonezya'nın Ace Eyaleti gibi Bölgelerdeki bu tip Türk asıllı insanlar sayılabilir.

Bunun yanında Avrupa ve Amerika gibi ülkelerde uzun yıllar yaşayıp Türkçe ve Türk kültüründen uzak kalmış kuşakların

çocuklarına da buralardaki okullar ve dil kursları sayesinde Türkçe öğretilmiş, Türk kültüründen kopmamaları için de Türkiye'ye getirilip gezdirilmiş ve ülkeleri tanıtılmıştır. İlginç olan özellikle Güney Amerika ülkelerinde bulunan Arap ve Ermeni asıllı kimselerin de bu ülkelerdeki Türk Okulları ve dil kurslarına yoğun ilgi göstermeleri, çocuklarını Türk Okullarına göndermeleri ve de dil kurslarına katılıp Türkçeyi öğrenme çabalarıdır. Bunların hepsi okullardaki hoşgörü ve sevgi mesajlarının iyi verildiğinin göstergesidir.

Türkçenin Asrı

Bilindiği gibi 19. asır Fransızcanın 20. asır ise İngilizcenin asrı olmuştur. 21. asır ise ümit ediyoruz ki Türk Okulları sayesinde Türkçenin asrı olacaktır.

Bu sözler iddialı gelse de İstanbul'da düzenlenen ve 110 ülkenin 500 öğrenciyle katıldığı 5. Uluslararası Türkçe Olimpiyatı sayesinde bir gerçeğe dönüşmüştür. 110 ülkedeki Türk Okullarından seçilmiş finalistlerin yarıştığı organizasyonda Burkina Faso'dan Burma'ya, Şili'den Kenya'ya, Rusya'dan Macaristan'a, Avustralya'dan Nepal'e kadar pek çok ülkeden öğrenci gelmiş ve hem Türkiye'yi yakından tanıma imkânı bulmuş, hem de güzel Türkçeleriyle görenleri hayretler içinde bırakmışlardır.

Bugün ülkemizde Güneydoğu'da bile Türkçe öğrenememiş insanlar varken neredeyse bir Türk kadar iyi kullandıkları Türkçeleriyle bir Kenyalı ve bir Moğol öğrenci rahatlıkla konuşup anlaşabilmişlerdir. 2010 yılında bütün dünya ülkelerinden öğrenci gelmesi konusunda hedef belirleyen yarışma heyetine göre bu okullarda yılda yaklaşık 100 bin öğrenci Türkçe öğrenmektedir. Eskiden "Adriyatik'ten Çin Şeddi'ne" kadar Türkçe konuşulmasından övgüyle bahsedilen söylem artık tarihe karışmış ve

bu okullar sayesinde Türkçe artık bir dünya dili haline gelmeye başlamıştır. Artık dünyanın neresine giderseniz gidin Türkçe konuşan, Türkiye'yi tanıyıp Türk kültürünü bilen insanlarla karşılaşmanız bir sürpriz olmayacaktır.

Sonuç olarak bize düşen Mevlana misali "Bir ayakları Türkiye'de diğer ayakları ise pergel gibi açık tüm dünyayı dolaşan" ve bu işe fedakârca başlayıp gerektiğinde canlarını bile feda eden, eğitim için, dünyanın daha güzel, daha yaşanır bir yer olması için geceli gündüzlü çalışan bu eğitim gönüllülerini, Türkiye sevdalılarını alkışlamak olmalıdır.

YURT DIŞINDAKİ TÜK OKULLARI HAKKINDAKİ TÜRK AYDINLARININ GÖRÜŞLERİ

Atatürk'ün Ortaasya ile İlgili Düşünceleri

"Bugün Sovyetler Birliği, dostumuzdur; müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bu günden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bugün elinde sımsıkı tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir, işte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir...

Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir." Hazırlanmak lâzımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprülerini sağlam tutarak. Dil bir köprüdür... İnanç bir köprüdür... Tarih bir köprüdür...

Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türklerin) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli..."

Sapar Murat Türkmenbaşı

"Türkmen-Türk mekteplerinde dünya standartlarında eğitim yapılması bize güven vermektedir. Öğrencilerin Türkmen, Türk, İngiliz ve Rus dillerini en iyi şekilde öğrenmeleri, çok yönlü ilim almaları, yurdumuzun geleceği için çok büyük öneme

haizdir. Verdiğiniz bu hizmetler Türkmenistan'ın bağımsızlıkla birlikte gelişmesi ve halkımızın milli kalkınış tarihine silinmez harflerle yazılacaktır.

Size Can-u gönülden Allah razı olsun diyorum."

Bülent Ecevit

"Bu insanlar hangi ülkede olurlarsa olsunlar, bir kere çağdaş bir eğitim yapıyorlar. Yerel dille beraber tam teşekküllü en az üç dil öğretiyorlar. Bu çok büyük ve insani bir hizmetti. Yapılan evvela ulusal bir hizmet, sonra da insancıl bir hizmet. Aynı zamanda Türk dilindeki gelişmeleri izlemeleri de benim için çok önemliydi."

Prof. Dr. İlber Ortaylı

"Buraya giden gençler bir yerde dervişlik havasındadır. Gidiyor, çok küçük ücretlere orada çalışıyor. Türk Okullarına öğretmenliğe giden gençlerin orada mahalli şartlara çok çabuk intibak etmeleri ve o yerin kültürünü ve dilini öğrenip hatta tezler hazırlamaları oldukça önemlidir. Bu okulların içinde Türkiye havası var, Türk an'anesi var, Türkçe var. Fettullah Gülen Hoca 'Okul açınız! Bu lazımdır!' dediği an, bir sürü insan keseyi açıyorsa bunu önemsemek lazım.

Globalleşme bilgisizlikle olmaz. Enformasyon lazım, bilgi lazım… Dünyayı tanımadan, o coğrafyayı bilmeden, o insanlara intibak etmeden ve oradan dostunun yardımcısı yetiştirmeden hiçbir şey yapamazsınız. Bu açıdan da bu okulları çok önemli ve aklı başında insanlar buna 'armudun sapı, üzümün çöpü' diye bir takım uydurma yaklaşımlarla değil, bu açıdan bakarlar. Bunu yapabiliyor musunuz? Beğenmiyorsun diyelim, o zaman kendin yap yap ki seni de görelim."

Prof. Dr. Kemal Karpat

"Bu okulların gerek Türkiye'ye gerek insanlığa verdiği hizmetler benim beklentilerimin çok üstündedir. Bu okulların eşi olmayan milli bir eğitim tecrübesi ve Türkiye'yi Dünyaya en iyi şekilde tanıtan kurumlar olduğuna kanaat getirdim.

... Bu okullar beş kıtaya yayılmışlardır. Bu sayede Türkiye'nin ve Türklerin bir eğitim mucizesi yarattıklarını söylemek yerinde olur. Bu okulları her bakımdan ruhen dengeli ve dünya anlayışına sahip, hür kişiler yetiştirmeye öncülük ettiklerini için takdir ettim. Bürokrasinin başaramadığını bu okullar gerçekleştirmiştir. Bu okulların fikir babası Fethullah Hoca'yı candan tebrik edip kendi adıma teşekkürlerimi sunmak isterim. Ne mutlu ona!"

Prof. Dr. Ali Yaşar Sarıbay

"... Türk Okullarını, kimler tarafından ve nasıl kurulduğunu bu defa bilerek gezdim ve gözlemledim… Emeğin bu kadar verimli, organizasyon yeteneğinin bu kadar yaygın ve firesiz; insanın merkeze alınması bende saygıyla karışık bir şaşkınlık uyandırmıştır."

Prof. Dr. Mehmet Altan

"Buna Türkiye dinamiklerinden biri olarak bakıyorum. Her zaman yazdım, bu hizmeti çok olumlu buluyorum. Bu ölçekteki bir hizmeti kim verirse hayırlı bir iş yapmış olur. Nihayetinde bu eğitimdir. Bu okullarda aynı bizim buralardaki yabancı okullar düzeyinde eğitim verildiğini gördüm ve o düzeyde ilgi odağı olduklarını, kabul gördüklerini biliyorum. Çok hayırlı ve olumlu buluyorum."

Prof. Dr. Süleyman Seyfi Öğün

"Ziyaret ettiğim okullarda en çok vurgulanan amaç ahlaki açıdan düzgün ve disiplinli, teknolojik gelişmeleri izlemede uyanık

üretken bir insan idealinin başarılmasıydı. Dolayısıyla bu okulların maarif anlayışını teknoloji ve ahlak temelli olarak ede alabiliriz… Bu okulları, ardındaki yoğun emek ve adanma duygusuyla başarabilecek somut sonuçları itibarıyla saygı değer buluyorum.

Yurt dışındaki Türk Okulları bir öğretim başarısının karşılığıdır."

Prof. Dr. Niyazi Ökten

"Dünyada yayılan Türk Okullarını eleştirenler bilim dışı bir eğilim içinde oldukları kadar kıskançlıklarını da ortaya koymaktadırlar. Kendilerinin beceremediği görkemli bir eğitim ağını karalayarak, patolojik bir ruh halini yansıtan bu insanlar aymazlıktan öteye gidememektedirler. Bu tür okulların önemini onlar da bilmektedirler.

... Ama asıl sorun, neden kendileri değil de başkaları yapıyor? Bunu hazmedemiyorlar. Siz de yapın. Rekabet söz konusu ise çamur atmayın. İyi eğitim kurumlarıyla etik bir rekabet sürecine girin.

Nasıl bir dönemde, insan hakları düşüncesini batılıların kurduğu okullar dünyaya yaymışsa, bugün Anadolu kültürü ve Anadolu İslam yorumunu Türk Okulları dünyaya yaymaktadır. Hümanist, insana değer veren Anadolu kültürünün dünyaya yayılması evrensel kültüre katkı getirir."

Prof. Dr. Mümtaz Türköne

"…Üzerinde Türk damgasının, Anadolu alamet-i farikasının açık ve seçik bir şekilde okunabildiği yüzlerce okul; buralardaki bir derviş sabrı ve feragati ile çalışan binlerce Türk öğretmeni. Bulundukları ülkenin ilk sıralarında yer işgal eden bir itibar ve saygınlık. Herkesin çocuklarını yerleştirmek için birbiriyle yarıştıkları okullar bunlar.

Dünyada resmen kabul gören ve işleyen düzene göre, dünyanın dört bir yanına dağılmış Türk Okullarına NGO sıfatı uygun düşmektedir. Bu okullar, özel sektör tarafından finanse edilen, sivil bir inisiyatifi yansıtan ve gönüllülük esasına göre çalışan kurumlar olarak, B.M. tarafından akredite edilen birçok NGO' da bile mevcut olmayan nitelikleriyle, itibarlı ve saygın NGO'lar arasına girmeyi hak etmektedir.

Bu okullar doğrudan doğruya Türkiye'deki sivil toplumun eseridir.

Bu okulları var eden ve sürdüren güç, müteşebbislerin finansman desteğinin ötesinde bu okullarda çalışan öğretmenlerin bir ibadet vecdi içinde, bir yığın fedakârlığa katlanarak, gönüllülük esası ile mesleklerini icra etmeleridir. Türkiye'nin seferber edebildiği bu gönüllü ordu, tek başına önümüze bütün dünyayı sermektedir."

Prof. Dr. Ümit Meriç

"... 1990' bir avuç iş adamının Batum'a ayak basması ile başlayan 'Dünyada Türk Okulları Projesi' bugün dünyanın hemen bütün ufuklarını kucaklamış bulunuyor. İçim sevinçle doluyor. Ecdadın kılıçla sürdürdüğü fetih, Viyana kapılarında durmuştu. Kalemle başlamış olan fetihse artık okyanusların ötesine adım attı. Bu fethe gönlümle, nefesimle, ruhumla ben de katılmak istiyorum.

... Dünyanın 40 ülkesinde 500 den fazla okul, o okullarda ise harcadıkları mürekkep Allah indinde şehitlerin kanından daha makbul olan binlerce seçkin öğretmenimiz var. Zekâ dolu gözlerinde saygılar şimşeklenen, temiz yüreklerinde insanlık aşkı ağacının en güzel meyvelerini gizleyen bu genç kurmaylara ne desem az gelir. Onları sevmek için kalbim küçük, onları saymak için idrakim sığ kalıyor.

Hilal güzel ama ben asıl dolunayı seviyorum."

Prof. Dr. Naci Bostancı

"... Okullar bulundukları ülkelerin toplumları, değerleri inançları ile Türkiye'nin tarihi, toplumu, değerleri arasında bir köprü işlerini üslenmektedirler. Amaç, hem o ülke halkının Türkler tarafından tanınması hem de Türklerin orada tanınmasıdır."

Prof. Dr. Şerif Ali Tekalan

"Neredeyse 20 yıla varan uzun bir yolculuk. Bu uzun süreçte yurt dışında açılan Türk Okullarını gezip görme imkânım oldu. Bu gezilerin bazılarına uluslararası toplantı, konferans ve seminerler vesilesi ile katıldım. Bazılarına da farklı heyetlerle sadece okulları gezip görme niyeti ile katıldım. Benim için yurt dışında açılan Türk Okullarının ve bu okulların fedakâr öğretmenlerinin ayrı bir yeri vardır. Bir hekim olmama rağmen bu öğretmenleri tanıdıktan sonra eğitim benim için adeta ikinci bir meslek haline geldi."

Prof. Dr. Yasin Aktay

"... Bu okullar bulundukları ülkelere gidilecek her türlü Türk ticari veya siyasî seferlerin doğal hareket üstleri rolünü oynamakta, istihdam edilen elemanlar veya bu okullarda yetiştirilen öğrenciler, Türkiye ile bulundukları ülkeler arasındaki iletişimi ve trafiği sürekli canlı tutmaktadırlar.

... Kuşkusuz böyle bir hareketi, yukarıda andığımız yüksek gönüllülük gerektiren ağır koşullarından dolayı bir devlet bürokrasisinin üstlenmesi mümkün olamazdı. Bu hareketin günümüze gelinceye kadar sergilediği teolojik seyir, hareketin, kazanımları doğrudan Türkiye'nin işine yarayacağı açık yüksek bir stratejik akla sahip olduğunu göstermiştir.

Eğitirken eğitilme tecrübesini sunmak bu okulların belki de en büyük mucizesi."

Dr. M. Ali Kılıçbay

"Konuştuğum bazı öğrenci velileri, bu okulları olabilecek en iyi okullar olarak görüyorlar… İşte 'misyoncu' öğretmenlerin en tipik örnekleriyle karşı karşıya kalmıştım. Azla yetinme, görevini kendinden fazla düşünme, sonuçta bir davaya adanmışlık…"

Dr. Niyazi Özdemir

"Bu okullar milli moral bakımından da çok önemlidir. Bu okullar, ipek böceğinin kozasını delmesine benzer bir olaydır. Zengin ufuklarla kucaklaşmamızın; hayatımıza düşüncelerimize, milli mantalitemize kazandıracağı çok şey vardır. Oralarda elde edilen başarıların bizlere nasıl bir güven duygusu kazandıracağı hiç düşünülüyor mu? Milletimiz bakımından önemini saymakla bitiremeyeceğimiz bu okulların insanlık için hiç de küçümsenmeyecek bir boyutu vardır.

Muzdarip Mehmet Akif'imizin 'Asım'ın nesli' dediği işte bu nesildir. Dün onu nasıl 'çiğnetmedi namusunu, çiğnetmeyecek' diye kükretmişse bu gün bu nesil, bizi milletler camiasında ceddimize layık konuma getirecektir. Sizleri tanımak benim gibi bir aciz için en büyük bahtiyarlıktır. Kim bilir asırlardan beri mahzun olan ecdadımız sizinle 'işte beklediğimiz nesil' diye nasıl iftihar ediyordur. Rabbim sizleri korusun, yolunuz açık, bahtınız yâr olsun."

Dr. Şahin Alpay

"Gülen hareketinin yurt dışındaki ilkokulları soğuk savaş'ın sona ermesinden sonra, 1990'ların başlarında Arnavutluk'ta ve Ortaasya ülkelerinde açıldı. Giderek bütün kıtalara yayıldı. 2005 itibariyle hareketin yurt dışındaki eğitim kuruluşları 91 ülkeden 100 binden fazla öğrenciyi barındıran 500'ün üzerinde okula ulaştı. İslam'ın her türlü toplumsal tezahüründe 'irtica' arayan kesimler, dinî bir topluluğun neden cami yapmak yerine okul

açtığını, bu okulları neden dünyaya yaydığını anlamakta zorluk çektiler. Bu okullarla ilgili pek çok sorular ortaya atıldı, spekülasyonlar yapıldı.

Türkiye Devleti, Gülen okullarının faaliyetlerini izliyordu. Taşkent'te Türkiye Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğini ziyaret ettik. Daha önce Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar yardımcılığında bulunan Sayın Ahmet Sevgi, Özbekistan'daki Türk Okulları ile ilgili olarak şunları söylüyordu: 'Başkan İslam Kerimov tamamen laik bir eğitim istiyor… Slm A.Ş. tarafından açılan okulların faaliyetleri TC'nin eğitim politikalarına tamamen uygundur. Bu okullarda ne dinsel faaliyet ne de Türkçülük yapılması söz konusudur. Aksi takdirde okulların çalışmaları zaten mümkün değildir. Yapılan iş doğrudur.'

…Okullarda büyük bir tertip düzen ve disiplin egemendi. Öğrenciler, iyi okullarda okuduklarının bilincinde, hallerinden memnun gözüküyorlardı. Oldukça iyi düzeyde İngilizce ve Türkçe okuyup yazıyor ve konuşuyorlardı. Konuştuğumuz öğrencilerin birçoğu yüksek öğrenimlerini Türkiye'de yapmak istediklerini ifade etti. Hemen hemen bütün okullarda Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji gibi dallarda yapılan ulusal yarışmalarda madalya kazanan öğrencilerle tanıştık. Yarışmalarda kazanılan kupa ve madalyalar vitrinleri süslüyordu. Kazanılan ödüller bu okullarda verilen eğitimin niteliğine dair fikir veriyordu.

Okulların finansmanı çok büyük masraflar gerektiriyordu. Binaların ve öğretmenlerin önemli bir kısmı zaten ev sahibi hükümet tarafından karşılanıyordu.

…Gülen'e göre insanlığın yararına olan her şey İslam'ın da yararınadır. Bu okulların dini yayma gibi bir amacı yoktur. Din değil modern bilim ve ahlaki değerlerin öğretildiği bu okullar Müslümanlara olduğu kadar Müslüman olmayanlara da açıktır. Her inançtan ana babaların Gülen hareketinin okullarını tercih

etmelerinin temel nedeni yalnızca bilimsel değil ahlaki eğitime de önem vermeleridir.

... Netice olarak Fethullah Gülen hareketinin okulları ve eğitimi bir ibadet haline getirdiğini söyleyebiliriz."

Gündüz Aktan

"Türkiye içindeki tartışmaları bir karara koyarak, bu okulların faaliyetlerine bakmamız lazım. Bu faaliyetlerin Türkiye'ye zararı mı yoksa yararı mı var, buna bakmak lazım. Ben bu güne kadar, bu okulların Türkiye'ye bir zararı olduğunu görmedim.

Bu okulların faaliyet gösterdikleri ülkelerde genç kuşaklar Türkçe öğretiyorlar. Bu durum Türkiye'ye Küreselleşen dünyada büyük bir avantaj sağlar. Bu okulların işlevi çok önemlidir ve bu işlev devlet eliyle gerçekleştirilemez.

Benim Japonya'daki tecrübem şu ki, oraya gelip öğretmenlik yapan gençler, öncelikle son derece az para alıyorlar. Hatta ben zaman zaman, 'Bunlar karınlarını doyuruyor mu?' diye düşünüyorum."

Nuri Gürgür

"Türk Okulları, toplumda uzun yıllar görülmeyen bir 'sosyal dinamizmin' örneğini sergilemişlerdir. Bu kurumlar hakkındaki değerlendirmelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Okulların siyasal ve ideolojik tartışmalara malzeme olarak kullanılmaması gerekmektedir.

Meseleyi mantık ve gerçeğin dışında ideolojik bir alana çekerek şu ana kadar bu konuda tamamen hasbi mülahazalarla çalışan ve buralarda hizmet vermeye gayret eden öğretmenlere ve onlara bu zemini hazırlayan, Türkiye'den giden müteşebbislere, Anadolu insanına haksızlık yapmış oluruz."

Halit Refiğ

“... O diyardaki eğitim kurumlarında Türk bayrağı, Atatürk resimleri, öğrencilerin söyledikleri ‘İstiklal Marşı’ ile karşılaşmanın verdiği heyecanı tarif etmek çok zor.”

Yılmaz Öztuna

“Fethullah Gülen Hoca’nın telkinleriyle Türkiye dışında açılan okullar son asırdaki milli kültür hamlemizin en başarılı eserleridir. İnanılmayacak çizgide başarılı olmuştur. Bizim tarihçi hükmümüz budur.”

Gülay Göktürk

“... Aradan geçen on yıl içinde görüyorum ki Türk Kolejleri hem Avrasya’da hem Afrika’da efsane olmuştur. Rusya’nın en prestijli üniversitelerine öğrenci yetiştiren, üniversiteye öğrenci sokma oranı en yüksek olan ve bütün velilerin çocuklarını kaydettirmek için kuyruğa girdiği okullar halini almışlar. Avrasya’da son yıllarda talep o kadar çok ki, müracaat eden on öğrenciden ancak biri kabul ediliyor.

Gerçekten bu hareket, Türkiye’de benzerine pek de rastlanmayacak ölçüde sivil bir hareketti.

Bu okulları oluşturanlar, eğitim alanına el atmanın bir toplumun geleceğini şekillendirmek olduğunu biliyorlar.”

Cengiz Aytmatov

“Anadolu insanı ‘Beyaz gemi’de kaybolan milyonlarca çocuğu aramaya koyulmuştu Asya steplerinde. Hiçbir karşılık beklemeden, Anadolu’nun vefakâr insanları Asya’ya koşuyordu. Kimileri ticaret için kimileri okul açmak için geliyordu.

Şimdilerde bu okulları gördükçe iki dünya savaşına sahne

olan bu topraklara evrensel barışın tohumlarının atıldığını görüyorum. Bu okulların, Global köyün baş belası terörün, panzehiri olacağını düşünüyorum.

Bu okullarda din, dil, ırk ayırımı yapılmaksızın insanlık sevgisi üzerine eğitim yapılıyor. Bu okullarda iki şey çok önemli, eğitim ve ahlak. Milletler arasında barış köprüleri kuran bu eğitim kurumlarının çoğalması en büyük arzum."

Ali Bulaç

"Bu fetih, toprak işgali değildir. Bir ayağı Türkiye'de olan Müslümanların sahabe ruhu ile alperenler ve akıncılar gibi küresel açılımda bulunmaları çabasıdır…

Aradan geçen zamandan sonra, şunu gözleyebiliyoruz: Yurt dışında başarıyla süren bu açılım içeride de açılmaya, belki belirsiz bir rahatlamaya sebep oldu.

... Bu genç eğitim kadrosu, Anadolu'yu Müslümanlaştıran alperenler gibi, görev yaptıkları ülkelerde canla başla çalışıyorlar. Hiçbiri hesabi değil tamamen hasbi. Objektif bir gözlem, bu şartlarda görev yapmanın ancak bir idealle mümkün olabileceğini gösteriyor.

Yurt dışında mahrumiyet bölgelerinde okul açmak, öğrenci toplamak, uluslararası başarılar kazanmak kolay bir iş değil. Bazen devletler dahi böyle şeylerin altından kalkamaz. Bu ancak gönüllü teşekküllerin sivil kuruluşların işidir.

... Küresel ölçekte yaygınlık gösteren bu büyük eğitim seferberliği Anadolu'nun öz kaynakları ile finanse edilmektedir.

... Öğrencilerin genel profiline bakıldığında, hemen hemen her birisinin ahlaklı, munis, terbiyeli ve çalışkan olduklarını görmek mümkün. Hiçbirisinde uçukluk yok. Hatta gençliğin normal belirtisi sayılan havailik, delikanlılık dahi özenle törpülenmiş. Sanki çocuklar büyümüş de küçülmüş gibi.

... Türk Okulları 21. asır vizyonunun ete kemiğe bürünmüş timsalleridir.

... 21. asır Türkçenin asrı olacaktır. Bunu da bütün yeryüzüne yayılan Türk Okullarına borçluyuz. Türkçe, Osmanlıca ile bir imparatorluk dili olmuştu. Şimdi Türkçe okullarıyla küresel bir dil olacaktır."

Nevzat Kösoğlu

"11 Ocak 1990 tarihinde sarp kapısından Gürcistan'a geçen ilk öncü kafile nasıl bir yolun ilk yolcuları olduklarını belki yeterince bilmiyorlardı. Okullar çığ gibi büyümeye ve yayılmaya başladı.

... Cumhurbaşkanı rahmetli Özal ve ondan sonra Süleyman Demirel öncülere destek oldular; gerektiğinde onları Cumhurbaşkanlarına takdim ettiler ve güven verdiler.

Bu harekete yön verenleri, dünyanın dört bir yanına yayılıp bu hareketi yüklenenleri onlara destek olanları insanlık adına ve milletim adına kutluyorum. …Bu hareket Anadolu insanına olan güvenimizi bir kere daha perçinlemiş ve bu milletin adına her büyüklükten rüya görülmeye değer olduğunu ortaya koymuştur. Şimdi Türkistan'da, Afrika'da, Balkanlarda her biri bir meşale olan o inanmış genç insanlara uğurunuz açık olsun, ışığınız sönmesin, Allah yardımcınız olsun diyorum."

OKUL DEFTERLERİNE YANSIYAN DÜŞÜNCELER

Turgut Özal

(Cumhurbaşkanı / 05.04.1993)

Özbekistan'da bugün Taşkent Türk Lisesini gezdim, çok beğendim. Emeği geçen bu fikri gerçekleştiren herkese sonsuz teşekkür ediyorum.

Bu müesseseler iki ülkeyi Özbekistan ve Türkiye'yi birbirine sımsıkı bağlayacak insanları yetiştirecekler. Allah hepsinden razı olsun.

Süleyman Demirel

(Cumhurbaşkanı / 17.12.1996)

Bilim, Teknoloji ve irfanın dolayısı ile gerçeğin, doğrunun, ilerlemenin ve insanlığın hizmetinde olacak olan bu üniversite Türk-Kazak ilişkilerine, kardeş kazak halkına ve insanlığa hizmet edecektir. Tebrik, Takdir ve başarı dileklerimle.

Doç. Dr. Mustafa Kalemli

(T.B.M.M. Başkanı / 18.03.1997)

Bugün Özbek-Türk lisesinde öğrenci ve öğretmenlerimizle birlikte olduk. İstiklal Marşımızı söyledik. Atatürk Sevgimizi bir kere daha vurguladık.

Bu okulda Özbek-Türk örfü, adeti, güzelliği ile ve Atatürk düşünceleri, ahlakı istikametinde verilen eğitimi görmekten mutluluk duyduk.

Emeği geçen değerli iş adamlarımıza ve idarecilere teşekkürümüz sonsuzdur.

Yıldırım Akbulut

(Eski Başbakan / 04.06.1996)

Turgut Özal Türkmen Türk Lisesini beraberimizdeki seçkin davetlilerle ziyaret ettik. Okul müdürünü büyük bir haz ile dinledik. Verilen hizmetin yüceliği karşısında heyecanımızı yenemedik.

Türkmenistan'da bu ve benzeri okulların açılması projesini oluşturanlara ve bunu fiiliyata geçiren yöneticilere ve her türlü desteği esirgemeyen iş adamlarına teşekkür ediyorum.

Bu mükemmel eğitimi veren öğretmen ve okutmanlara da teşekkürlerimi belirtir, tüm yetkililere Allah'tan başarılar dilerim.

Mesut Yılmaz

(TC Başbakanı / 11.09.1997)

Türk-Kazak kardeşliğinin önemli kuruluşlarından birisi olan ve ülkelerimiz arasındaki işbirliğine büyük katkısı geçen Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in adını taşıyan bu üniversiteyi ziyaret etmekten mutluluk duydum. Emeği geçen be bu eğitim yuvasında hizmet eden herkese teşekkür ediyorum.

Namık Kemal Zeybek

(TC Devlet Bakanı / Özbekistan Dostluk Başkan / 04.03.1987)

Özbekistan ve Türkiye'nin ebedi dostluğuna ilim kurumlarıyla katkıda bulunanların önünde başımı eğip selamlıyorum

Allah size güç versin. Çalışmalarınız verimli olsun, Bahtınız açık olsun, Sağ olunuz var olunuz,

Turhan Tayan

(Milli Eğitim Bakanı / 28.06.1996)

Sebat Eğitim A.Ş.'nin Bişkek'teki okulunu ziyaret ettim. Ata yurdunda güzel Türkçemizin öğretildiği okulun Kırgızistan 'da önemli bir hizmet verdiğini gördüm. Kurucular, idareciler ve öğretmenleri kutluyorum. Öğrencilere başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Şuayip Üşenmez

(Devlet Bakanı /16.05.2001)

Herkese örnek olacak her türlü güzellikleri, geldik gördük. "Başarının, başarılı olacağım diyenlerin olduğunu" bir kere daha yaşadık.

Başarılarının devamını dileyerek, gönül dostlarını tebrik ediyorum.

Cemil Çiçek

(Devlet E. Bakanı - Ankara Milletvekili /11.11.1996)

Bugün ziyaret etme fırsatı bulduğumuz eğitici ve öğrencilerimizi gelecek nesillerin ve tarihin şükranla anacağına inancımı ifade ediyor, başarı dileklerimi ve tebriklerimi sunuyorum. Allah yüzünüzü ak etsin.

Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet Çay

(TC Devlet Bakanı / 25.09.2000)

Duşanbe Müşterek Tacik-Türk Ekonomi lisesini ziyaretimizde Türk insanının neler yapabileceğini gördük. Okulun eğitimdeki başarısını aldığımız brifingde öğrendik. Başta okul müdürü olmak üzere bütün idareci ve öğretmenlere başarılar diler, hepsine sevgi ve saygılarımı sunarım.

M. Cumhur Ersümer

(Enerji Bakanı / 03.12.1997)

Emeği geçenlere, geçeceklere şimdiden teşekkür ediyorum, yetişecek yavrularımıza başarılar diliyorum.

Enis Öksüz

(Ulaştırma Bakanı /29.09.2000)

Aramızda hiçbir olumsuz gerçek bulunmayan dost ve kardeş Gürcistan'da ilim ve irfan yuvalarının böyle ciddi önderlerini gördüm, mutlu oldum.

Milletimize iyi bir hizmet ocağı olacağına inandığımız gayretleri Allah bereketli ve devamlı kılsın. Okullun adı bile Sayın 9. Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel'e atfedilmiş.

Yolunuz açık olsun.

Dr. Reşat Doğru

(Devlet Bakanı / 11.04.2002)

Cengiz Aytmatov Lisesi heyetiyle beraber gezdik. Burasının çok güzel bir okul olduğunu düşünüyor 21. asırın parlayan yıldızı olacak olan Kırgızistan Cumhuriyeti'nin oluşmasına çok büyük katkı yapacağına inanıyorum. Emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Öğrencilere öğretmenlere, tüm yetkililere başarılar diliyorum.

Dr. Ahat Andican

(Devlet Bakanı / 7.10.1997)

Bu coğrafyadaki ilk açılan okul olan Turgut Özal Lisesinde bulunmaktan büyük keyif aldım. Türkiye'nin dış dünyada, Türk coğrafyasındaki kültür temsilcileri olan bu kuruluşların kurulmasında ve çalışmasına katkıda bulunanlara teşekkür ediyorum.

Okulun ve diğer okulların başarılı çalışmalarının devamı dilekleriyle….

Prof. Dr. Burhan Kuzu

(Devlet Bakanı / 12.11.1997)

Aşkabat'ı ziyaretimizde Türkmen-Türk üniversitesini ziyaret fırsatını buldum. Üniversitenin iyi insan yetiştiren kaliteli eğitim veren ve her şeyden önce Türk milletini en iyi şekilde temsil yeteneği taşıyan bir fikir ve düşünce birliğinde olması bizleri gururlandırmıştır. Bu güzel eğitim yuvasına katkıları olanlara teşekkür ediyor başarılar diliyorum.

Alpaslan Türkeş

(Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı / 24.10.1996)

24-28.10.1996 tarihleri arasında Türkmenistan'a yaptığım resmî ziyaret sırasında okullarınızı ziyaret etme fırsatı buldum. Gördüklerim gerçekten muhteşem idi. En son teknoloji ile dört dilde yaptığınız eğitim ve elde ettiğiniz başarılar; ülkemiz ve Türk dünyası adına son derece önemli ve tarifi imkânsız değerde bir hizmettir. Göz kamaştıran başarılarınızı gördükten sonra, Türk dünyası ve İslam Âleminin geleceği için çok daha umutlu ve çok daha mutluyum. Bu hizmetleri planlayan, destekleyen ve uygulayan herkesten Allah (c.c) ebeden razı olsun. Çalışmalarınızın; 70 yılda kaybettiğimiz değerler ile Türk dünyasının birlik ve beraberliğinin sağlam temellerini oluşturduğuna inanıyorum. Seyahatimiz sırasında bize gösterdiğiniz nazik ilgi için teşekkür eder, başta zat-ı âliniz olmak üzere bu kutsal hizmete emeği geçen, Sayın Eyüp Tok Beyefendi'ye, Saygı değer muhterem hocamıza, Muhterem üniversite rektörümüze, idareci, öğretmen ve belletmenlerin tümüne selam, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Allah (c.c.) yar ve yardımcınız olsun.

A. Baki Tuğ

(Devlet Eski Bakanı - E. Hak. Alb. / 31.05.1998)

Aşkabat Turgut Özal lisesini gezdim. Laboratuarlar mükemmel, okul tertemiz. Bu temizlik eğitim ve öğretime de yansımış. Bütün okulda başarı eğitimin şartı ve gereğidir.

Buradan mezun olacak öğrencilerin Türkmenistan'ı bilgi çağına taşıyacağına inanıyor, başarı dileklerimi iletiyor, ben de Türkmen Başının ifade ettiği İKİ DEVLET TEK MİLLET düşüncemi vurguluyorum. Saygılarımla.

M. Salim Ensarioğlu

(Devlet Bakanı/ 06.10.1996)

Sayın Müdürüm, okulunuzu ziyaretimde gördüklerimiz karşısında hem duygulandım hem de doğrusu şaşırdım. Çünkü gerçekten Türkmenistan'a geliş amacına uygun şekilde kısa sürede Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışır ve Türkmenistan'a hizmet edecek ve Türkmen kardeşlerimizi yüceltecek şekilde çocuklarımızı yetiştirdiğinizi gördüm. Şahsınızda tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Yüksel Yalova

(Devlet Bakanı / 20.09.1999)

TRT Aşkabat temsilciliği açılış törenleri münasebetiyle geldiğimiz kardeş ülkemizde, DSP Grup Bşk. Vekili Sn. Fikret Uzunburun, ANAP Grup Bşk. Vekili Sn. Beyhan Aslan ve FP Grup Bşk. Vekili Sn. İsmail Kahraman Beyefendilerle birlikte, rahmetli Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'ımızın adını taşıyan okulda istiklal marşımızı ve tek millet duygularıyla iki devlet iki devletimize ilişkin marş ve türkülerimizi gururla dinledik. Laik, demokratik Atatürk Cumhuriyeti'nin evlatları olarak dünyanın

her bir bucağında Türklük onurunu duyumsayanlarla aynı havayı teneffüs etmek ve müthiş bir haz bir sevinç kaynağı. Başarı sağlık dileklerimle.

Doç. Dr. İsmail Karakuyu

(Kütahya Milletvekili- Dyp Genel Bşk.Yrd. / 04.06.1996)

Turgut Özal Türkmen-Türk lisesini gezdiğimde ülkenin maddi ve manevi kalkınmasını sağlayacak bilgili, vasıflı öğrenci kitlesinin yetiştiğini görerek büyük gurur duydum. Başlangıçtan bu güne gelişinde büyük fedakârlık gösteren kardeşlerimiz bu çalışmalarıyla tarihin altın sayfalarına geçeceklerdir. Son derece teknik, bilim ve tekniğin her adımını takip eden bu okulumuz, yapmakta olduğu bu hizmeti ile hem devlet okullarına örnek olmakta, hem de hizmete katılanlara şevk vermektedir. Ortaasya'nın kalkınmasının temelini oluşturan ve manevi askerlik yapan öğretmenlerimizi kutluyorum. Dünya'ya hâkim olacak bu büyük milletin evlatlarına büyük gayretler dilerim.

Bu millet, yeni yetişen nesiller ve tarihin önümüzdeki adımları bu hizmetleri hatırlarken, bu hizmetleri başlatanları devam edenleri gururla anacaklardır. Cenab-ı Allah güç ve kuvvet versin.

Ahmet Özal

(Malatya Bağımsız Milletvekili / 19.02.2000)

Bundan yaklaşık 7 yıl önce, 14 Nisan 1993'te rahmetli babamla beraber bu güzel okulu ve çalışkan yöneticileri ziyaret etmiştim. Şu andaki duygularımı anlatmam hayli zor. Çünkü babamı en son hayatta Türkmenistan'da görmüş ve bırakmıştım. Bu okulun sonsuza kadar devamını diler, başarılarını dilerim.

Rıza Akçalı *(Manisa Milletvekili)* - Oğuz Temez *(Bursa Milletvekili)* - S. Arıkan Bedük *(Ankara Milletvekili / 12.02.2002)*

Turgut Özal Türkmen-Türk Lisesi yöneticileri ve öğretmenleri. DYP adına Türkmenistan yetkilileriyle görüşmek üzere geldiğimiz ata yurdunda bildik, dost fedakâr insanları görmek, başarılarını dinlemek, geleceğin necip neslini yetiştirme gayretini yerinde müşahede etmek bizler için büyük bir mutluluk kaynağı.

Büyük serdar Türkmenbaşı'nın deyişiyle iki devlet bir millet olan Türkmen ve Türk devletlerinin kaynaşmasının ve istikbaldeki büyük gücünün mayası, harcı sizlersiniz. Madde ile mananın birleştiği cevher insanı yetiştirmedeki gayretiniz her türlü takdirin üzerindedir. Başarı dileklerimizle. Cenab-ı Allah yardımcınız olsun.

Halis Burhan

(Orgeneral Eski Hv. Kuvvetleri Komutanı / 04.06.1996)

Turgut Özal Türkmen Türk lisesini ziyaret etmekten büyük mutluluk duydum. Tamamen çağdaş yöntemlerle eğitim yapan 21. asır bilgi toplumlarına insan yetiştiren müstesna müessesenin tüm öğretmen kadrosu mensuplarını gönülden kutluyorum. Türk dünyasına yapmakta oldukları katkılar her türlü takdirin üstündedir. Sevgili öğretmenler sevgili öğrenciler sizleri içtenlikle kutluyor ve kucaklıyorum.

Yiğit Alpogan

(TC Aşkabat Büyükelçisi / 31. 03.1997)

Turgut Özal Türk-Türkmen mektebini Sayın Devlet Bakanımız Abdullah Gül ile birlikte ziyaret ediyoruz. Gördüklerimizden fevkalade etkilendiğimizi ifade etmek istiyorum.

Türk-Türkmen ilişkilerine yapmakta oldukları katkılar nedeniyle mektep yetkililerini kutluyor, hizmetlerimizin nice nice yıllara uzanmasını diliyorum.

Yusuf Halaçoğlu

(TTK Başkanı / 10.12.2000)

Türkiye'nin Türk dünyasındaki hizmetlerinin en büyüklerinden biri, muhakkak ki eğitim kurumları kurulmasıdır. Bin yıllık ayrılığın getirdiği farklılıklar bu şekilde ortadan kalkacak, özüne bağlı yeni nesillerin yetiştirilmesi sağlanabilecektir.

Turgut Özal Türkmen – Türk lisesi bu görevi yerine getiren bir eğitim kurumudur. Eğitimini yapan öğretmenler başta olmak üzere, okula yardım eden herkesi kutluyorum. Başarılarının devamını diliyorum.

Sinan Aygün

(A.T.O. Başkanı / 20.10.2007)

Kardeş ülke Azerbaycan'a yaptığımız bu ticaret esnasında ikili ticari ilişkileri geliştirmek amacıyla çok uzun mesafeler aldık. Bu arada Türk'ün bayrağını dalgalandıran Cağ şirketinin kurmuş olduğu Türk Okullarını ziyaret etme fırsatını bulduk, çok etkilendik. Okulların temizliği, eğitime verilen önem Türklüğe verilen önemin bu okullarda çok öne çıktığını gördük. Emeği geçenleri kutluyorum. Saygılarımı sunuyorum.

Cenk Koray

(Sanatçı 21.02.1998)

Bu müesseseyi kuranlara, büyütenlere, yaşatanlara, Huda'dan uzun ömür diliyorum. Neyi paylaşsanız hissenize düşen küçülür. Paylaşıldığı halde büyüyen tek şey bilgidir.

Alan da veren de sağ olsun.

Selda Alkor

(18.05.1995)

Ata vatanım, Türkmenistan'ımda böyle bir ilim irfan yuvasında, Özalımın adını taşıyan bu yerde olmaktan heyecanlıyım, gururluyum. Pırıl pırıl gençleri, bildiği her şeyin üstüne çıkararak büyük bir özveriyle çalışan öğretmenleri gördükçe "Büyük Türkmenistan doğuyor" diyorum. Bir dahaki gelişimde kız liselerini de görmeyi diliyorum. Sevgilerimi sunuyorum.

Necla Akben

(18.05.1997)

Adını 8. Cumhurbaşkanımız Turgut Özal'dan almış ve onun ölümünden üç gün önce bizzat kendisi tarafından açılmış gurur kaynağımız bu lise fevkalade modern, çağdaş eğitim sistemiyle, özverili çalışkan müdür ve öğretmenleriyle eğitime çok büyük bir hizmet yapmaktadır. Bu düzeyde okullarımızın çoğalmasını temenni ediyorum. Bu konuda hamiyetperver iş adamlarımızı da gönülden kutluyorum. Bu okulda 4 dilde eğitim gören bu gençlerimiz aynı zamanda ahlaklı, faziletli, milli, manevi, moral değerlerine sahip çıkarak yetişiyorlar. Başarılarının devamını diler sevgiler sunarım.

Dr. Mehmet Doğan

(Türkiye Yazarlar Birliği Başkanı)

Aşkabat Turgut Özal Türkmen-Türk lisesinde " Sakarya Türküsü" dinlemek.... Bu hayalden geçmez hadise. Bir lise sayesinde artık olağan. Türki halklar ve halkalara şiir şöleni dolayısı ile Türkmenistan'da bulunan Bosna, Kosova, Makedonya, Bulgaristan, Kıbrıs ve Türkiye heyeti Merhum Cumhurbaşkanımızın adını taşıyan bu bilim yuvasında büyük bir hazla ayrılıyor.

İsmail Karakuyu

(DYP Genel Başkan Yardımcısı)

Ülkenin maddi ve manevi kalkınmasını sağlayacak bilili, vasıflı öğrenci kitlesini yetiştirdiğini görerek büyük gurur duydum. Başlangıcından bu güne gelişinde büyük fedakârlık gösteren kardeşlerimiz bu çalışmalarıyla tarihin altın sayfalarına geçecekler.

Yavuz Bülent Bakiler

Türkmenistan'daki Türkmen Türk Liseleri tarihimizin uç beylerini hatırlattı. Türkmenistan'daki soydaşlarımızın çocuklarını böyle tertemiz müesseselerde gönül gözleri açık öğretmenlerimizle 21. asıra hazırlamak ne kadar güzel, ne kadar hayırlı bir hizmet. Bu büyük hizmeti gerçekleştirenlere ebediyen minnet duyacağım. Milyonlarca selam, sevgi ve teşekkür.

TBMM BAŞKANI BÜLENT ARINÇ'IN TÜRKÇE OLİMPİYATLARINDAKİ TARİHİ KONUŞMASI

Dünya Bu Güzelliği Seyrediyor

İstanbul Gösteri ve Kongre Merkezinde düzenlenen 6. Türkçe Olimpiyatlarının finaline katılan Arınç, akıl ve duygu dolu bir konuşma yapmıştı.

5 kıtadan ve 100 ülkeden, 550 gencin bugün yarıştığını ifade ederek, bunların arasında, insanların adını duymadığı, haritada yerlerini bile bilmediği ülkelerin bulunduğunu, doğudan batıya, kuzeyden güneye çeşitli ülkelerden Türkiye'ye gelen gençlerin Türkçe konuştuklarını ve Türkçe şarkılar, şiirler söylediklerini, sunumlar yaptıklarını anlatan Arınç, Vietnam, Pakistan, Sudan, ABD, Belçika, Almanya, Rusya gibi çok çeşitli ülkelerden gelen bu çocukların hepsinin Türkiye'yi çok sevdiklerini dile getirdiklerini hatırlatarak şöyle sözlerine şöyle devam etti:

"Medeniyetler kavga edecek, çatışma çıkacak, 3. Dünya Harbi bundan doğacak" diye kitap üstüne kitap, senaryo üstüne senaryo yazanların bu sevgiyi görmeleri lazım. Medeniyetlerin ittifak edebileceğini, birlikte yaşayabileceğimizi ama bunların şartlarının ne olması gerektiğini merak edenler varsa BM'deki toplantılar da çok önemli ama benim onlara tavsiyem; bu olimpiyatları görsünler."

Arınç gözyaşlarını tutamadı. Geçen yılki olimpiyatların final töreninde, Türkiye'ye çok uzak bir ülke olması nedeniyle

Moğolistan'ı ve oraya gitmek zorunda kalan bir diplomatla ilgili anısını anlattığını hatırlattı, "Nereden bilebilirdim ki, birkaç ay sonra Adem Tatlı, Moğolistan'da vefat edecek ve biz, bir yıl sonra eşine ve çocuğuna bir emanet vereceğiz" dedi. Moğolistan'daki Türk Okullarının genel müdürlüğünü yaparken trafik kazasında hayatını kaybeden Adem Tatlı'dan bahsederken gözyaşlarına hakim olamadı.

Coşkuyla akıp giden konuşmasında Arınç, olimpiyatlar için Türkiye'ye gelen 550 çocuğun çok mutlu olduklarını dile getirdi, "30 küsur yıldan beri siyasetteyim ve 5 yıldan beri Meclis Başkanlığı yapıyorum. Bütün bu siyasî hayatımı 50 ile çarpsanız, bu çocuklar için yapılan hizmetin yanında sıfır derecede kalır" diye konuştu, 100 ayrı ülkeden gelen bu çocukların çok büyük bir işi de başardıklarını vurgulayarak, şunları kaydetti: "Bu çocuklar bizi bir araya getirdiler. Biz kolay kolay bir araya gelemeyiz. Farklı siyasî partilerden, farklı politikacılar geldi. Ben mecbur kalmasam bir araya gelmek istemem. Mecbur kalmasam hatırlarını bile sormam, hatta yaklaştıklarını görsem arkamı döner giderim. Bizi yan yana getiren, birlikte gözyaşı döktüren çok önemli bir iş var burada. Burada bir Türkiye var. Gerçek bir Türkiye tablosu var. Bu işe 'evet' demiş, 'güzel' demiş, katkı sağlamış tam bir Türkiye tablosu bu."

Koskoca bir çınarın bir tohumun içinde saklı olduğuna işaret ederek; "Tohumu saçarsan toprakta bitecektir. Mızrak atarsan hedefi vuracaktır. Sen atınla birlikte koş, çatlarsa onu doğuran kısrak utansın" demekten kendisin alamadı.

Türkçe Olimpiyatlara kuşkuyla bakanların, bu çocukların ne yapacağını merak edenlerin ve 100-200 dolar karşılığında bilmediği yerlere giden fedakâr öğretmenlerin taşıdığı heyecanı hâlâ bilmeyenlerin bulunduğuna da dikkat çeken Arınç, fedakâr öğretmenlerden biri olan Adem Tatlı'nın mezarının 10 bin kilometre ötede, Orhun Anıtları'nın bulunduğu ülkede yattığını

hatırlattı; "Ben, 'Türk milleti adına bu işi yapanlara, bu işin peşinde koşanlara ve başaranlara Meclis'i hatırlamaları için güzel Türkçemiz adına manevi anlamı çok büyük bir hediye vermek istiyorum' deyince, buna karşı çıkan 1-2 garip insan oldu. Ama Parlamento'nun yüzde 99'u, milletin yüzde 100'ü, Meclis'in bu işe katkısından son derece memnun" dedi.

"Bize düşen bir iş daha var; Koşarken ölebilmek, hizmet yaparken ölebilmek. Bu aşkı duyarken, onu yaparken ölebilmek" cümleleriyle bu işin büyüklüğüne işaret eden TBMM başkanı Bülent Arınç, "Tüm dünya bu güzelliği seyrediyor" dedi ve konuşmasını şu cümlelerle bitirdi:

"Sadece Türkiye değil, tüm dünya bu töreni, bu güzelliği seyrediyor. Bütün dünyanın içinde büyüklerimiz, dostlarımız, arkadaşlarımız var. Kimi hasta yatağında izliyor, kimi bizim gibi oturup gözyaşlarını içine çekerek, bir başkası sevinçten havalara sıçrayarak seyrediyor. Onlara da selam ve sevgilerimi gönderiyorum. Allah onlardan razı olsun. Çok büyük hizmet yaptılar, bunu düşündüler, dostlarına açtılar. Onlar el uzattı. Anadolu'nun tertemiz ekmeğini bölüşerek, bu güzelliğin temeline mala, mala harçlarını koydular. Okyanuslar ötesinde bile olsa ve hâlâ gurbette yaşıyor olsa bile biz kalben beraberiz. Birbirimizi seviyoruz, birbirimize selam gönderiyoruz."

Bülent Arınç konuşmasının ardından TBMM Özel Ödülleri'ni de takdim etti.

MEHMET SAĞLAM'IN BUGÜN GAZETESİNDEKİ RÖPORTAJI

"Bu destanı gönlü zenginler yazdı"

Türkler dünya tarihinde önemli açılımlar yapmıştır. Bunlardan birisi Ahmet Yesevi'nin dervişlerini Ortaasya'dan Anadolu'nun içlerine doğru göndermesidir. Bu dervişler gittikleri yerlerde önce gönülleri fethettiler, ardından da bulundukları coğrafyanın, Anadolu'nun Türkler'in vatanı olmasını sağladılar. Bugün Yesevi'nin erenlerinin yolunu Türk okulları takip ediyor.

Dünyanın 100'den fazla ülkesinde faaliyet gösteren Türk okulları, Anadolu insanına yönelik bir sevgi hâlesi oluşturuyor. Türkçe'nin dünya dillerinden birisi olmasının temellerini atıyor. 7 yıldır düzenlenen olimpiyatlar da bunun ne derece başarılı bir proje olduğunu ortaya koyuyor.

İşadamlarının gönüllü faaliyetleri ile kurulan okullar, Türkiye'nin dünyadaki yeni elçilerini de yetiştiriyor. Bu okullarda yetişen nesil çatışmaların sürdüğü dünyaya sevgi ve barış umutlarını yayıyor. Türk okullarını ve Türkçe Olimpiyatları'nı Tertip Komitesi Başkanı Prof. Dr. Mehmet Sağlam ile konuştuk.

Türkçe **Olimpiyatları'nın Tertip Komitesi Başkanı Mehmet Sağlam** Türk okullarını ve olimpiyatları anlattı:

Türkçe, Bilim ve Sanat Dili Olacak

Seda Şimşek: *Türkiye dışındaki ülkelerde Türk okulları açılması fikri nasıl ortaya çıktı?*

Mehmet Sağlam: Ortaasya'daki Türk devletleri bağımsızlıklarını aldıktan sonra, bu ülkelerle Türkiye'nin ilişkilerinin geliştirilmesi için buralarda Türkçe, bir yabancı dil ve kendi dillerinde eğitim veren, Türk okullarının açılması fikriyle başladı. İlk önce oradaki Türk Devletleri'nde, Azerbaycan'da, Kırgızistan'da, Kazakistan'da hatta Gürcistan'da açıldı, sonra da bütün dünyaya yayıldı. Bugün 5 kıtada 700'ün üzerinde okulda eğitim yapıyor.

SŞ: *Türkçe Olimpiyatları fikri nereden doğdu?*

MS: Türkçe öğrenmenin teşvik edilmesi için, insanların daha fazla Türkçe öğrenmeyi istemeleri için ne yapılabilir sorusundan Türkçe öğrenen gençler arasında bir olimpiyat, bir yarış düzenlenmesi fikri ortaya çıktı. Amaç, Türkçe öğrenen gençleri teşvik etmek.

SŞ: *Aileler neden çocuklarını bu okullara gönderiyor?*

MS: Bu okulların hemen hepsinde Türkçe müşterek dil olarak öğretilmeye başlandı. Buna ek olarak örneğin İngilizce de öğretiliyor, kendi dilleri de öğretiliyor. Liseyi bitiren bir genç bir anda örneğin Rusça'yı, Türkçe'yi ve İngilizce'yi de öğrenerek mezun oluyor. Okullarda Türkçe öğrenen çocuklar giderek buralardaki Türk firmalarında ya da Doğu Avrupa'daki Türk firmalarında daha fazla iş bulmaya başladı.

SŞ: *Dünyanın çeşitli milletlerinden olan bu çocuklara neden Türkçe öğretiliyor?*

MS: Buralar Türk okulları. O ülkelerin resmi makamlarından müsaade alınarak açılan Türk okulları. Nasıl bizim ülkemizde ve diğer birçok ülkede İngilizler'in, Fransızlar'ın, Almanlar'ın okulları varsa ve öncellikle de kendi dillerini öğretmek suretiyle eğitim yapıyorlarsa, bu okullar da öncelikle Türkçe'yi ve bir de evrensel dili öğreterek, bir de o ülkenin dili olmak üzere çok dilli eğitim yapan okullar. Dolayısıyla orada Türkçe öğrenilmesi Türk okulu olmasının bir sonucu.

SŞ: *Kenya'daki bir Kenyalı'nın Türkçe öğrenmesinin, Türkiye'ye, Türkçe'ye ne faydası var?*

MS: Tesadüfen Kenya'yı sordunuz, ben Kenya'daki okula gittim. Okulun mezuniyet törenine katıldık. Yanımda Kenya'nın Milli Eğitim Bakanı oturuyordu, "Benim çocuğum da bu okulda" dedi. "Burada buna benzer başka okul var mı" diye sordum, "İngilizler'in 60 - 70 sene evvel kurdukları okul var" dedi. "Çocuğunuzu niye bu okula gönderdiniz?" diye sordum. Bakan, "Bizim yaptırdığımız araştırmalarda 4 sene sonra bu okullar ilk üç arasına girdi. 70 yıllık İngiliz okullarından daha kaliteli eğitim vermeye başladılar" dedi. Bu sene gelenlerin arasında da zaten Kenya Cumhurbaşkanı'nın torunu var.

SŞ: *Türkçe öğrenmelerinin Türkiye açısından önemi nedir?*

MS: Türkçe, kültürler arasında bir sevgi ve barış dili, gittikçe yaygınlaşan bir dil, ama bu okullar, Türkçe'nin bilim ve sanat dili olmasına, gelişimine de katkıda bulunuyorlar. Her yerde Türkçe'nin öğretilmesini, öğrenilmesini, konuşulmasını, yazılmasını teşvik edilmesiyle, Türkçe daha da evrensel bir dil haline geliyor. Her Türkçe öğrenen bizim için önemli. Her Türkçe öğreneni ve öğreteni teşvik etmek, yardımcı olmak bizim amacımız.

SŞ: *Türkiye'de çok iyi okullardan mezun olanlar, o okullarda yeri geliyor para almadan öğretmenlik yapıyorlar. Bunu neden yapıyorlar?*

MS: Böyle bir örneğe Moğolistan'da rastladım. Oradaki okulda bir öğretmenle konuşurken, hangi okuldan mezun olduğunu sordum. Boğaziçi Fizik bölümü mezunuymuş. Ulan Batur 25 bin nüfuslu başkent. Senenin 2-3 ayı hariç, kar kış, 4 bin metre yükseklikte bir yer. "Ne kadar süre buradasınız" diye sordum ama "Ne kadar sürecek sizin çileniz" gibi sordum sanırım, "Hocam biz buraya geri dönmek için gelmedik" dedi.

Hayret ettim. Eşinin de Boğaziçi mezunu olduğunu söyledi. Böyle adeta mahrumiyet ülkesinde, böyle bir sözü hiç beklemiyordum. Bu öğretmenler çok idealist, inanmış insanlar.

SŞ: *Neye inanmışlar, idealleri ne?*

MS: Misyon sahibi insanlar. Bir ideal uğruna, insanlığa barış ve huzur götürmek için yapmadıkları fedakârlık yok. Ferdi olarak dinlediğinizde her birisinin hayatı bir destan. Kolombiya'da Hasan diye birisine rastladım. Orada tek başına oturmuş, okul kurmuş. Hasan Katolik Üniversitesi'nin rektörü ile toplantı düzenledi, daha 30 yaşında. Ellerinde paralarla o ülkelere gitmiş, bir bina bulmuş, okul kurmuş insanlar değiller. Parayı da, binayı da, desteği de kendileri buluyorlar. Birçok okul artık kendi kendini finanse eder hale geldi.

SŞ: *Bu kadar büyük organizasyonun bütçesi nasıl karşılanıyor?*

MS: "Bu değirmenin suyu nereden geliyor" diyorlar, çok ilginç bir sistem kurulmuş. Mesela, Moğolistan'da ben bunu sorduğumda, okulun gelişim döneminde, "Bizim masraflarımızı şu ildeki kuyumcu esnafı karşılıyor" dediler. Okul kendisini finanse etmeye başlayınca, katkıda bulunan insanları oraya davet

ediyorlar, okulları gezdiriyorlar. Bu değirmenin suyu Türk işadamlarından geliyor. Hangi okulun, kim tarafından, ne kadar desteklendiği orada var.

SŞ: *Aslında bu okulların kurulması ve gelişmesi Türkiye'de yaşayanların katkısı ile sağlanıyor.*

MS: Bu işin iki kahramanı var, birincisi idealist öğretmenler, ikincisi Türkiye'nin en zengin adamları olmayabilirler, ama gönülleri zengin işadamları.

SŞ: *Türkçe Olimpiyatları'nın düzenlenmesinde devlet desteği var mı?*

MS: Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, TİKA ve Telekom'un desteği var. Ben 3 yıldır Tertip Komitesi Başkanlığı yapıyorum. Bu dönem içinde bu devlet kuruluşlarının, Odalar Birliği gibi sivil toplum örgütlerinin desteği var, sponsorlar var. Altın sponsorlar, platin sponsorlar seçiliyor. Bu olimpiyatların geliştirilmesinde ve yürütülmesinde devletin ve sivil toplum örgütlerinin önemli desteği var. Bütçenin harcanması, oluşturulması tamamen Dil Derneği'nin sorumluluğunda.

SŞ: *Bu okulların kurulmasının ilham kaynağı Fethullah Gülen mi?*

MS: Ben okulları ve okulların faaliyetini biliyorum. Kurulmuş okulların kimler tarafından finanse edildiğini söyledim. Okulların kurulması konusunda, ilham kaynağı olduğunu herkes biliyor.

SŞ: *Güney Afrikalı bir çocuk çıkıyor, Türkçe şarkı söylüyor, şiir okuyor, bu nasıl bir duygu?*

MS: İnanılmaz bir duygu. Geçen sene bir Azeri kızımız vardı. Azerbaycan'a elemelerde gittiğimde görmüştüm. Yanımdaki

arkadaşlara "Bu çocuk birinci olacak, göreceksiniz" dedim, birinci oldu. O kadar Karadenizli, o kadar otantikti ki, o kadar yerli ve sadeydi ki birinci oldu. Bu sene de bir öğrenci gördüm, Kırgız sanıyorum, şalvar, kasket giydirmişler, elinde tespihi, çıkıyor bir Kırşehir şiiri okuyor. Tam bir Kırşehir şivesiyle, "Arı sokardı, çamır sürerdik" diyor, "çamur" demiyor. Bayıldım.

SŞ: *Olimpiyatlarda başarılı olmak ülkeler açısından önemli bir hedef olarak görülüyor mu?*

MS: Mesela geçmiş senelerde Romanya'da birinci olan öğrenci "bize altın madalya getirdi" diye, havaalanında bando, mızıka ile karşılandı. O öğrenci "Memleketim" şarkısıyla birinci olmuştu. "Memleketim" şarkısı kendi ülkesinde aylarca popüler bir şarkı olarak söylendi. Derece alanlar memleketlerine gittikleri zaman, büyük bir sosyal, kültürel olay oluyor. Onları karşılıyorlar, televizyonlarında, radyolarında derece aldıkları Türkçe şarkılar, şiirler günlerce yayınlanıyor. Türkiye'nin tanıtımına, turizmine, kültürüne müthiş katkısı olan bir olay.

SŞ: *Okullar paralı okullar mı?*

MS: Büyük bölümü paralı. Her ülkeye göre bu ücretler değişiyor, 3 bin dolar, 5 bin dolar. Okullar kendilerini finanse eden kuruluşlar haline dönüştü. Bu okullar hem her öğrenciyi almıyor, seçme yapıp, çalışkan, yetenekli öğrencileri seçiyorlar hem de birçoğu ücretli. Bursları da var ama büyük çoğunluğu Türkiye'deki özel kolejler gibi. Veliler parasını ödeyip, getirip çocuğunu kaydettiriyor.

SŞ: *Bu okullar bulundukları ülkelerde nasıl prestij kazanıyorlar?*

MS: Aileler bu okullara çocuğunu rastgele göndermiyor. Bir kere çok dilli okullar oldukları için, herkes en azından bir

evrensel dili, Türkçe'yi ve kendi dilini öğrenen bir gencin yetişmesini tabii ki büyük bir kalite olarak kabul ediyor. Bu çocuklar uluslararası matematik, bilgi olimpiyatlarına katılıyorlar, oralarda madalya alıyorlar. Eğitimin kaliteli olmasına çok büyük itina gösteriliyor. Bu okullarda görev yapan öğretmenler çok idealist insanlar, öğrencilerine çok büyük ilgi gösteriyorlar. Dünyadaki bütün bilimsel yarışmalara, kendi ülkelerindeki yarışmalara öğrencilerini sokuyorlar. Bu okullar, bulundukları ülkelerde çok önemli, çok ünlü okullar haline geldiler.

SŞ: *Bu okullara giden çocukların hepsi Müslüman mı?*

MS: Hayır. Bu okullar, kendi ülkelerinde, belli standartlardaki çocukları din, dil gibi bir ayırım yapmaksızın alıyorlar. Çocukların yetenekleri, başarısı esas alınıyor. Okullarda eğitim gören çocukların büyük bölümü o ülkelerde yaşayan, Türk olmayan, o milletten ailelerin çocukları.

SŞ: *Türk okullarına giden çocukların zaman içinde Müslüman mı olmaları sağlanıyor?*

MS: Kesinlikle böyle bir şey yok. O okullarda laik bir eğitim veriliyor. Müslüman olanlar çocuklar da başka dinlerden olan çocuklar da o okullarda eğitim alıyor. Dini hiçbir ritüel çocuklara verilmiyor, müfredat programında olmayan bu tip şeyler yok.

SŞ: *Gidilmeyen kaç ülke var?*

MS: BM'de 180 civarında ülke var, 115 ülkeye gidildi, yani üçte ikisine gidildi, gidilmeyen ülkelerde de Türk okulları açılacaktır.

SŞ: *Türkiye'nin dış politika açısından sorunlu olduğu ülkelerde bulunan okullara bu sorunlar yansıyor mu?*

MS: Elbette bazen problemler oluyor, bazı ülkelerde

Türkiye'deki menfi yayınlardan etkilenerek, bu okulların kapatılması yönünde girişimler olmuş olabilir, kapatılanlar olmuştur, yeniden açılmıştır ama sonunda bu mücadeleyi kazanıyorlar, çünkü herkes anlıyor ki orada kaliteli eğitim veriliyor. Diyalog, barış, sevgi yanlısı insanlar olarak o toplumda benimseniyorlar. Devletler arasında bazı problemler olsa bile bu o okullara ciddi manada yansımıyor. *(Seda Şimşek, Bugün Gazetesi 08.06.2009)*